

Intervju
Davor Pavuna,
fizičar
► **str. 23**



Splitski salon
► **str. 16**



Zaslužni naši profesori
Buble, Jakelić,
Milat, Visković
► **str. 10**



god. I.
broj 6.
prosinac
a.d. 2009.
www.unist.hr

universitas

list studenata i profesora Sveučilišta u Splitu

35
godina



Sveučilišta u Splitu

REKTOR IVAN PAVIĆ:

Koncept razvoja visokog obrazovanja u Hrvatskoj prvih je desetljeća poslije Drugog svjetskog rata karakterizirala centralizacija, da bi trk potom započela decentralizacija. Tako je sve do početka šezdesetih godina prošloga stoljeća golemu većina fakultetskih institucija u Hrvatskoj bila smještena u Zagrebu. Split je u to vrijeme imao samo Višu pedagošku školu, koja je počela djelovati odmah po završetku drugog svjetskog rata. Premda jedina visokoobrazovna ustanova u Splitu, Viša pedagoška škola bila je dragulj jer je bila nositelj obrazovanja nastavničkog kadra koji je u ratom opustošenoj obrazovno zapostavljenoj državi bio prijeko potreban. Tadašnja povijest i uloga Više pedagoške zasluhuje da se napokon ozbiljno istraži i prikaže.

Sljedećih petnaest godina u Splitu nije osnovana ni jedna fakultetska ustanova, da bi krajem pedesetih, odnosno početkom šezdesetih, radom započele Viša stomatološka škola, koja je u međuvremenu prestala postojati, Viša ekonomska, kasnije pripojena Ekonomskom fakultetu, i Viša pomorska škola iz koje je nastao Pomorski fakultet. U to razdoblje pada i početak rada

današnjeg Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, Kemijsko tehnološkog i Pravnog fakulteta. Na njihovo osnivanje uvelike su utjecali zahtjevi usmjereni osiguravanju stručnjaka za tadašnju gospodarsku strukturu Dalmacije, u kojoj su značajnu ulogu imali brodograđevna, kemijska te elektrotehnička i strojarstva industrija, stručnjaka koji bi modernizirali navedene postojeće industrije, ali jednako tako pomogli u osnivanju i vođenju industrija i poduzeća koja su u tom vremenu 'sveopće industrijalizacije' tek nastajala. Baš u tom razdoblju započela su radom, ili se počela ubrzano razvijati, mnoga od onih poduzeća kojih nažalost više nema a kojih se u nedostatku radnih mjesta s velikom nostalgijom sjećamo.

Nakon desetogodišnjeg zatišja, koncem šesdesetih prošlog stoljeća sve otvorenije se govori ne samo o povećanoj ulozi znanje i njegovu ulogu u razvoju društva, nego i o potrebi za ravnomjernijim razvojem svih dijelova države. U takvoj se klimi, politički sve demokratskijoj, sve slobodnije postavljaju pitanja postojeće visokoškolske strukture i njenog razmjesta. U jeku toga vrlo pozitivnog ozračja, a značajan je svakako bio vrlo pozitivan stava akademika Ivana Supeka, u Splitu počinju s radom Ekonomski i Građevinski fakultet. Za samo

nekoliko godina, već 1974. godine, osnovano je i samo Sveučilište. U sastav novoga Sveučilišta ulaze sve visokoškolske institucije koje su tada djelovale na području Dalmacije. Osnivanjem Sveučilišta Split će – uz to što je bio administrativni centar ovog dijela Hrvatske – postati i kulturno, znanstveno i gospodarsko središte Dalmacije. Upravo kadrovima koji su se školovali na splitskom Sveučilištu - a dosad ih je diplomiralo preko 40 tisuća - Split i Dalmacija u velikoj mjeri mogu zahvaliti svoju poziciju i vitalnost u ovim vrlo uzburkanim vremenima. Na ovom mjestu treba nedvosmisleno istaci golemu ulogu koju je za akademski život Splita imalo Sveučilište u Zagrebu – i prije osnivanja našeg Sveučilišta, i pri osnivanju i u njegovu rastu.

Premda tijekom osamdesetih godina nije povećalo dostignuti broj svojih sastavnica, Sveučilište u Splitu je snažilo u svim drugim aspektima, u prvom redu kadrovski i materijalno. Zapošljavaju se novi nastavnici tako da je potreba za vanjskom ispomoći sve manja, a dovršavaju se i nove zgrade Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje te Građevinskog fakulteta u prostoru Sveučilišnog kampusa.

nastavak na stranici 4.

**PRVI SASTANAK GRADSKOG
I SVEUČILIŠNE UPRAVE**
str. 9



**SMOTRA
SVEUČILIŠTA**

str. 12 -27



**MARC GJIDARA, POČASNI
DOKTOR SVEUČILIŠTA U
SPLITU str. 3**

sveučilišni život

Prestižna nagrada akademiku Raukaru

Hrvatski povjesničar, akademik prof. dr. sc. Tomislav Raukar dobitnik je prestižne nagrade za kulturu i povijest srednje, istočne i jugoistočne Europe «Anton Gindley» za 2009. godinu koju od 1997. dodjeljuje bečki Institut za Podunavlje i Srednju Europu. Od hrvatskih znanstvenika ovu međunarodnu nagradu do sada je, 1988. godine, dobila



dr. sc. Tomislav Raukar

hrvatska znanstvenica-povjesničarka prof. dr. sc. Mirjana Gross. Nagrada će profesoru Raukaru biti uručena 2. prosinca u Beču. Profesor Raukar vanjski je suradnik /nastavnik na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu gdje

od osnutka ove visokoškolske ustanove 2005. godine predaje srednjovjekovnu hrvatsku povijest.

Dr. sc. Inoslav Bešker novi nastavnik na Filozofskom fakultetu u Splitu

Ugledni hrvatski publicist, stalni dopisnik *Jutarnjeg lista* iz Rima, slavist i leksikograf Inoslav Bešker, od ove će akademske godine održavati nastavu i na splitskom Filozofskom fakultetu iz izbornih kolegija Komunikacija i literarnost, Istraživanje i interpretacija u novinarstvu.

Dr. Bešker honorarni je profesor slavistike na Sveučilištu u Bologni. Predavao je slavenske jezike i književnosti na napuljskom sveučilištu *L' Orientale* i državnom rimskom sveučilištu *La Sapienza* te istraživačko novinarstvo na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu.

Osim golemog žurnalističkog opusa, za koji je dobio nagradu za životno djelo Hrvatskog novinarskog društva, novi nastavnik na splitskom Filozofskom objavio je više knjiga i dobio veliki broj priznanja za esej, novinarstvo, nakladništvo... uključujući i nagradu *Kiklop* za 2007. godinu.



Student Mario Popović u Senatu Sveučilišta

Umjesto dosadašnjeg člana Petra Razovića, studenta Ekonomskog fakulteta, Senat je za svog novog člana potvrdio Maria Popovića, studenta Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Splitu.

Promocije na FESB-u i Medicini

Dr. sc. Damir Vučina sa FESB-a i dr. sc. Marijan Saraga sa Medicine imenovani su redovnim profesorima

Dr. sc. Damir Vučina promoviran je u redovnog profesora – trajno zvanje za znanstveno područje tehničkih znanosti, znanstveno polje temeljne tehničke znanosti, grana tehnička mehanika. Magistrirao na njujorškom Columbia University kao Fulbrightov stipendist. Bio je direktorom Tehnološkog centra u Splitu (TCS). Ministarstvo znanosti povjerilo mu je programsko vođenje projekta Hrvatskog znanstveno-tehnološkog razvoja (STP).

Dr. sc. Marijan Saraga promoviran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora za znanstveno područje Biomedicina i zdravstvo, polje Kliničke medicinske znanosti, grana Pedijatrija. U dva se navrata usavršavao na Klinici za dječje bolesti Sveučilišta u Helsinkiju. Bio je voditelj Katedre za pedijatriju te prodekan za znanost i poslijediplomske studije splitskog Medicinskog fakulteta.



dr. sc. Damir Vučina



dr. sc. Marijan Saraga

Kampus dobiva Znanstveno-tehnološki park?

Park bi trebao pridonijeti boljem informiranju znanstvenika i gospodarstvenika kako razvijati proizvode temeljene na znanju i komercijalizirati rezultate znanstveno-istraživačkog rada

Hoće li u okviru splitskog sveučilišnog kampusa uskoro niknuti Znanstveno-tehnološki park kao zajednički centar znanstveno-istraživačke zajednice i gospodarstva? Organizacijski koraci u tom pravcu prilično su odmakli: na splitskom Sveučilištu razmišlja se o formiranju Ureda za znanstveno-tehnološki razvitak zadaća kojeg bi bila objedinjavanje i usmjeravanje razvoja znanstveno-tehnološke infrastrukture i djelatnosti u okviru Sveučilišta i unapređenje suradnje s gospodarstvom, lokalnom zajednicom, te renomiranim međunarodnim institucijama. Ured bi djelovao u okviru djelatnosti prorektora za znanost i međunarodnu suradnju, a njegovog predstojnika imenovao bi Senat. I lokacija Parka također je već vidljiva u prostornom planu kampusa, a do realizacije funkcionalnog namjenskog objekta koristili bi se drugi privremeno slobodni prostori u posjedu Sveučilišta. Projekt Znanstveno-tehno-

loškog parka u Splitu povezan je s naporima suvremenih akademskih institucija kako bi znanja koja razvijaju kroz znanstveni i istraživački rad na što učinkovitiji način stavila u funkciju društva. U tom smislu Sveučilište u Splitu ima značajne potencijale za uspješno sudjelovanje u razvoju gospodarstva temeljenog na znanju: više od 500 znanstvenika/istraživača u različitim područjima znanosti koji rade na 150 znanstvenih projekata koje financira Ministarstvo znanosti u područjima tehničkih znanosti, biomedicine i zdravstva, prirodnih znanosti, biotehnologije, društvenih znanosti te humanističkih znanosti, a sve je veći broj i međunarodnih projekata.

Važnost međunarodne suradnje

Do sada su se aktivnosti suradnje Sveučilišta i njegovog okruženja odvijale u organizaciji pojedinih fakulteta, uz entuzijazam i angažman pojedinih znanstve-

nika/istraživača ili manjih skupina. Znanstveno-tehnološki park trebao bi biti mjesto koje će pridonijeti boljem informiranju velikog broja znanstvenika/istraživača o mogućnostima za uspješno provođenje projekata suradnje s gospodarstvom s krajnjim ciljem komercijalizacije rezultata znanstveno-istraživačkog rada. Od njega se očekuje da i gospodarski subjekti više nego do sada znaju o potencijalima Sveučilišta i njegovim mogućnostima za poticanje procesa razvoja proizvoda temeljenih na znanju. Na Sveučilištu daju posebnu važnost činjenici da je u procesu osnivanja Znanstveno-tehnološkog parka važno je surađivati s relevantnim partnerima u zemlji i inozemstvu, posebice u privlačenju sredstva iz odgovarajućih nacionalnih i međunarodnih izvora. Stoga je Agenciji BICRO u postupku pretprijave dostavljen inicijalni poslovni plan Parka, a u pretprijavi IPA fonda informacija o planu izgradnje namjenskog objekta u sveučilišnom kampusu.

Plakete Sveučilišta za četvoro istaknutih znanstvenika

Predloženi su prof. dr. sc. Edita Kessler od strane Kemijsko-tehnološkog fakulteta, dr. sc. Ludwik Dobrzynski od strane FESB-a, prof. dr. Gaetano Bonetta od strane Filozofskog fakulteta, te dr. sc. Vicko Kapitanović od strane Katoličko-bogoslovnog



dr.sc. Edita Kessler



dr. sc. Ludwik Dobrzynski



prof. dr. sc. Gaetano Bonetta



dr. sc. Vicko Kapetanović

Kemijsko-tehnološki fakultet predložio je za priznanje umirovljenu redovnu profesoricu iz Zavoda za kemijsko inženjerstvo, **dr.sc. Editu Kessler**. Od 1977. do 2009., od asistenta do redovnog profesora, profesorica Kessler uspješno je djelovala kao sveučilišni nastavnik s prepoznatljivim doprinosom stručnom i znanstvenom radu, s pokazanim pedagoškim sklonostima, objavljujući u domaćim i stranim časopisima, na znanstvenim skupovima i javnim predavanjima.

Dr. sc. Ludwik Dobrzynski s jedne od najprestižnijih francuskih visokih škola, Ecole Polytechnique, Palaisaueu, kraj Pariza, predložen je za plaketu Sveučilišta, zbog nesebične pomoći i zalaganja za splitsku CMS grupu što je pridonijelo da se Sveučilište u Splitu nađe na popisu najprestižnijih sveučilišta i znanstvenih institucija diljem svijeta koje rade na velikom CERN-ovom projektu LHC. Kao šef tima od stotinjak znanstvenika iz svih dijelova svijeta u Europskoj organizaciji za nuklearna istraživanja (CERN) u Ženevi svesrdno je podržao uključivanje splitskih znanstvenika u CMS kolaboraciju.

Prof. dr. sc. Gaetano Bonetta, dekan Pedagoškog fakulteta Sveučilišta u Pescari, istaknuti je znanstvenik istraživač, teoretičar i praktičar u području povijesnih znanosti, posebno povijesti pedagogije i suvremene pedagogije. Suradnja Sveučilišta iz Pesca-re sa splitskim Sveučilištem datira od 2003. Pokrenut je i zajednički časopis *Adriatico-Jadran*. Dr. Bonetta angažirao se u različitim oblicima suradnje s našim Filozofskim fakultetom i uključivanjem naših znanstvenika u Interreg i druge međunarodne projekte.

Katolički bogoslovni fakultet predložio je za sveučilišno priznanje **dr. sc. Vicka Kapitanovića**, sveučilišnog nastavnika sa širokom lepezom prinosa na znanstvenom polju, u stručnoj djelatnosti i kulturi. Kapitanović je predavao na četrdesetak znanstvenih skupova, član je niza znanstvenih skupova. Objavio je više knjiga objelodanivši i udžbenik *Kršćanska arheologija*, nazvan «hrvatskim prvijencem i pionirskim pothvatom». Mnoge su njegove aktivnosti na području popularizacije znanosti te doprinosi istraživanju hrvatske kulturne baštine.

Senat Sveučilišta u Splitu 7. XII 2009. professoru emeritusu Marcu Gjidari dodijelio počasni doktorat

Obrazloženje prijedloga za dodjelu počasnog doktorata

Gospodin Marc Gjidara rođen je 13. svibnja 1939. godine u Méricourtu (Pas de Calais) - Francuska, kamo su njegovi roditelji preselili iz okolice Drniša kratko vrijeme prije njegova rođenja.

Stekao je temeljitu i široku naobrazbu. Svoje primarno pravničko obrazovanje okrunio je doktoratom prava i znanosti o javnoj upravi kojemu je pridodao i diplome još dvaju eminentnih pariških sveučilišta, Instituta za političke studije te Nacionalne škole za orijentalne jezike.

Professor emeritus je Pravnog fakulteta Sveučilišta Paris II. (Université Panthéon – Assas) i dekan sastavnice toga Sveučilišta do odlaska u mirovinu (2008.), Instituta za pravo i ekonomiju u Melunu. Autor je niza fundamentalnih studija, monografija, sinteza, sveučilišnih udžbenika i drugih znanstvenih i stručnih tekstova.

Bio je savjetnik u Ministarstvu vanjskih poslova Francuske Republike. Istaknuti je član niza francuskih javnih i stručnih udruženja, među kojima i Savjeta za usavršavanje u Školi za časnike nacionalne žandamerije, Društva za poredbeno zakonodavstvo (sjedište na njegovom matičnom Sveučilištu) te Instituta za znanost o javnoj upravi (pri Državnom Savjetu).

Uz sav svoj itekako plodni akademski, znanstveni i stručni rad, profesor je Gjidara i neumorni promicatelj svoje druge domovine Hrvatske, kojoj služi podjedna-



ko vjerno srcem kao domoljub i umom kao vrstan stručnjak.

Osnivač je, suosnivač ili zapaženi član niza hrvatskih, odnosno mješovitih francusko-hrvatskih kulturnih društava sa sjedištem u Francuskoj pri Sorboni (društva Ruđer Bošković, knjižnice A.G.Matoš, fondacije Frankopan).

Bio je inicijator utemeljenja francusko-hrvatske trgovačke komore u Parizu, te europskog udruženja Robert Schuman u Zagrebu. Utemeljitelj je i predsjednik Predstavničkog Savjeta institucija i zajednice Hrvata u Francuskoj.

Još kao mlađi intelektua-

lac šezdesedih je godina prošlog stoljeća u francuskim političkim krugovima i stručnim časopisima znalački raspetljavao jugoslavenski društveni i politički kompleks i argumentirano ukazivao na mjesto Hrvatske u njemu.

Zajedno s još dvojicom hrvatskih intelektualnih divova u Francuskoj, sada pokojnim dr. sc. Mirkom Draženom Grmekom te dr. sc. Nevenom Šimcom, početkom devedesetih godina sustavno je i predano radio na upoznavanju francuske javnosti s istinom o ratu u negdašnjoj Jugoslaviji i o njegovim historijskim korijenima. Najvažniji rezultat tog rada bilo je objavljivanje knjige *Le nettoyage ethnique – Documents historiques sur une idéologie serbe*. Zbog svoje aktualnosti i relevantnosti knjiga se još iste godine pojavila u hrvatskom prijevodu pod naslovom *Etničko čišćenje – Povijesni dokumenti o jednoj srpskoj ideologiji* u izdanju Nakladnog zavoda Globus.

Profesor Marc Gjidara na brojne je načine podupirao i hrvatsku akademsku zajednicu. Bio je inicijator, voditelj i glavni predavač poslijediplomskih interdiscipli-

narnih stručnih studija iz europskog prava (diploma europskih studija) u Zagrebu i Dubrovniku. Osmislio je nekoliko projekata u okviru Tempus programa Europske unije i surađivao na drugim znanstvenim projektima s domaćim istraživačima. Sudjelovao je u nizu znanstvenih skupova te održao brojna predavanja i stručne radionice u svim hrvatskim sveučilišnim središtima. Prenoseći upravna iskustva Francuske, zemlje uzorne državne uprave, te ohrabrujući demokratsku osjećajnost i kulturnu snošljivost, profesor Gjidara na posve konkretan način doprinio je izgradnji hrvatskog društvenog i političkog sustava u skladu s najboljim europskim tradicijama.

Konačno u najnovije vrijeme profesor Gjidara usmjerio je svoju pozornost prema Splitu, gdje u organizaciji Ureda državne uprave i Zavoda HAZU za znanstveni i umjetnički rad drži predavanja Javna uprava i politički sustavi i Dvjesto godina francuskog Građanskog zakonika te sudjeluje u međunarodnim znanstvenim skupovima. Inicijator je suradnje Sveučilišta Paris II s Pravnim

fakultetom Sveučilišta u Splitu s perspektivom zajedničkog rada na razvijanju diplomskih i poslijediplomskih studija, znanstvenih istraživanja i jačanja suradnje s trećim sveučilištima. Dodjelom stipendije asistentima Pravnog fakulteta u Splitu za znanstveno usavršavanje na Sveučilištu Paris II, ta suradnja već donosi i prve plodove. Zahvaljujući i takvoj započetoj suradnji potpisana je Konvencija o suradnji sa Sveučilištem Paris II. Sveučilište u Splitu i Pravni fakultet u Splitu zahvaljujući profesor Gjidari već treću godinu zaredom organiziraju HRVATSKO -FRANCUSKE UPRAVNOPRAVNE DANE. Na spomenutim danima se okupljaju najvrjedniji znalci upravnog prava, predstavnici Državnog Savjeta u Francuskoj, Sveučilišta Paris II, Državnog Savjeta u Belgiji. Kao predsjednik Centra za europsku dokumentaciju i istraživanje - Robert Schuman zaslužan je što se spomenuti Centar danas nalazi u Splitu. Koautor je studijskog programa preddiplomskog sveučilišnog studija Pravne lingvistike na Pravnom i Filozofskom fakultetu u Splitu.



povijest sveučilišta

Prošlo je trideset i pet godina



REKTOR 1974. – 1978.

Dinko Foretić (Vrnik kraj Korčule, 16. 12. 1911. – Zadar, 30. 5. 1995.). Studij klasične filologije, povijesti i arheologije završio u Beogradu 1934. Obnašao niz odgovornih dužnosti (osnovao i vodio Višu novinarsku školu, bio tajnikom Matice iseljenika Hrvatske, upravljao Državnim (Povijesnim) arhivom u Zadru, predavao na Filozofskom fakultetu u Zadru, gdje je od 1972. do 1974. bio i dekanom. Kad je 1974. utemeljeno Sveučilište u Splitu, Foretić je postao prvim rektorom (od 1974. do umirovljenja 1978.). Istakao se i publicističkim radom na području arhivistike i povijesti.



REKTOR 1978. – 1980.

Anton Afrić (Šibenik, 20. 10. 1923. – Split 16. 6. 2002.) Kao gimnazijalac odlazi u NOB. Studij elektrotehnike završio na zagrebačkom Tehničkom fakultetu 1952. Magistrirao u Ljubljani a doktorat tehničkih znanosti obranio na zagrebačkoj Elektrotehnici. Obnašao niz odgovornih dužnosti u općinskim i republičkim tijelima za što je višestruko nagrađivan. Od 1961 na Elektrotehničkom fakultetu u Splitu kao šef odjela za elektroniku. Od 1972. do 1976. obnaša dekansku dužnost. Rektorom Sveučilišta u Splitu postaje srpnja 1980., i rektorsku dužnost obavlja do rujna 1982.



REKTOR 1982. – 1984.

Ivo Borković (Sinj, 30. 1. 1933 - Split, 20.1. 2005.) Studij prava završio 1959. u Beogradu, doktorat obranio u Zagrebu 1965. tezom *Ustavno-sudska kontrola općenormativnih akata uprave*. Na Pravnom fakultetu u Splitu od 1962. Funkciju dekana obavljao od 1976. do 1978. i od 1996. do 1998., a rektorsku je dužnost obavljao od 1982. do 1984. U doba rektorstva bio je potpredsjednik Zajednice univerziteta Jugoslavije te član Izvršnog biroa Konferencije rektora zemalja Sredozemlja. Od 1984. do 1986. predsjednik Zajednice sveučilišta SR Hrvatske. Odlikovan nagradom 'Božidar Adžija' i Ordenom rada sa zlatnim vijencem.



REKTOR 1984. – 1987.

Miloško Čišić (Mostar, 2. VII. 1921. – Split, 24. XII. 1986.) nakog gimnazije u Mostaru, studij elektrotehnike završio 1948. u Zagrebu gdje 1964. i doktorira. Od 1948. do 1960. na čelu elektrotehničkog odjela Brodogradilišta u Splitu. Od tada na FESB-u, gdje dekansku dužnost obavlja od 1968. do 1972. Rektorsku dužnost obnašao od srpnja 1984. do svoje prerane smrti. Uz znanstvene i udžbeničke radove isticao se i u publicističkoj popularizaciji znanosti. Autor je brojnih stručnih i znanstvenih radova s područja brodske elektrotehnike i nuklearne propulzije broda te dva sveučilišna udžbenika «Osnovi elektroenergetike» i «Osnovi elektrotehnike». Isticao se i u publicističkoj popularizaciji znanosti.



REKTOR 1987. – 1989.

Stjepan Lipanović (Orebić, 24.05.1926. – Split, 18. 5.1989.) Diplomirao je 1953. na Tehničkom fakultetu u Sveučilišta u Zagrebu, a doktorirao 1970. na Tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. 1960. godine zapošljava se na Kemijsko-tehnološkom fakultetu u Splitu, gdje je radio sve do svoje prerane smrti. Utemeljitelj je i dugogodišnji predstojnik Zavoda za opću i anorgansku kemiju. Više puta obnašao je dužnost dekana Fakulteta (1966. - 1970., 1976. - 1978., 1980. - 1983., a dužnost rektora Sveučilišta u Splitu obnašao je od 1987.-1989.



IVAN PAVIĆ 2000. –

nastavak sa stranice 1

Njihovom izgradnjom započinje se ostvarivati jedna genijalna zamisao splitskih znanstvenih zanesenjaka i prostornih urbanista koji su već u doba osnivanja naše sveučilište zamišljali modrenije nego što ga neki zamišljaju još danas. Takve osobe zaslužuju da ih se u ovakvim obilježnicama barem spomene, ali kako nisam sudionik toga vremena, a kako su arhive vrlo oskudne, istaknut ću tek ulogu prof. dr. sc. Jakše Miličića, koji svojim idejama i danas plijeni pozornost sveučilišne zajednice.

U devedesetim godinama, nesklonom vremenu usprkos, naše Sveučilište započinje svoj novi, do sada najintenzivniji razvojni ciklus. Nastavlja se graditi sveučilišni kampus, zapošljavaju se brojni, u prvom redu mladi, kadrovi koji su barem dio svojega obrazovanja stekli na najprestižnijim svjetskim sveučilištima, pokreću se novi studijski programi. Spomenut ću samo neke poput studija arhitekture, stomatologije ili farmacije. Osniva se Medicinski fakultet, dok iz njedara Prirodoslovno matematičkog fakulteta nastaju Kineziološki fakultet i Umjetnička akademija. U sastav Sveučilišta ulazi Katolički bogoslovni fakultet. Sve odreda događaji značajni za Sveučilište, Split i Dalmaciju.

Međutim, događaj koji je po svojem značaju ispred svih drugih, možda i najvažniji u ovoj 35-godišnjoj povijesti Sveučilišta po mom je sudu osnivanje Filozofskog fakulteta. Upravo ova institucija upotpunjuje i zaokružuje ono što je nedostajalo i Sveučilištu, i Splitu. Naime, upravo Filozofski fakultet, ponajprije studijem hrvatskog jezika, donosi Splitu ono što je rodno mjesto Marka Marulića, oca hrvatske književnosti i pismenosti, odavna zaslužilo i trebalo imati. Godine koje su pred nama sigurno će potvrditi veličinu toga događaja, jednako kao što se od Sveučilišta može očekivati da će i u buduću, nadamo se još uspješnije, sjecati nova znanja i prenositi ga novim naraštajima koji će odrediti našu duhovnu i materijalnu budućnost.

2 profesora na 1 asistenta

Piše:

PAVE DOMANČIĆ 1978. – 1980.

U vrijeme mojeg preuzimanja funkcije rektora Sveučilište je djelovalo tek četvrtu godinu, pa je bilo normalno što sam se suočio s ogromnim problemima pretežno organizacijske naravi: neracionalna mreža institucija i pojedinih studija kao i nepovoljna kadrovska struktura – nedovoljan broj kompetentnih znanstvenika i mlađeg znanstvenog kadra. Na dva smo nastavnika imali jednog asistenta! U cilju stvaranja racionalnije mreže institucija i studija krenulo se najprije s integracijom bivše Više pedagoške akademije u Splitu s Filozofskim fakultetom u Zadru, uz mogućnost zadržavanja pojedinih studija u Splitu, dok se ne steknu potrebni preduvjeti za osnivanje Fakulteta. Potom, bilo je neophodno racionalizirati i mrežu ekonomskih institucija i studija. Nakon integracije bivšeg Ekonomskog instituta i Ekonomskog fakulteta, a zatim integracije bivše Više ekonomske škole s Ekonomskim fakultetom, daljnji je korak bio stvaranje jedne jake organizacije na razini



Dalmacije. Tako je osnovan Centar ekonomskih znanosti čije su članice bile Ekonomski fakultet u Splitu i Fakultet za vanjsku trgovinu i turizam u Dubrovniku. U vrijeme mog mandata Sveučilište je pokrenulo osnivanje Medicinskog studija, odnosno fakulteta u Splitu, i već tada su stvoreni osnovni preduvjeti da se to i ostvari. Pristupili smo i osnivanju Sveučilišnog postdiplomskog studija iz Pomorskog prava i Ekonomike pomorske privrede. Gorući nam je problem bio i prostor za normalno funkcioniranje pojedinih članica Sveučilišta. Stoga su već tada započeli pregovori s Komandom Vojno pomorske oblasti o ustupanju Sveučilištu vojnih objekata i terena na Visokoj, gdje je danas – s radošću mogu konstatirati – već izgrađen najveći dio sveučilišnog kampusa. Najveći dio naših zamisli i inicijativa danas je u cjelini ili djelomično realiziran. Jedin projekt za kojim žalim jeste Sveučilišni sportski centar koji je bio zamišljen u predjelu Trstenika. No prestankom mog mandata – vjerujem iz objektivnih razloga – ta se mogućnost više nikada nije razmatrala.

od osnivanja Sveučilišta u Splitu

Vratolomna vremena

Piše:
JOŠIP LOVRIĆ 1988. – 1992.

Dužnost rektora Sveučilišta u Splitu obavljao sam od 1. ožujka 1990. do 30. studenoga 1992. Već sami datumi upućuju na „vratolomna“ vremena. Najprije sam nemalo bio iznenađen kad mi je dano do znanja da bi bilo lijepo kad bi se i moje ime našlo među kandidatima za tu funkciju. Konzultirao sam se sa svojim kolegama na Pomorskom fakultetu, a oni su, umjesto da me odgovore i zadrže u svojem krilu, inzistirali da se natječem. Naš je Fakultet bio tek osnovan i tražila se njegova afirmacija, a ovo je bila izvanredna prilika. Prihvatio sam njihove razloge i podnio svoju kandidaturu. I „pobijedio“. I zakoračio u svoju rektorsku pustolovinu. Pitao sam se što može uraditi jedan Dubrovčanin među tolikim uglednim i afirmiranim Splićanima. Onda su na moj prijedlog izabrani za prorektore prof. dr. sc. Tomo Marasović i prof. dr. sc. Dražen Štambuk i mi smo ubrzo postali dobro uhodani i prijateljski trio. Nije bilo na Sveučilištu nekih neuobičajenih problema osim usklađivanja ambicija sa realnim mogućnostima. A te realne mogućnosti nisu bile baš „transparentne“. Osjećala se napetost i mirisalo je na sukob. Zapravo, nismo znali što nam u pogledu sveučilišnih perspektiva i mogućnosti donosi sutrašnjica. U takvim okolnostima nastojali smo održati normalnu svakodnevnicu ne upuštajući u smjele vizije i razvojne planove. Drugim riječima bilo je to nešto što se može nazvati rutinom, ali kojom smo mi bili zadovoljni što je baš takva.

Onda se ja u jesen 1991. godine nisam u predviđeno vrijeme vratio na dužnost u Split. Zamolio sam prorektore da preuzmu i moje funkcije, a ja sam ostao uz obitelj u Dubrovniku pod opsadom. Zvuči kao znanstvena fantastika. Posljednja opsada Dubrovnika koncem dvadesetog stoljeća, sa svim srednjovjekovnim obilježjima: pljačkom, otimačinom i paleži. Valjda zato što je grad srednjovjekovni, pa da bude sve u stilu. Krajem mjeseca studenoga, s brodom na kojemu je bilo valjda i tisuću nesretnih izbjeglica, prebacio sam se u Split, kasno u noć, a moja je obitelj nastavila za Rijeku. Sutradan ujutro obratio sam se studentima u prepunoj auli Pravnog fakulteta. Sjećam se, cijelo je vrijeme vladala grobna tišina. Izložio sam situaciju u opsjednutom gradu i završio riječima: „Slutim zlo, veliko zlo. Pripremite se i ne klonite duhom. Oduprijet ćemo se“. Tajac me ispratio.

Ovo razdoblje koje sam evocirao nije za bilo kakvu usporedbu sa „mirnodopskim“ sveučilišnim prilikama i problemima. Međutim, godina 1992. već je obilovala inicijativama, kontaktima i dogovorima među hrvatskim i među europskim sveučilištima u kojima sam i ja i moji prorektori aktivno sudjelovali. Tad se začimao sustav koji danas nazivamo bolonjskim procesom. No, o tome drugom prilikom.



Vijeme za izvrsnost!

Piše:
PETAR SLAPNIČAR 1994. – 1998.

U moje vrijeme raste zanimanje studenata za studije prava i ekonomije, a opada zanimanje za tehničke fakultete. Donošenje svih statuta bio je opsežan posao jer je bilo potrebno uskladiti statut Sveučilišta i statute fakulteta. Pored toga donesen je i cijeli niz pravilnika: o magisteriju i doktoratu znanosti, o kriterijima za davanje ovlasti fakultetima za provođenje doktorata znanosti, o slobodnoj studijskoj godini, počasnem doktoratu itd.

Inicijativom Županije šibenske i Grada Šibenika otvoren stručni dvogodišnji studij nautike i brodstrojarstva u Šibeniku. Nastavu izvodi Pomorski fakultet u Dubrovniku, Studij u Splitu. Zatim Senat donosi odluku o osnivanju Umjetničke akademije i Medicinskog fakulteta. Podloga za osnivanje akademije su postojeći odjeli za likovnu i glazbenu kulturu na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih znanosti i odgojnih područja i Odjel Muzičke akademije iz Zagreba. Medicinski fakultet nastaje osamostaljivanjem Odjela Medicinskog fakulteta u Zagrebu zahvaljujući većem broju znanstvenih radnika (51 doktor znanosti i 81 magistar znanosti) iz područja medicine koji djeluju u Jedinici za znanstveni rad Kliničke bolnice u Splitu. Posebno ističem suradnju Sveučilista sa Sveučilistem u Mostaru koje djeluje u veoma teškim ratnim uvjetima. Napomenuo bih da je Sveučilište održavalo veze i s brojnim europskim sveučilistima i međunarodnim organizacijama. U srpnju 1995. Sveučiliste je dobilo od Grada Splita (gradonačelnik Niko Grabić) prostorije bivše vojarnje Visoka na korištenje. Taj čin otvorio je perspektivu koje rezultati se u punom zamahu vide danas. Treba pohvaliti Ekonomski fakultet koji je djelovao u vrlo skućenim uvjetima, da je odmah zatražio od Senata zemljište za izgradnju nove zgrade i da je u tu svrhu ponudio vlastita inicijalna sredstva. Iduće godine većina naših fakulteta slavi 50 godina rada. Imamo, ili ćemo uskoro imati, predivan kampus - vrijeme je za izvrsnost. U vezi s tim želim naglasiti da su za znanstvenu izvrsnost nužni pojedinci, koji su svugdje u svijetu rijetki, a svojim talentom predvode znanstvenu misao i djelovanje cjelokupne znanstvene zajednice. U razvoj znanja treba, dakle, ulagati znatna novčana sredstva, a dio tih sredstava treba služiti da bi se znanstvenici, kako domaći tako i strani, a pogotovo oni vodeći zadržali u našoj sredini.

Naobrazba je isplativa

Piše:
Ivo BABIĆ 1998. – 2002.

Vrijeme mog mandata, stjecajem prilika, na razmeđu tisućljeća, bilo je burno. Došlo je do promjena na vlasti na gradskoj i državnoj razini. Činjenica da nisam nikad bio član ni jedne stranke mi je pomagala premda sam se ponekad osjećao kao da me prati podozrivost. Ipak, često sam bio ugodno iznenađen podrškom na mnogim razinama, od osoba različitih svjetonazora. O gradnji Sveučilišnog kampusa mogao bih napisati cijelu knjigu o pokušajima opstruiranja projekta. Zahvaljujući prof. dr. Juri Radiću velika površina, prostor bivših vojarni, dodijeljen je Sveučilištu. Spriječili smo interpolacije u kampusu: gradnju njemačke robne kuće i pastoralnog centra s kojima bi campus bio izgubio svoju funkciju. Ipak, naručio se projekt. Za mog nasljednika rektora Ivana Pavića koji ima ekonomsku imaginaciju i poduzetničke sposobnosti na veliko se gradi. Nije bilo lako nagovarati na gradnju nove Sveučilišne knjižnice. Izrađen je projekt, a evo nedavno smo dočekali realizaciju. Tijekom mog mandata oživljene su, tada već odavno zamrle inicijative, da se u Splitu osnuje Međunarodni centar za izučavanje molekularne biologije, što je naknadno i ostvareno,



prvenstveno zaslugom onodobnog ministra prof. dr. Hrvoja Kraljevića. Pokrenuti su novi studiji: arhitekture, ekologije i biologije mora i još poneki. Veoma sam sretan da je realizirana, nakon mog mandata, inicijativa koju sam pokrenuo s prof. dr. Šimom Meštrovićem da se osnuje Studij mediteranske agronomije. Osnovani su i humanistički studiji u Splitu sada već Filozofski fakultet, ali ne na štetu Filozofskog fakulteta u Zadru. U sastav Sveučilišta ušao je Teološki fakultet. Mnogo se pomaklo nabolje u Zadru, gdje je u međuvremenu osnovano novo sveučilište što sam zdušno podupirao. I u Zadru je pokrenuta inicijativa za gradnju kampusa čemu je mnogo pridonio ondašnji ministar prof. dr. Ivica Kostović. Veliki dio energije potrošio sam, nažalost, na sukobima s Veučilištem tako da sam završio i na sudu. Sveučilište nije oklaštreno ni privatizirano i svedeno na razinu više škole iako je bilo i takvih zamisli. Zahvaljujući podršci ondašnjih zastupnika u Saboru - Marina Jurjevića i Vesne Podlipec te razumijevanju ministra Kraljevića, bitno je povećan iznos koji država daje našem Sveučilištu. Budućnost sveučilišta treba graditi na povezivanju i interakciji s društvenom sredinom, s gospodarstvom, kulturom, zdravstvom, pravom...Nužna je veća sinergija unutar samog Sveučilišta, u cjelokupnoj optimalizaciji sustava, posebno osnivanje zajedničkih sveučilišnih studija. Investicije u naobrazbu, znanost i kulturu uvijek su isplative, pogotovo na duži rok. I Sveučilište bi tako moglo više pridonijeti izlasku iz duboke, svekolike krize u koju je zapalo hrvatsko društvo.



cijena školovanja

Postupno uvođenje neplaćanja: prihvatljiv kompromis?



PIŠE:
**PETAR
FILIPIĆ**

Troškovi studiranja daleko su veći od samih školarina i samo ukidanje školarina neće dati jednake mogućnosti svima da studiraju. U javnosti, ponekad i akademskoj, prečesto se školarina pogrešno izjednačava s troškovima studija. Analize (Filipić, 2009.) pokazuju da prosječan redoviti student (Sveučilišta u Splitu, u akademskoj 2007./2008. godini) u ukupnoj cijeni studiranja koja je iznosila 37.896 kuna participira tek sa 6.446 kuna ili 17,0%. No, kratkoročno nam je pažnja usmjerena školarinama pa se stoga u daljnjoj analizi ne bavimo besplatnim školovanjem. U nedostatku dugoročnog sustavnog rješenja, a zbog naraslog senzibiliteta javnosti (posebno studentske), procijenjeno je da je politički oportuno predložiti kratkoročno rješenje. U tom smislu, redukcijom na predmet analize (ukidanje školarina), identificirane su sljedeće odrednice mogućeg prijedloga rješenja:

Moguće je i provedivo ukidanje (dijela ili ukupno) školarina svim redovitim studentima javnih visokih učilišta u Hrvatskoj. Visokoškolske institucije bi za iznos umanjenog im prihoda iz državnog proračuna dobile dodatna sredstva, a kriterij bi bio broj redovitih studenata u akademskoj 2008./2009. godini, koji su studirali prema osobnim potrebama i plaćali školarinu.

Ukidanje školarina (ne) mora nužno voditi smanjivanju drugih studentskih prava (subvencija i povlastica).

Ukidanje školarina ne odnosi se na izvanredne studente.

Ukidanje školarina ne odnosi se na studente privatnih visokih učilišta.

Ukidanje školarina odnosilo bi se na studente preddiplomskih studija (uz kompenzaciju iz proračuna) i diplomskih studija (uz revalorizaciju današnjeg iznosa kompenzacije po studentu), a poslijediplomski studenti i dalje bi financirali svoje školovanje.

Sustav poticanja (ukidanja školarina) nužno prati sustav penalizacije neučinjenog. Ako redoviti student ne položi sve ispite upisane akademske godine u sljedećoj godini plaća one ECTS-ove koje mora ponovno odslušati

Zahuktale rasprave o ukidanju školarina na visokoškolskim institucijama otvorile su brojna pitanja na koja, u nedostatku sustavnog pristupa, nije moguće dati odgovore koji bi vodili održivim rješenjima. Polazeći od takve procjene nekolicina profesora splitskog Ekonomskog fakulteta razmotrila je modelske mogućnosti provedivih, kratkoročnih rješenja, koja su usklađiva s potrebom izrade novog cjelovitog sustava. Konačni je tekst sačinio prof. dr Petar Filipić, a profesori Željko Garača, Branko Grčić i Ivan Pavić imali su ulogu evaluatora. Radi se o svojevrsnoj 'trilogiji': prvi se članak odnosi na moguće modele ukidanja školarina, drugi rad na modele kompenzacije visokim učilištima za ukinute školarine, a treći, najaktualniji tekst, na modele penalizacije studijskih neuspjeha. U ovom broju donosimo ulomak prvog članka.



Tri modela: odmah sve, odmah djelomično, postupno sve?

Ako se za ovu namjenu svake godine može osigurati (uz okolnosti koje su vrijedile u akademskoj 2008./2009. godini) dodatnih **255.969.727 milijuna proračunskih kuna**, školarine redovitim studentima javnih visokih učilišta bi se mogle ukinuti i studentski zahtjevi bili bi zadovoljeni. Riječ je o iznosu kojeg danas studenti upisani po osobnim potrebama plaćaju. Iako se čini da za to u ovom vremenu recesije nema mnogo prostora, ipak, riječ je o modelu kojeg treba razmotriti. U slučaju da ovaj model zaživi od akademske 2010./2011. godine, dinamika izdvajanja proračunskih sredstava (uz pretpostavku zadržavanja broja redovitih studenata na razini akademske 2008./2009.

godine) bila bi: u Državnom proračunu za 2010. godinu za ovu namjenu bi trebalo rezervirati četvrtinu potrebnih sredstava, odnosno **63.992.430 kuna**, a u svakoj sljedećoj proračunskoj godini po **255.969.727 kuna**. Napominjemo, ovaj prijedlog znači da bi generacije studenata koje su zahtjev za ukidanje školarina ispostavile u njemu (bar dijelom) i participirale. Ako pak to u cjelini nije moguće, već nekim dijelom, mogao bi se instalirati model u kome bi se zadržao sadašnji sustav plaćanja i neplaćanja na preddiplomskim studijima, a da se temeljem tog dodatnog izdvajanja sredstava iz proračuna, ma kolika ona bila, svim redovitim studentima koji plaćaju školarinu ista linearno umanji. Naravno, i ovaj prijedlog znači da bi generacije studenata koje su zahtjev za ukidanje škola-

rina ispostavile, u njemu (u skladu s proračunskim mogućnostima, dijelom ili u cjelini) i participirale. Treći pak model predviđa postupno ukidanje školarina.

Postupno uvođenje neplaćanja

Ukidanje školarina, prema ovom modelu, provodilo bi se postupno, proračunski održivo, od prve godine studija u akademskoj 2010./2011. godini. Ovaj prijedlog više uvažava konkretnu gospodarsku i proračunsku situaciju u Hrvatskoj i ukidanje školarina smješta u vrijeme očekivanih pozitivnih stopa rasta domaćeg proizvoda. Naravno, u ovom slučaju tek generacije studenata koje dolaze, uživale bi plodove prošlogodišnjih studentskih zahtjeva.

Proračunske implikacije Modela III. (uz pretpostavku da se zadržava broj i struktura studenata prema vrstama studija u akademskoj 2008./2009. godini) su navedene u Tabela 1:

Godina studija	Proračunska 2010. godina
I. godina	29.221.540
Ukupno	29.221.540

Tabela 1: Projekcija potrebnih proračunskih sredstava u slučaju primjene Modela III.

Znači, za prvu akademsku godinu njegova provođenja (2010./2011.) potrebno je za kompenzacije smanjenih prihoda javnih visokih učilišta do kojih bi došlo ukidanjem školarina u Proračunu 2010. godine rezervirati, a potom u četvrtom kvartalu i izdvojiti **29.221.540** kuna. U drugoj akademskoj godini njegova provođenja (2011./2012.) potrebno bi bilo Proračunom 2011. godine izdvojiti **134.976.233** kuna (18.090.113 kuna za tadašnju drugu godinu studija i 116.886.120 kuna za prvu godinu – tri kvartala prethodne prve i jedan kvartal nove prve upisane 2011./2012.). U trećoj akademskoj godini provođenja ovog Modela (2012./2013.), odnosno u Proračunu 2012. godine, bit će potrebno izdvojiti **205.927.361** kuna. I konačno, u četvrtoj akademskoj godini njegova provođenja (2013./2014.),

I u Splitu i Zagrebu na studentskim su plenumima ovih dana donesene odluke o prekidu blokade. Prethodila je najava Rektorskog zbora o ukidanju školarina za sve koji će se upisati 2010/11. Radi cjelovita sagledavanja svih dimenzija ove problematike RZ je formirao i odgovarajuće Povjerenstvo. Nalazimo se i pred javnom raspravom o prijedlogu novoga zakona o sveučilištu. Polazeći od obveze sveučilišnog lista da publicira sve javno relevantne stavove, ovdje donosimo opširnije izvode iz dvaju, ovih dana najutjecajnijih tekstova. Jedan je iz izjava za medije Plenuma Filozofskog fakulteta u Zagrebu od 5. prosinca, dana prekida blokade, koji sublimira rečeno, učinjeno i ostvareno, te ono što prosvjednici tek žele ostvariti. Drugi je iz članka koji će po svemu sudeći biti glavni analitički predložak za odlučivanje Rektorskoga zbora.

odnosno u Proračunu 2013. godine, i u svakoj sljedećoj godini, bit će potrebno izdvojiti iznos od **255.969.727** kuna što odgovara ukupnom iznosu naplaćenih školarina u akademskoj 2008./2009. godini.

Raspodjela sredstava

U svim navedenim modelima državne visokoškolske institucije bi za iznos umanjenog im prihoda od studentskih školarina iz proračuna dobile dodatna sredstva, ovisno o tome koliko su imali redovitih studenata koji su studirali prema osobnim potrebama i plaćali školarinu u akademskoj 2008./2009. godini. Znači, svakoj bi instituciji pripalo onoliko sredstava koliko je do danas imala, ni kune manje, ni kune više, s tim da bi primjenom Modela I. sva sredstva dolazila iz proračuna, primjenom Modela II. dio iz proračuna a dio od studenata, a u slučaju primjene Modela III. studentski bi se džepovi postupno supstituirali proračunskim stavkama. Naravno, država fakultetima kompenzira samo školarinu za minimalni/propisani broj godina studiranja i to u slučaju da polože sve ispite odgovarajuće godine studija. Ponaavljanje predmeta i eventualni produžetak studiranja pada na teret studenta. Za napomenuti je da se danas raspolaže svim podacima

koji su potrebni da se izračuna visina kompenzacije po svakoj državnoj visokoškolskoj instituciji u Hrvatskoj.

Hitno prema novom sustavu financiranja visokog školstva

I na samom kraju, znanstvenog poštenja radi, po treći put u ovom kratkom tekstu potrebno je naglasiti kratkoročnost, čak palijativnost predloženog rješenja, jer eventualno ukidanje školarina ne smije prikriti loše strane sustava financiranja visokog školstva i znanosti. Za nadati se da se ostale (ne nužno pozitivne) društvene implikacije predloženog modela ukidanja školarina neće rješavati novim palijativama. Znači potrebno je, hitno, odmah, pristupiti izradi prijedloga novog sustava financiranja visokog školstva u Hrvatskoj. On bi trebao ponuditi odgovore na brojne dileme i nedorečenosti iznesene i u ovom tekstu, ali i gurnuti ruku u „osinje gnijezdo“: normative rada i poslovanja državnih visokih učilišta, kako u nastavničkom tako i administrativno-tehničkom segmentu. Paralelno, nužno je sustavno riješiti i studentski segment sustava financiranja. Sustav kreditiranja, socijalni kriteriji i uspjeh u studiranju tek su neki njegovi elementi.

Nezavisna studentska inicijativa: borba za besplatno obrazovanje se nastavlja drugim metodama



Plenum na Filozofskom fakultetu u Zagrebu odlučio je privremeno prekinuti studentsku kontrolu nad fakultetom. Odluku smo donijeli kao i svaki puta do sad: kroz raspravni proces, izravnodemokratskim glasanjem otvorenim svima, nakon što su izneseni argumenti koji je dostatno opravdavaju. (...) Njih se ne može poistovjetiti s distorziranim i reduciranim prikazima situacije proizvedenim u kampanjama medijskih korporacija. (...) Pristanak na dominantnu medijsku logiku značio bi kapitulaciju kritičkog mišljenja pred interesima trgovaca informacijama. Nasuprot tome, blokade predstavljaju ustrajavanje na demokratskom načelu da društvenu stvarnost u kojoj živimo sami proizvodimo, ma koliko snažne bile sile koje nam to osporavaju.

Blokada nije sama sebi svrhom

U posljednjih osam mjeseci potvrdilo se još jednom da je politička borba za sistemske društvene promjene dugotrajna. Dugotrajni procesi prolaze kroz različite faze, no bitno je prepoznati i odrednice njihova kontinuiteta. U našem slučaju, treba ih potražiti u zahtjevu koji pretpostavlja jednakost kao svoj osnovni politički sadržaj, u dosljed-

nom odbijanju političke forme koja dopušta da šačica privilegiranih iza zatvorenih vrata donosi odluke u ime većine, ali i u svijesti da živimo u povijesnom trenutku u kojemu kolektivni angažman protiv tendencijâ tržišnog fundamentalizma predstavlja akutnu demokratsku obavezu. Kontinuitet te borbe suspenzijom blokade nije doveden u pitanje(...) Blokada nije sama sebi svrhom, ona je metoda u borbi za konačni cilj – obranu prava na obrazovanje dostupno svima.

Insitucionalna legitimacija plenuma

Tijekom druge blokade, koja se odvijala u četiri hrvatska sveučilišna grada (Puli, Zagrebu, Rijeci i Splitu), nanovo je otvoren prostor (...) koji smo iskoristili da iznesemo i dodatno argumentiramo zahtjev za potpuno javno financiranim visokoškolskim obrazovanjem. Po prvi put on je službeno prihvaćen od visoke sveučilišne instance: Senat Sveučilišta u Puli na svojoj je sjednici podržao studentski zahtjev i tako odlukama izvaninstitucionalnog političkog subjekta dodao i institucionalnu legitimaciju. Osim vlastitog prijedloga zakona, proizveli smo niz analizâ, kritikâ i tekstova koji sadrže precizna pojašnjenja našeg

zahtjeva i razloga zbog kojih je on u interesu većine članova ovog društva. ... Ukazali smo na još jedan nepoželjan aspekt te regulative, onaj o korporativnoj restrukturalizaciji sveučilišta, i time osvijestili negativne učinke koje bi njezino donošenje moglo imati po autonomiju sveučilišta i društvo u cjelini. Stoga je nužno potrebna javna rasprava o prijedlogu zakona koja mora podrazumijevati očitovanje svih akademskih sastavnica.

Cilj i dalje potpuno javno financiranje obrazovanja

U borbu koja je započela na proljeće, ove su se jeseni uključili i bruoši. (...) Nastavili smo suradnju s drugim socijalnim grupama čiji su interesi sukladni našima i ojačali međusobnu povezanost. (...) Fakulteti više nisu institucije za reprodukciju socijalnog autizma, već polazišna mjesta društvene promjene i političke inovacije. No u svemu ovome, ni u jednom trenutku iz vida nećemo izgubiti osnovni cilj: potpuno javno financiranje visokoškolskog obrazovanja na svim razinama. Borbu nastavljamo, samo je metoda privremeno promijenjena. (...)

Ne pristajemo na licitaciju pravima – jednakost nije na prodaju!
Izjava NSI FFZG od 5. prosinca 2009.

Godina studija	Proračunska 2011. godina		
	Ukupno prva tri kvartala	Četvrti kvartal	Ukupno
I. godina	87.664.580	29.221.540	116.886.120
II. godina		18.090.113	18.090.113
Ukupno	87.664.580	47.311.653	134.976.233

Godina studija	Proračunska 2012. godina		
	Ukupno prva tri kvartala	Četvrti kvartal	Ukupno
I. godina	87.664.580	29.221.540	116.886.120
II. godina	54.270.339	18.090.113	72.360.452
III. godina		16.680.789	16.680.789
Ukupno	141.934.919	63.992.442	205.927.361

Godina studija	Proračunska 2013. i svaka sljedeća proračunska godina		
	Ukupno prva tri kvartala	Četvrti kvartal	Ukupno
I. godina	87.664.580	29.221.540	116.886.120
II. godina	54.270.339	18.090.113	72.360.452
III. godina	50.042.366	16.680.789	66.723.155
Ukupno	191.977.285	63.992.442	255.969.727

Izvor: Proračunato na osnovi podataka iz Tabele 2. u prilogu rada.

sveučilište i grad

Rukovodstva Grada i Sveučilišta u Splitu

U trideset pet godina od kada Split ima Sveučilište koje nosi ime Grada, mnogi su sveučilišni profesori i djelatnici obnašali odgovorne gradske dužnosti, kao što su i mnogi gradski oci igrali značajnu ulogu u osnivanju i radu Sveučilišta. No sve do jeseni 2009. nije se dogodilo da bi ovakva dva, po svojoj društvenoj ulozi tako različita

rukovodstva, sjela za zajednički okrugli stol kako bi razmotrili što im je činiti da na najbolji način potaknu energije urbaniteta, znanosti i mladosti. Čast da sazove ovakav skup pala je u dio Gradonačelniku Splita Željku Kerumu.



Željko Kerum

Prilikom susreta s dekanima i rektorima, koji je sazvan na inicijativu gradonačelnika **Željka Keruma**, na temu moguće suradnje i uloge visokoškolskih i znanstvenih institucija u strategiji dugoročnog razvoja grada Splita, gradonačelnik je istaknuo iznimnu važnost međusobne suradnje s obzirom na veliki potencijal studenata i fakulteta. Također je naglasio kako grad Splita mora biti Sveučilišno središte regije koje će privlačiti mlade i iz drugih krajeva Hrvatske, ali i šire. Prema riječima gradonačelnika veliku pozornost Sveučilište bi trebalo usmjeriti i na tržište rada, kako bi se uvidjele stvarne potrebe, te kako naši mladi ljudi i njihovo znanje ne bi ostalo neiskorišteno dugogodišnjim čekanjem na Zavodu za zapošljavanje.

**Prof dr sc. Ivan Pavić,
Rektor Sveučilišta u Splitu:**

Suradnja i međusobna pomoć

Ovaj sastanak je datum i u životu Grada i u životu Sveučilišta koje ove godine slavi tek 35 godišnjicu svoga postojanja, a već je uspjelo preobraziti lice Grada u tolikoj mjeri da je Split, sa svojih skoro 25 tisuća studenata postao najstudentskijim gradom u zemlji. Za današnji sastanak najvažnijim držim tri stvari: prvo, sazreli svijest da Grad i Sveučilište u najskorije vrijeme trebaju potpisati Sporazum koji će stvoriti sveobuhvatan okvir nužan za sve buduće oblike suradnje. Drugo, da je Sveučilište u Splitu sazrelo u instituciju koja svim svojim znanstvenim, istraživačkim i odgojno nastavnim kapacitetima može dati značajan doprinos u izradi i evaluaciji strategije dugoročnog razvoja grada Splita. Naše je Sveučilište već danas u stanju o svim bitnim razvojnim pitanjima gradske i regionalne zajednice, putem vlastite publicistike, raznih tribina, konferencija i okruglih stolova. Nakon, treće, ne dvojimo da je u Gradu sazrela svijest kako je gradska potpora radu i razvoju Sveučilišta najbolji način da sam Grad iskoristi sve prednosti ovako velike i jake akademske zajednice kao što je ova današnja splitska.

**Prof dr. sc. Branko Grčić,
Ekonomski fakultet:**

Strategiju operacionalizirati

Većina dosadašnjih strateških dokumenata izrađenih za potrebe grada Splita završi u ladici. Jedna garnitura bi naručila projekt, a kad bi došla druga stavila bi ga u škafet, ne bi radila na operacionalizaciji. Zato bi svaki budući dokument od početka trebao sadržavati i akcijski plan, operativni dio, koji bi obuhvatio i konkretnije projekte, ostvarive u doglednom vremenu, recimo u jednom mandatnom ciklusu. Tako bi se to moglo i evaluirati i mjeriti. A evo i nekih mojih zapažanja: Prvo, smatram da u postojećem administrativnom ustroju i pozicioniranju grada Splita ne bi smjeli ići tom politikom da sve izmjesti iz Grada. Prije svega radi efekata na budžet. Sredstva dolaze iz gospodarstva, a kamo će ta sredstva ići ovisi o sjedištu firme. U tom smislu sam se zalagao da se i kroz urbani-

stičku politiku, i kroz realizaciju nekih gradskih projekata na nekim gradskim lokacijama da signal i poruka da Split otvara neke svoje razvojne točke i da i na tim mjestima želi poticati i razvoj; recimo, razvoj sajamskog prostora, razvoj poslovne zone Dračevac, razvoj lokacije TTTSa koji danas mislim i nije valoriziran do kraja, reorganizacija ovog dijela Kopilice koji je dosta nesređen i nejasan. A onda bi kroz pripremu neke strategije i nekog operativnog plana za projekte, prema vani morao predstaviti i neke značajke vlastitog identiteta, pozivajući sve strane investitore i one koji su voljni doprinijeti razvoju Grada. U tom je pravcu povezivanje sveučilišta sa gradskom zajednicom nezamjenjivom, to je model bez kojeg neće biti moguće realizirati velike razvojne projekte.

**Prof dr. sc. Nikola Rausavljević,
Kineziološki fakultet:**

Marjan - poligon za rekreativno vježbanje građana

Kineziološki fakultet ima sve potrebne pretpostavke da sudjeluje kao nositelj, recenzent, ali i partner na gradskim projektima vezanim uz sport. Ovom prilikom nudimo konkretan projekt: Marjan - poligon za rekreativno vježbanje građana. Park šuma Marjan jedan je od glavnih prirodnih gradskih resursa, koji je u pogledu rekreativnog tjelesnog vježbanja relativno neiskorišten jer ga vrlo mali postotak građana koristi svrsishodno i sigurno. Naše analize pokazale su nekoliko glavnih razloga za to: ljudi ne vide jesu li i koliko napredovali; ne znaju kako će vježbati i nisu sigurni rade li dobro. Naša ideja je organizirati Marjan kao potpuno funkcionalan poligon za vježbanje i tako povećati broj rekreativnih vježbača. Projekt se namjerava realizirati u tri faze: izrada terenskih testova kojima će vježbači rekreativci moći odmah procijeniti svoje trenutno stanje kondicijske pripremljenosti, izrada programa vježbanja i „staza za vježbanje“ po cijelom Marjanu, a sve pod stručnim vodstvom. Zaključno, financijska ulaganja u ovaj projekt su izuzetno mala, pogotovo ako se razmatraju u kontekstu opće dobrobiti.



Jure Šundov

Osim gradonačelnika Keruma, veliku važnost sastanka istaknuo je i dogradonačelnik **Jure Šundov**, koji je u svom izlaganju iznio nekoliko važnih točaka i koraka u izradi ovako važnog dokumenta kao što je Dugoročna strategija razvoja Grada Splita. Između ostalog naglasio je važnost izrade nacrt dokumenta, koji bi trebao prethoditi strategiji, ali i uključivanja drugih čimbenika Grada, koji bi pridonijeli izradi što kvalitetnijeg i realnijeg dokumenta. Prema njegovim riječima prva verzija Strategije trebala bi biti predstavljena Gradskom vijeću u lipnju 2010.



Anđelka Visković

Dogradonačelnica **Anđelka Visković** naglasila je kako se promijenila klima u Gradskoj upravi po pitanju suradnje s fakultetima, a kao prvi od važnih zajedničkih projekata istaknula je suradnju na izradi stručne studije koja bi trebala definirati Strategiju razvoja predškolskog odgoja u Gradu Splitu. Po tom pitanju napravljeni su prvi koraci te su službe Grada već kontaktirale Filozofski i Ekonomski fakultet. Naime, namjera je da stručnjaci iz navedenih fakulteta doprinesu realnoj procjeni pedagoških i ekonomskih potreba predškolskog odgoja Grada.



Nansi Ivanišević

Savjetnica gradonačelnika za prosvjetu i kulturu **Nansi Ivanišević** upozorila je na aktualne studentske probleme u rasponu od pokaznih autobusnih karata, prometnih i komunalnih problema oko Kampusu, noćnog režima Prometa... nepostojanja studentske menze u gradskom Centru, nedostatka ikakva prostora za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture za 3800 studenata, preko izostanka organizirane veze studenata s kulturnim zbivanjima, do neupućenosti u brojne mogućnosti međunarodne suradnje.

sastala se prvi put u trideset pet godina



Prof dr. sc. Perica Cetinić, Studij mora: Otvaranje veletržnice ribe u Splitu

Pristupanjem Hrvatske Europskoj uniji iskrcaj, prekrcaj i skladištenje riba i drugih morskih organizama moći će se uskoro obavljati samo na za to određenim mjestima. Split, kao ne samo županijsko, nego i sjedište šire regije takvo iskrcajno mjesto, koje mora biti unutar luke i u sklopu veletržnice ribe, treba imati i to iz više razloga. Iskrcajno mjesto treba biti unutar luke s nesmetanim prilazom teretnim vozilima s kopnene strane, odnosno ribarskim plovilima s mora, a takvo mjesto koje se nalazi pod nadležnošću Lučke uprave Split je bivše rezalište Brodospasa u Kaštel Sućurcu, gdje ima dovoljno prostora na kojem bi se mogli sagraditi ili organizirati ostali sadržaji neophodni za riblju veletržnicu, a i šire za jednu ribarsku luku. Split će zasigurno moći pružiti potrebite usluge dovoljnom broju ribarskih brodova, koji inače i sada uplovljavaju u ovaj grad, ali često nemaju gdje pristati, a još manje biti na odgovarajući način posluženi.

Prof dr. sc. Radovan Antonić, Pomorski fakultet: Važan pokušaj integracije i sinergije

Poštovani g. gradonačelnice, g. rektore, dame i gospodo, izražavam svoje iskreno zadovoljstvo zbog ovog susreta kojeg doživljam kao važan pokušaj integracije i sinergije znanstvenih resursa i grada Splita, kao nastavak simbioze kroz zajedničke projekte razvoja gospodarstva grada, kao i zajedničke regionalne, nacionalne i europske projekte. U tom smislu izražavam spremnost za puno uključivanje znanstvenih i stručnih potencijala Pomorskog fakulteta u Splitu, prvenstveno iz područja pomorskog gospodarstva i nautičkog turizma. Već sada imamo i konkretne prijedloge suradnje i partnerstva, prije svega u zajedničkim razvojnim projektima prema EU (IPA, Fond za ulaganje u znanost i inovacije, UKF – Jedinstvom kroz znanje, Transfer znanja i tehnologija, EU FP- programi i sl.), kao i lokalnim projektima od posebne važnosti za sam grad, kao što su sigurnosni aspekti prometne propusnosti luke Split i širegorskog akvatorija, infrastruktura i mogućnosti prenamjene sjeverne gradske luke, moguće lokacije i proširenje kapaciteta vezova namijenjenih nautičkom turizmu.

Prof dr. sc. Boris Buklijaš, Pravni fakultet: Usvojiti deklaraciju strategijskog razvitka Splita

Dekani su svakako ljudi odgovarajućeg znanja i životnog iskustva, pa mogu svojim idejama poduprijeti gradsku vlast i pomoći joj u utvrđivanju dugoročnog strateškog razvitka Splita. Nikada se sve ideje nisu realizirale odmah i u cijelosti, ali su svakako predstavljale putokaz – cilj kojem treba težiti. Utoliko svaka dobra i makar dugoročno ostvariva ideja predstavlja vrijednost po sebi i za sebe. Za Split u strategijskom pogledu predlažem sljedeće: sve vojane u gradu prenijeti u gradsku imovinu s civilnom namjenom; da bi grad imao sigurnu vezu autocestom, treba inicirati izgradnju kraka autoceste Split-Dmiš-Knin-Gračac; izgraditi most Split-Kaštela-tunel Kozjak; izgraditi pothodnike zbog sigurnosti i ubrzanja gradskog prometa, odnosno smanjenja gužvi; podzemnu željeznicu na potezu Lora-Stobreč s krakovima prema Bačvicama i Solinu; spojiti Istočnu i Zapadnu obalu tunelom ili cestovnom vezom preko Luke, Izgraditi vanjski vez na Lukobranu, Karepovac treba pratiti izgradnju odlagališta u Lečevici. Zaključno, predlažem da dekanii usvoje deklaraciju (izjavu) ili zaključke strategijskog razvitka Splita, što bi nesumnjivo imalo stvarnu težinu i u javnosti i kod državnih tijela.

Prof dr. sc. Bernardin Peroš, GAF: Znanost i gospodarske potrebe

Radi se, bez daljnjega, o potezu čelnika lokalne samouprave vrijednom hvale. Pokušaj da se u promišljanju razvoja Grada Splita i definiranju razvojne strategije uključi najpozvanije ljude u gradu, a to su prije svega sveučilište na čelu s rektorom i fakulteti na čelu s dekanima posebno je bitan iz razloga što hrvatska sveučilišta još uvijek nisu profunkcionirala na razini ostalih sveučilišta u Europi i svijetu, gdje je došlo do sinergije znanstvenog rada i gospodarskih potreba. To je ključna točka, gdje se znanstveni projekti trebaju osmišljavati i kreirati upravo na temelju gospodarstvenih potreba. Realizacijom takvih projekata sveučilište i fakultet dobijaju radove, znanstvena istraživanja, odgajaju se mladi ljudi koji magistriraju i doktoriraju, a gospodarstvo dobija nove tehnologije i nova rješenja.

Prof dr. sc. Marko Trogrlić, Filozofski fakultet: Filozofski na Peristilu!

Splitski Filozofski fakultet jedna je od najmlađih sastavnica Sveučilišta. No, humanistički duh Splita je oduvijek vezan uz njegovu najdublju bit, a poslanje našega Fakulteta je upravo gajiti takav duh. Naš grad i ovaj dio naše zemlje ga je dugo čekao, puno trebao i sad ga, konačno, ima. Željeli bismo da – do onog trenutka – kad konačno bude imao svoju fakultetsku zgradu, kod poglavarstva našega grada uvijek ima otvorena vrata za potporu svojim „tekucim“ problemima: od održavanja postojećih prostora do investicija za njihovo poboljšanje – u svrhu što kvalitetnijega obavljanja naših fakultetskih djelatnosti. Od osobite nam je važnosti osposobljavanje prostora koji je Grad dodijelio našim fakultetskim Centrima, a nalazi se na Poljani kraljice Jelene. U tom smislu i ovom prigodom na tomu Vam iskreno zahvaljujemo. Bilo bi lijepo uz nastavak potpore Grada ostvariti simboliku: Filozofski fakultet, fakultet humanističkih i društvenih znanosti, u samoj gradskoj jezgri, upravo na Peristilu! “

Prof dr. sc. Matko Marušić, Medicinski fakultet: Sveučilište i Grad zajedno za EU fondove!

A puno bi se moglo postići pravom suradnjom Grada i Sveučilišta! Grad bi trebao znati da se vrijednost Sveučilišta (fakulteta) mjeri a), a) sudbinom, odnosno uspješnošću njegovih studenata nakon diplomiranja (o tome u nas nema nikakvih podataka, naprosto zato što se ne prikupljaju), b) brojem i kvalitetom znanstvenih radova koji se objavljuju na međunarodnoj sceni s imenom toga fakulteta (nema podataka, zato što ih nema), i c) količinom međunarodnih sredstava (novca) koje fakultet dobije kroz međunarodne natječe za kvalitetne planove istraživanja (nema podataka, zbog oba razloga). U nekoj idealnoj situaciji administracija bi trebala pitati Sveučilište o sva tri kriterija kvalitete, a Sveučilište bi od administracije

trebalo tražiti dodatna sredstva na temelju postignute kvalitete. Idealizam na stranu, tu dolazimo do pravoga načina suradnje Grada i Sveučilišta. Oni se zajedno mogu natjecati za međunarodne fondove za istraživanje i razvoj, a jači su kad to čine zajedno negoli da se natječu posebno. Jači su zato što zajedno bolje definiraju ciljeve rada, udružuju znanje i to Europa više voli i preferira. Iz pretpostupnih, pristupnih, razvojnih i bezbrojnih drugih fondova udi nam se golem novac, bespovratna sredstva, za najrazličitije ideje o znanosti i razvoju, o primjeni znanja u industriji, i drugim oblicima svakidašnjeg života. Znanje je na sveučilištima, a potrebe Grada zna administracija i njihov je legalni i najprimjereniji zastupnik.

zaslužni naši profesori

Pravnik, bioetičar, poliglot

Dr. sc. Nikola Visković je jedan od prvih nastavnika, a vrlo vjerojatno i nastavnik s najdužim stažom na splitskom Sveučilištu. Kroz četrdesetšestogodišnji rad na Fakultetu, prof. Visković je prošao put od honorarnog asistenta 1961. do redovitog profesora u trajnom zvanju na predmetu «Teorija prava i države». Potvrda njegovih iznimnih znanstvenih zasluga jest i Nagrada Grada Splita za znanost 1976. godine za knjigu «Pojam prava», dok je za knjigu «Stablo i čovjek, Prilog kulturnoj botanici» u kojoj postavlja osnove bioetičke zaštite biljnoga svijeta dobio Nagradu «Slobodne Dalmacije» za znanost «Cvito Fisković» 2002. godine. Autor je preko šest stotina znanstvenih i publicističkih pravnih i politoloških tekstova, te brojnih knjiga kojima je u našoj pravnoj teoriji uveo nove probleme i odgovore iz metodologije, aksiologije, jezika i ar-

Svoje veliko pravno znanje i iskustvo dr. sc. Nikola Visković posljednjih godina stavlja u službu humanih interesa bioetike i zaštite prirode

gumentacije u pravu. Autor je i prvog djela animalistike i pravne zaštite životinja u Hrvatskoj «Životinja i čovjek. Prilog kulturnoj zoologiji». Bivio se književnim prevodjenjem - Pabla Nerude, Lautreamonta i Miguela de Unamuna. Govori španjolski, talijanski, francuski i engleski, a služi se portugalskim i njemačkim jezikom. Dr. sc. Nikola Visković je bio angažiran pri osnivanju jedne od prvih političkih stranaka - Zelene akcije Split, bio je saborski zastupnik, kao član Hrvatskog helsinškog odbora bio je aktivan u organizacijama za zaštitu ljudskih prava, a posljednjih godina svoje veliko pravno znanje i iskustvo stavlja u službu humanih interesa bioetike i zaštite prirode.



Senat je četvoricu umirovljenih profesora Sveučilišta u Splitu promovirao u «emerituse» – zaslužnike. Universitas je u prošlom broju šire predstavio profesora Josipa Milata, u ovome predstavlja

profesora Marina Bublu, u narednom će Nikolu Viskovića, a prije predstavljanja emeritusa Jakelića čitateljima ćemo u više navrata prezentirati njegove slike.



Utemeljitelj novog pravca u pedagogijskoj znanosti

Nakon 27 godina na Sveučilištu prof. dr. sc. Josip Milat svoju je akademsku karijeru zaključio kao prvi dekan novoosnovanog Filozofskog fakulteta u dva uspješna mandata.

Dr. sc. Josip Milat je osim rada na Sveučilištu u Splitu bio i gostujući profesor na domaćim i inozemnim sveučilištima, a s autorskim priložima je sudjelovao na brojnim stručnim i znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu. Bio je aktivan i u brojnim društvenim, stručnim i znanstvenim organima i organizacijama, od gradskog vijećnika do pomoćnika ministra prosvjete i športa Republike Hrvatske. Utemeljitelj je novog, teorijski originalnog pravca u pedagogijskoj znanosti kojega je izložio u znanstvenoj monografiji: Pedagogija teorija – osposobljavanja i za taj tekst je kao prvi strani pedagog dobio Međunarodnu nagradu za pedagogiju „Raffaele Laporta” – zlatno pero 2006. godine - za doprinos razvoju pedagogijske znanosti. Autor je ili kao koautor 35 knjiga - monografija, udžbenika i vježbenica za učenike, više udžbenika i metodičkih priručnika za studente i nastavnike. Objavio je i više od stotinu znanstvenih i stručnih radova, brojne stručne rasprave, prikaze i polemike. Pored niza priznanja dr. sc. Josip Milat dobio je i dvije međunarodne i dvije državne nagrade te Priznanje Zajednice sveučilišta hrvatske i Plaketu Sveučilišta u Splitu.

Izuzetna stvaralačka energija i radna disciplina

Dr. sc. Petar Jakelić uvijek se izvanredno prilagođavao individualnim potrebama studenata

Ime Petra Jakelića izborilo se za izdvojeno i zapaženo mjesto u našem suvremenom slikarstvu. Njegovi motivi autohtonog zavičajnog svijeta odavno su prepoznatljivi ne samo stručnoj kritici već i svim ljubiteljima likovne umjetnosti. Obdaren izuzetnom stvaralačkom energijom i radnom disciplinom dr. sc. Petar Jakelić je cijeli svoj radni vijek bio zaposlen kao nastavnik, od srednje umjetničke škole, preko fakulteta do akademije. Izvanredno se prilagođavao individualnim potrebama studenata. Do sada je priredio dvadeset devet samostalnih izložbi (Split, Zagreb, Priština, Sarajevo, Mostar, Beograd, Novo Mesto...). Sudjelovao je na preko tri stotine skupnih izložbi (Norveška, Egipat, Poljska, Francuska, Italija, USA, Tunis, Alžir, Mongolija, Njemačka, Španjolska, Švicarska, Turska, Irska i Koreja). Nagrađivan je brojnim domaćim i međunarodnim nagradama i priznanjima.



RAZGOVARAO:
PAŠKO BURNAČ*

Kao dugogodišnji profesor, možete li usporediti kvalitetu rada znanstveno-nastavnog osoblja te studenata na počecima Ekonomskog fakulteta i danas.

S radom na današnjem EF, koji je tada bio Odjel za organizaciju i financije Ekonomskog fakulteta Zagreb, započeo sam u drugoj polovini 70-tih, koje karakteriziraju sasvim drugačiji uvjeti od onih danas. U to je vrijeme broj studenata bio cca 1200, danas ih na Fakultetu studira oko pet tisuća; broj nastavnog osoblja u stalnom radnom odnosu bio je 21, a danas ih je oko 90 (plus 50 u dopunskom radnom odnosu). Da ne govorim o prostoru, opremi i drugim materijalnim uvjetima koji su danas na svjetskoj razini. Prema tome, uspoređivati kvalitetu rada znanstveno-nastavnog osoblja te studenata tada i danas veoma je teško u smislu da se kaže kada je ta kvaliteta bila bolja. Sasvim je logično da je znanstvena produkcija Fakulteta danas neusporedivo apsolutno i relativno veća i bolja nego tada s obzirom na infrastrukturne uvjete kojima Fakultet danas raspolaze. Danas Fakultet uživa značajnu reputaciju ne samo u zemlji već izvan nje – po svojoj međunarodnoj konferenciji Enterprise in Transition koju održava svake 2. godine, međunarodnom časopisu Menadžment kojega izdaje, te širokoj mreži suradnje s europskim i drugim sveučilištima, što, razumljivo, ima utjecaj i na kvalitetu studija.

Jesu li vam stručna i ljudska iskustva stečena prije dolaska na fakultet bila od pomoći ili tek smetnja bržem akademskom napredovanju?

15-godišnje iskustvo koja sam stekao u praksi ne samo da mi nije bilo smetnja u akademskom napredovanju već mi je ono bilo izvanredna pomoć. Naime, od prvih dana mogega rada u industriji ja sam stalno svoja stečena teorijska znanja verificirao u praksi te iz prakse povratno ta znanja upotpunjavao. Rezultat toga je bio da sam još prije dolaska na Fakultet imao objavljen niz značajnih radova – 3 knjige, 7 znanstvenih i 29 stručnih članaka. Dolaskom na Fakultet i dalje sam zadržao kontakt s praksom radom na nizu projekta čime sam nastojao produbiti interakciju na relaciji teorija-praksa. Generalno smatram, da bez veze s realnim svijetom (praksom) nije moguće ni dati značajniji doprinos teorijskoj misli. Vođen tim postulatom nastojao sam i nastojim da magistrandi i doktorandi općenito, a moji posebno, svoja istraživanja temelje na empirijsko-induktivnoj metodi kao pretpostavci teorijskoj eksplikaciji i deduktivnom zaključivanju.

Kako tumačite činjenicu da nekoć najpopularnije usmjerenje na fakultetu, Menadžment,

zaslužni naši profesori

professor emeritus dr. sc. Marin Buble: gospodarski interes nije jedini interes društva

Dvije su ključne znanstvene discipline u kojima se manifestira znanstveni doprinos dr. sc. Marina Buble - znanost o menadžmentu i znanost o organizaciji. Kroz svoj stručni rad razvio je metodiku dijagnosticiranja boniteta organizacije i metodiku vrednovanja radnih mjesta. Obje ove metodike našle su svoju primjenu u praksi a verificirane su nizom projekata koje je izvodio u različitim poduzećima. Osnivač je međunarodnog znanstvenog skupa 'Enterprise in Transition', te osnivač i glavni urednik međunarodnog znanstvenog časopisa Management. U rad na Ekonomskom fakultetu u Splitu uključio se kao predavač od samog osnutka tog Fakulteta, da bi se od

rujna 1979. godine zaposlio na tom fakultetu u zvanju izvanrednog profesora. U siječnju 1980. godine izabran je na tom fakultetu za dekana sa mandatom na dvije godine. Na istom je fakultetu 1984. godine izabran u znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika, te znanstveno-nastavno zvanje profesora, a 1990. u zvanje redovnog profesora, te 1996. godine u trajno zvanje redovitog profesora. Za svoj znanstveni rad dobitnik je više nagrada i priznanja od kojih treba posebno istaći ono kojim ga je odlikovao Predsjednik Republike - visoko odličje Reda Danice Hrvatske. Povodom dodjele počasnog zvanja, razgovarali smo s prof. Bublom

tako i obrazovanja iz biznisa, poduzetništva i menadžmenta. Iako smo postojećim Zakonom o visokom obrazovanju izvršili promjene u konceptu obrazovanja, njime nismo npr., predvidjeli MBA studij iako ga neki fakulteti bez obzira na to izvode. Međutim, sve ovo ne znači da su naši menadžeri neobrazovani - naprotiv. Prema jednom istraživanju utvrđeno je da 90% hrvatskih menadžera ima visoku stručnu spremu (u SAD oko 92%) od toga ih čak 16% ima magisterij a 3% doktorat znanosti.

O nacionalizaciji i privatizaciji, etatizmu, birokraciji, pisali ste već 90-ih. Kako Vaš Novi etatizam izgleda danas?

Tu mislite na mojih 8 članaka objavljenih u Ekonomskoj politici u drugoj polovici 1990. i početkom 1991. godine. Mislim da su sve te teme i danas veoma aktualne retrospektivno i prospektivno. Primjerice, privatizacija brodogradnje. Ta je industrijska grana dovedena u bezizlaznu situaciju pa sada izgleda preostaje jedino ono daj-što-daš. Tko bi normalan otišao na tržnicu nešto svoje prodati, a da prije toga to što prodaje ne očisti, dotjera, lije-po upakira, i sl. A što smo mi učinili s brodogradnjom - jednostavno je prepustili da derogira. Ili pitanje birokracije (od kojega se ne može odvojiti ni pitanje privatizacije!). Ovdje ne mislim na birokraciju u weberovskom smislu, već u onom kolokvijalnom. U tom se smislu o birokraciji može govoriti s različitih aspekata - s aspekta njezina broja (npr. broj općina je danas 5 puta veći nego prije osamostaljenja Hrvatske), s aspekta njezine učinkovitosti (npr., 7,5 godina je trebalo da se ishodi sva dokumentacija za izgradnju vjetroelektrana u Vrpolju), s aspekta njezinih troškova (npr., u državnom budžetu masa plaća zaposlenih u državnoj upravi i javnim službama stalno raste i danas iznose cca 20% od ukupnih budžetskih rashoda), itd. Očito je, dakle, da sva ta pitanja o nacionalizaciji i privatizaciji, etatizmu i birokraciji nisu izgubila na svojoj aktualnosti, te da se ona u našem razgovoru o gospodarstvu i menadžerima nameću kao neizostavni kontekst.

Smatrate li da je sve veći angažman gospodarstvenika (prije svega Hrvatske udruge poslodavaca), ali i znanstvenika u politici pozitivan ili negativan? Zašto?

Na to se pitanje ne može odgovoriti s da ili s ne. Naime, svatko je od nas praktički na ovaj ili onaj način uključen u politiku. Međutim, ako mislite na to da bi isključivo znanstvenici ili isključivo gospodarstvenici formirali vladu, tada je moj od-

“

Danas Fakultet uživa značajnu reputaciju u zemlji i izvan nje - po svojoj međunarodnoj konferenciji Enterprise in Transition, međunarodnom časopisu Menadžment, te širokoj mreži suradnje s europskim i drugim sveučilištima

govor negativan. Prije svega, to nije moguće u demokratskom društvu u kojemu se vlade biraju (direktno ili indirektno), a ne imenuju (od strane monarha). Drugo, zadatak je znanstvenika da stalno propitkuju stvari, pojave, procese, itd., pa stoga i ono što rade vlade, te je teško zamisliti kako bi funkcionirala vlada u kojoj bi oni koji donose odluke te iste odluke stalno dovodili u pitanje. Osim toga sve odluke koje donose vlade nisu i znanstveno utemeljene pa ih tu znanost može samo ometati. Zašto npr., vlada SAD nije potpisala sporazum o redukciji zagađenja? Što se pak tiče vlade gospodarstvenika, tu treba kazati da gospodarski interes nije i jedini interes društva, te da vođenje poduzeća nije isto što i vođenje države. Međutim, sve ovo ne znači da znanstvenici i gospodarstvenici trebaju pasivno promatrati i čekati što će uraditi neka vlada. Oni individualno i kroz svoje udruge, kao i druge udruge civilnoga društva, trebaju aktivno djelovati na svoju dobrobit i dobrobit cijeloga društva.

**asistent na Ekonomskom Fakultetu*



danas upisuje sve manje studenata, prvenstveno nauštrb Financija?

Na to su utjecali kako egzogeni tako i endogeni faktori. Od egzogenih, to je promjena u strukturi gospodarstva u kojoj dominiraju mala i srednja poduzeća u kojima je znatno lakše prepoznati mogućnost zaposlenja na financijsko-računovodstvenim poslovima nego li na poslovima istraživanja, analize, planiranja, organizacija i drugih iz domene studija Menadžmenta. U navedenom kontekstu nije zanemariva ni činjenica postojanja niza banaka i osiguravajućih društava. Od endogenih faktora svakako je utjecaja imao i novi nastavni plan koji je kao pandan smjeru Menadžment uspostavio nove smjerove - Poduzetništvo i Informatički menadžment na koja

“

Smatram da, bez veze s realnim svijetom (praksom), nije moguće ni dati značajniji doprinos teorijskoj misli

se upisuje značajan broj onih studenata koji bi se inače mogli orijentirati na smjer Menadžment. Uz to, ne treba zanemariti na „težinu“ tog usmjerenja.

Obišli ste gotovo cijeli svijet, koje su specifičnosti (post)tranzicijskog okruženja kada je management u pitanju, te koje su razlike prosječnog hrvatskog i američkog menadžera?

Američki menadžeri djeluju u okolini slobodnog poduzetništva praktički otkada SAD postoji - naši se menadžeri na tu okolinu tek privikavaju (s tim da ni ta okolina kod nas nije kao američka!). SAD je kolijevka menadžmenta kao znanosti - daleko najveći broj suvremenih menadžerskih koncepata došao je i danas dolazi iz SAD. Kada je još 1967. godine J.J. Servan-Schreiber u svojoj knjizi 'Američki izazov' ocijenjivao superiornost gospodarstva SAD-a nad europskim zaključio je da je razlog tome superiornost američkog menadžmenta. Danas u SAD-u postoje tisuće poslovnih škola koje nude ne samo obrazovanje iz pojedinih funkcijskih i drugih područja, već MBA i DBA programe. Što se Hrvatske tiče, mi smo prije svega imali drugačiji koncept obrazovanja općenito, pa

Dr. sc. Marin Buble rođen je 25. studenog 1938. godine u Trogiru, gdje je završio osmogodišnju školu. Realnu gimnaziju završio je u Splitu 1958. godine, a Ekonomski fakultet u Zagrebu 1962. Na istom je fakultetu završio poslijediplomski studij iz organizacije obranivši magistarski rad, te 1974. godina prijavio, a 1976. godine obranio doktorsku disertaciju. Dr. sc. Marin Buble nije samo vrstan znanstvenik već i stručnjak u području organizacije i menadžmenta. Ima veoma bogatu publicističku aktivnost - objavio je 25 knjiga, 5 monografija, 3 studije, 3 rada u knjizi i jedan u monografiji, 4 skripte, 33 članka u znanstvenim i 65 u stručnim časopisima, te 64 rada u zbornicima sa znanstvenih skupova. Za svoj stručni rad svojevremeno je primio Nagradu Privredne komore za Dalmaciju.



Smotra sveučilišta ove je godine organizirana neuobičajeno rano, zbog rokova unutar kojih se budući studenti trebaju odlučiti za fakultete koji će im odrediti predmete na državnoj maturi. Smatrajući da se maturanti na internetu i u raznim publikacijama danas mogu vrlo dobro informirati o svim važnim pojedinostima, osobito o upisnim kvotama i smjerovima, odlučili smo se za subjektivniji prikaz kroz iskustva uspješnih studenata te istaknutih stručnjaka. Opredijelili smo se da bar neke fakultete prikazemo opširnije – u pravilu one koji se bez razloga smatraju manje atraktivnima. Ostalima ćemo veći prostor dati u prvoj narednoj prilici.

Priredili: Darija Bralić i Vjeko Perišić

Kulturalni studiji su ključ svijeta u kojem živimo

Dugoročno i strateški je važnije prepoznati i znati tko smo u odnosu na druge i koji su to drugi oko nas s kojima moramo voditi dijalog, negoli imati znanja i vještine koje će omogućiti zapošljavanje i dobru zaradu preko noći



Piše:
BORIS ŠKVORC

Studij hrvatskog jezika i književnosti na splitskom Sveučilištu stoji u temeljima naše

kulturalne paradigme, što znači da otvara perspektivu pozicioniranja studenata kao budućih nastavnika, kulturnih arbitara, djelatnika u medijima i kritičara sustava kojeg živimo i tako nudi širok spektar zanimanja u sustavu našeg obrazovanja. Pozicioniran je kao razlikovna vrijednost naše lokalne identifikacije u odnosu na globalni svijet u kojem živimo. To omogućuje orijentaciju u vremenu i prostoru, ali i zauzimanje vrijednosnog stava na tržištu rada. Naime, da bismo i mi 'ostali i opstali' trebamo organizirati studije i studentske grupe koje će korespondirati sa sličnim studijima u Europi i svijetu, a koje će istovremeno doprinijeti da bolje razumijemo sebe i druge. Mislim da je, dugoročno i strateški, važnije prepoznati i znati tko smo u odnosu na druge i koji su to drugi oko

nas s kojima moramo voditi dijalog, negoli imati znanja i vještine koje će omogućiti zapošljavanje i dobru zaradu preko noći. Razumijevanje kulture u kojoj živimo i onih koje nas okružuju je i poruka našeg studija. U tom smislu na kroatistici držimo da bi dio našeg programa trebao postati izbornim programom na gotovo svim studentskim grupama Sveučilišta. Kao akademska zajednica nastojimo djelovati u smjeru osposobljavanja naših studenata da postanu aktivni činitelji promjena, što i jest bit Sveučilišta i studiranja. Zato vas pozivam na studij kroatistike, obogatit će vas kao osobu i omogućiti vaše sudjelovanje u toliko važnim društvenim promjenama – na bolje!

***prof. dr. sc. na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost, prodekan za nastavu**

O Učiteljskom studiju u Splitu



Piše:
NIKOLA GLAMUZINA*

Filozofskom fakultetu tradicionalno pripada uloga jezgre društvenih i humanističkih znanosti na hrvatskim sveučilištima. Ključnu je ulogu u razvoju samog Filozofskog fakulteta u Splitu imao Učiteljski studij, koji je, kao interdisciplinarni studij, okupljao znanstveno-nastavno osoblje upravo iz segmenta društvenih i humanističkih znanosti. Njegovo kadrovsko jačanje omogućilo je pokretanje novih studentskih programa, ponajprije nastavnčkog

tipa te osnF-autak samog Filozofskog fakulteta. Budući da nastavni proces predstavlja kičmu svih fakulteta, tako se može reći kako su nastavnički studiji kičma akademske zajednice. Razna istraživanja, posebno ona iz okvira sociologije, još jednog od studija koji su zastupljeni na Filozofskom fakultetu u Splitu, ukazuju na potrebe ponovne društvene i financijske afirmacije nastavnčkog, učiteljskog i odgajateljskog zvanja. Stoga je posvemašnje ulaganje u znanje nerazdvojivo od vraćanja digniteta tim zvanjima“.

***prof. dr. sc., profesor na Učiteljskom studiju, prodekan za financije i poslovanje**

O studiju povijesti u Splitu



Piše:
ALEKSANDAR JAKIR*

Program studija, ustroj i na prvom mjestu nastavno osoblje na Odsjeku za povijest, koji je počeo s radom 2003. godine, jamstvo su institucije okrenute svjetskim kriterijima, na kojoj nema mjesta ni provincijalnoj ksenofobiji ni nekritičkoj ksenofiliji, podjednako provincijalnoj. Na našem Odsjeku aktivno je nekoliko znanstvenika-povratnika s doktoratima i radnim iskustvom postignutim na europskim sveučilištima, ali i u Australiji i Sjedinjenim Američkim Državama, što na poseban način potiče našu suradnju s međunarodnim

znanstvenim i sveučilišnim institucijama. Svi mi koji se bavimo historiografijom itekako smo svjesni odgovornosti koja proizlazi iz činjenice da će naši sadašnji i budući studenti, npr. kao nastavnici povijesti, usmjeravati nove generacije educirane za opstanak i napredak u europskom «društvu znanja». Povjesničari koji se na znanstveno utemeljen način bave prošlošću, mogu dati neizmjereno važan doprinos poznavanju i razumijevanju prošloga, a time i naše sadašnjosti. Iako mlad prema godini osnutka, studij povijesti temelji se na dubokoj historiografskoj tradiciji Splita i njegove okolice.

***Prof. dr. sc. na Odsjeku za povijest FFa, prodekan za nastavu**

Filozofski u Splitu:

RAZGOVARAO:
IVAN MATIĆ

Početak djelovanja Filozofskog fakulteta kao jedinstvene samostalne ustrojbene sastavnice Sveučilišta je 15. listopada 2005. i sljedeće će godine proslaviti svojih prvih pet godina postojanja. Od osnivanja do danas nije prošlo puno vremena, a splitski Filozofski fakultet svojim djelovanjem opravdava dugogodišnju borbu za njegovim postojanjem, o čemu razgovaramo s novim dekanom, prof. dr. sc. Markom Trogrličem, koji je stupio na ovu odgovornu dužnost 1. listopada 2009.

Kako bi ocijenili prvih 5 godina djelovanja Fakulteta?

Neizmjereno sam ponosan što je Filozofski fakultet u Splitu postao stvarnost jer je to neosporno ostvarenje želja mnogih naraštaja, istaknutih i zaslužnih pojedinaca, koji su utirali put ovoj ustanovi. Puno je toga dobrog i kvalitetnog, u svakom smislu, postignuto u prethodnom razdoblju te iskreno zahvaljujem na svemu učinjenom momu prethodniku, prvom dekanu, prof. dr. sc. Josipu Milatu, sada i profesor emeritusu, kao i svim njegovim

suradnicima u dosadašnjim upravama Fakulteta, u moje osobno ime i u ime svih djelatnika Fakulteta! Splitski Filozofski fakultet i u ovo kratko vrijeme zauzeo je ono mjesto koje mu, kao takvomu i pripada, kako u akademskoj zajednici našeg Sveučilišta, tako i u široj zajednici našega grada, županije, regije i hrvatskog juga kao cjeline. Danas je to ustanova koja broji 158 zaposlenika i 2800 studenata

Koje su bile temeljne odrednice Vašeg programa prilikom kandidature i što smatrate prioritetom u Vašem mandatu?

Moja misao-vodilja bila je učvršćivanje do sada postignutih ostvarenja te postignuća novih iskoraka, konkretnih i realno ostvarivih. U predstojećem mandatom razdoblju svoje ću napore usmjeriti na jačanje znanstvene djelatnosti našega Fakulteta kao središta znanstvene izvrsnosti, definirana kroz nekoliko osnovnih smjernica. Prva je pokretanje doktorskog studija humanističkih znanosti i pripreme i radovi na tom veoma važnom projektu za naš Fakultet već su u punom tijeku, sa strateškim ciljem da sljedeće akademske godine započnemo s njegovim izvođenjem. Druga je nastavak rješavanja pitanja pro-

Iskorak u znanstvene projekte i širu zajednicu

Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu od prvog dana strateškog planiranja budućnosti odlučio se za pokretanje Centara kao nositelja aktivnosti na području znanstveno-istraživačkih projekata, ideja poslijediplomskih studija i iskoraka u širu hrvatsku i međunarodnu zajednicu. Danas djeluju četiri Centra kojima je svrha okupljanje istraživačkih projekata, publiciranje i diseminacija rezultata istraživanja, unaprjeđenje nastavnih procesa i posredovanje znanja. Centar za interdisciplinarna istraživanja **Studia Mediterranea** (SMED) okuplja većinu znanstveno-istraživačkih projekata u zajednički program. Voditelj je prof. dr. Joško Božanić. Cilj je organizirati razne sadržaje namijenjene Gradu i uspostavljanju veza između lokalne zajednice i programa Fakulteta, s planom pokretanja interdisciplinarnog doktorskog studija Centra i to u predviđenom prostoru Centra smještenom u samom središtu Dioklecijanove palače. Cilj je i organizirati razne sadržaje namijenjene gradu i uspostavljanju veza između lokalne zajednice i programa Fakulteta. **Centar za humanističke studije Grga Novak** vodi prof. dr. Slobodan Novak. Uz zamišljeni projekt Enciklopedije Dalmacije, ovaj Centar također ima namjeru sudjelovati u razvijanju istraživačkih projekata. Od 2007. godine djeluje i **Centar za hrvatske studije u svijetu** kojeg vodi prof. dr. Boris Škvorc, bavi se razmjenom nastavnih i istraživačkih sadržaja s inozemnim sveučilištima, organizira nastavne programe za studente hrvatskog jezika, kulture i književnosti iz cijelog svijeta. U tim programima, kao i ljetnim školama koje organizira Centar, do sada je sudjelovalo preko 200 stranih studenata. Centar istražuje i metodologiju podučavanja hrvatskog kao drugog i stranog jezika, a priprema i e-learning program koji će u sklopu ponude inohrvatskog nuditi stranim sveučilištima. Tu je i **Centar za istraživanje i razvoj cjeloživotnog obrazovanja** koji se bavi raznim oblicima pedagoškog obrazovanja, usavršavanja i osposobljavanja prosvjetnih djelatnika te planira razne mogućnosti doškolovanja u okviru ponude cjeloživotnog obrazovanja, a koji je vezan uz Odsjek za pedagogiju i osnivača Centra, profesora emeritusa, dr. Josipa Milata.

Razgovor s prof.dr.sc. Markom Trogrlićem, novim dekanom Filozofskog fakulteta

želja naraštaja sada je stvarnost

stornih i drugih uvjeta za djelovanje naših odsjeka, fakultetskih istraživačkih centara.

Kao goruće pitanje Filozofskog fakulteta nameće se prostorni problem, kad očekujete njegovo rješavanje?

Naš cilj jest nova fakultetska zgrada, kojoj se nadamo u vrlo skoroj budućnosti. Uprava našega Sveučilišta trajno i brižno bdi nad ovim projektom, koji će deset sastavnica Fakulteta, sa sadašnjih sedam lokacija zbrinuti na jednu, zajedničku, a ja koristim priliku zahvaliti Upravi Sveučilišta na podršci i razumijevanju. Mislimo da bismo do Božića mogli realizirati i jedan konkretan zahtjev studenata - studentsku kantinu u našim prostorima Zajčevoj ulici (tzv. „klerikatu“), gdje su smještena četiri naša Odsjeka. Pri tome, zahvaljujem velikodušnoj spremnosti i raspoloživosti kako Uprave splitske Franjevačke provincije te vodstva franjevačke kuće u čijim smo prostorima, tako i Studentskog centra našega Sveučilišta.

Jedna od novina je i osnutak fakultetskog Ureda za znanost, koja je njegova svrha?

Ured za znanost bi trebao na najprimjereniji način ujediniti dvije temeljne dimenzije: onu usmjerenu prema razvoju i poticanju znanstvene djelatnosti unutar samoga Fakulteta te onu koja skrbi o međunarodnoj znanstvenoj suradnji naše ustanove i njezinih djelatnika sa srodnim institucijama u svijetu. Spajanjem nastavne i znanstvene dimenzija naše fakultetske djelatnosti, djelovanje Ureda će ostvariti svrhu.

Koji su daljnji koraci k poboljšanju kvalitete nastavne djelatnosti?

Prvi je zasigurno jačanje svakog pojedinog Odsjeka, kao temeljne ustrojbene jedinice Fakulteta, u svakom, a posebice kadrovskom smislu, drugi je donošenje Pravilnika o ustroju i djelovanju Odsjeka te njihovih katedri kao ishodišnih

Cilj nam je uspješno okončavanje postupka odobravanja studija geografije, podizanje Predškolskog odgoja sa stručne na sveučilišnu razinu, upućivanje u proceduru diplomskog studija psihologije, a moja je želja i pokretanje studija njemačkog i francuskog jezika i književnosti na našem Fakultetu“



Marko Trogrlić

točaka za kvalitetno znanstveno-nastavno djelovanje. Treći je informatizacija Fakulteta i to u prvom redu uvođenjem ISVU informacijskog sustava.

Što još Fakultet može ponuditi kako bi studijska ponuda bila raznovrsnija i kompletnija?

Konkretni iskoraci su sljedeći: uspješno okončavanje postupka odobravanja studijskog plana i programa studija geografije koji je već od prošle godine upućen u proceduru; nadalje, podizanje studijskog plana i programa Predškolskog

odgoja sa stručne na sveučilišnu razinu, a vrlo skoro uputit ćemo u proceduru i već pripravljeni studijski plan i program diplomskog studija psihologije. Moja bi želja bila da se za mandata ove uprave pripravi sve što je potrebno i za pokretanje studija njemačkog i francuskog jezika i književnosti na našem Fakultetu.

Kako ćete osigurati kriterij izvrsnosti?

Kao dekan, apsolutnim poticanjem i potporom našim nastav-

nicima u njihovom animiranju i usmjeravanju svih onih studenata koji se ističu svojim uspjesima te tako zaslužuju našu posebnu pozornost, kako bismo učinkovito skrbili oko kvalitetnog znanstvenog podmlatka.

I za kraj, jeste li imali dvojbe preuzevši odgovorno mjesto dekana tako važnog fakulteta i koliko ste zadovoljni ostvarenim na početku Vašeg rada?

Svaka dužnost, preuzeta zrelo i odgovorno, zahtjeva punu ras-

položivost, samoprijegor i, iznad svega, ljubav koja smjera više i iznad onoga što propisuje hladno slovo zakonskih i pravilničkih odredbi. S tom sviješću preuzeta i izvršavana, ona svoj puni smisao dobiva u trajnom naporu oko zajedničkog i pojedinačnog dobra svih nas, članova akademske zajednice, Filozofskog fakulteta kao našeg zajedničkog doma, kojemu posvećujemo ili nastojimo posvetiti najbolje sile svojeg uma i srca. U tom duhu i s tom sviješću, zajedno sa svojim kolegama prodekanima, prihvatio sam se ove dužnosti. Naš Split, starodrevni Marulov grad, napokon ima svoj Filozofski fakultet, svoju „humanističku dušu“. Uvjeren sam da će i dalje sigurno „ploviti“, s jedrima „dobra vjetra“, baš onako kako to lijepo i simbolički predstavlja i znakovlje našega Fakulteta. U tom smislu nećemo štedjeti svojih napora.

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE



Martina Bešker

Problemi su izazov

Osim želje da se bavim društvenim pitanjima, za studij sociologije u Splitu dodatno me motivirala studijska usmjerenost na metode i procese istraživanja, čime se teorijsko znanje praktično nadograđuje već tijekom studija, što na fakultetima, na žalost, nije dovoljno čest slučaj. Pozitivna iskustva također imam i u individualnom radu s mentorima i pri korištenju novih tehnologija u stjecanju znanja. No, imala sam priliku svjedočiti i kroničnim problemima našeg visokog obrazovanja („raštrkanost“ kabineta i predavaonica, nedostatak recentne stručne literature i prostorija za

neformalno druženje studenata, praktično usvajanje „Bolonje“...). Ipak, mislim da na nedostatke i probleme treba gledati kao na izazov koji je stavljen pred nas i koji jedino znanjem i zalaganjem možemo ostvariti. Smatram da su jednake karakteristike važne i u budućem profesionalnom djelovanju u okviru kojeg se za sociologe pruža mnoštvo mogućnosti. To se prije svega odnosi na suvremenu potrebu za interdisciplinarnim promišljanjem i djelovanjem u svim područjima života. Sociologiju vidim kao praktičnu znanost koja postavlja mnoga važna pitanja, ali i nudi rješenja.



Maja Quien

Dani GAF-a

Šestogodišnji sretni brak građevinara i arhitekata

RAZGOVARAO:
DUJE TONKOVIĆ

Proces visokoškolskog obrazovanja u području graditeljstva u Splitu započeo je još 1971. godine kad je osnovan sveučilišni studij građevinarstva. Otada je kod nas diplomiralo preko 1600 studenata. Pored toga na Fakultetu je magistriralo i doktoriralo ukupno 65 diplomiranih inženjera iz svih krajeva Hrvatske te dio iz BIH. Osobito su ponosni da je ove godine kod nas diplomiralo i prvih 9 studenata na studiju arhitekture.

Kakva su iskustva kohabitacije građevinarstva i arhitekture?

Prvi smo fakultet u Hrvatskoj koji pod jednim krovom ima studije građevinarstva i arhitekture. Krenuli smo 2003. i u tome smo vrlo brzo prepoznali – i mi i naše kolege iz drugih sredina – važnu značajku identiteta i dodatan potencijal Fakulteta. Otkad gradimo ovaj fakultet trudimo se da naši studijski programi budu osmišljeni kao identitetski prepoznatljivi, pa smo se pored temeljne struke fokusirali na ključne upitnosti i izazovnosti našeg prostornog mediteranskog područja, i građevinarskoj i arhitektonskoj dimenziji. Naša je namjera da postanemo centar visokog obrazovanja graditelja na obalnom dijelu Lijepe naše, a tu ambiciju temeljimo u prvom redu na broju i kompetencijama naših nastavnika te na višestrukoj suradnji Fakulteta s ostalim srodnim fakultetima u svijetu. Nastavu u nas izvodi oko 120 nastavnika, profesora i asistenta u stalnom radnom odnosu i vanjskoj suradnji te uz još 30 osoba koji rade u administrativnim i tehničkim službama, Fakultet ima 150 djelatnika. Da je važnost naše struke i kvaliteta rada na Fakultetu široko prepoznata govore nam i upisni rezultati u ovu akademsku godinu kada se za jedno mjesto na studijima građevinarstva natjecala troje, a za studij arhitekture osmero kandidata.

Bije vas glas da na Sveučilištu u Splitu po međunarodnoj suradnji prednjačite?

Izravno surađujemo s koleđom Queen Mary sa Sveučilišta u Londonu. Potpisali smo ugovor o mobilnosti studenata i nastavnika s GF u Mariboru. U pripremi je potpis sličnog ugovora sa Sveučilištem za prirodne resurse iz Beča. Imamo potpisani ugovor o znanstvenoj suradnji na projektu s japanskim sveučilištem Niigata. Dugo godina surađujemo s više arhitektonskih fakulteta u Europi a u posebnim smo vezama s Arhitektonskim fakultetom u Ahenu. U okviru nastave, znanstvenih

Listopadski Dani Građevinsko-arhitektonskog fakulteta u Splitu na okupu su pokazali sve bitne dimenzije akademske prakse: i mogućnost plodnog suživota građevinarstva i arhitekture, dviju struka koje se inače ne mogu pohvaliti velikim cehovskim zajedništvom, i za naše prilike neobično zajedništvo studenata, profesora i stručnjaka iz prakse te obećavajuću razinu međunarodne razmjene iskustava i rada. Razgovaramo o tome s organizatorom i 'moderatorom' Dana GAF-a, dekanom prof. dr. sc. Bernardinom Perošem.



prof. dr. sc. Bernardin Peroš

tribina i radionica na našem fakultetu godišnje boravi desetak gostujućih profesora iz cijelog svijeta. Usred smo dogovora oko realizacije združenog japansko-hrvatskog znanstveno istraživačkog projekta o ublažavanju nepogoda pri odronima zemlje i poplavama u Hrvatskoj. Voditelj projekta u kome sudjeluju sve vodeće hrvatske institucije naše struke naš je profesor Bonacci. A jedan od 'usputnih' rezultata projekta trebalo bi biti da petorica naših studenata na projektnim temama doktoriraju u Japanu!

Kako na međunarodnu suradnju utječe aktualna kriza?

Iziskuje dodatne napore, ali smatramo da ovako zacrtani put razvoja fakulteta nema alternative, jer težimo izvrsnosti i znanju gdje naši završeni inženjeri na svim studijima danas postaju i jesu odgovorni nositelji graditeljskih projekata, ne samo u našoj regiji i hrvatskoj državi, već i u svijetu. Dio suradnje sa svijetom o kojoj govorim ostvarujemo upravo preko naših bivših studenata, danas sveučilišnih profesora i vodećih stručnjaka na mnogim znanstvenim institucijama u svijetu. Tako je sazrelo i vrijeme da na proteklom danima GAF-a osnujemo i Udrugu diplomiranih inženjera građevinarstva i inženjera arhitekture koji su diplomirali na našem Fakultetu, naš alumni dakle. Nezamjenjivo je, i u stručnom i u ljudskom smislu, druženje lju-

di koji imaju zajedničke studijske korijene a koji su stekli tako različita iskustva na raznim stranama svijeta i u poslovima golemoga raspona.

Okrenuti nastavi s jedne, te stručnim, graditeljskim izazovima s druge strane, dopijevate li do ozbiljnijeg znanstveno-istraživačkog rada?

Značajan čimbenik u razvoju Fakulteta je znanstveno-istraživačka djelatnost. Naši znanstvenici vode i sudjeluju u preko 20 znanstvenih projekata u Hrvatskoj i u inozemstvu. Uz znanstveno istraživački rad najuže je povezana i naša bogata izdavačka djelatnost koja uz časopis 'Inženjersko modeliranje' na engleskom jeziku, obuhvaća i više naslova knjiga i udžbenika godišnje. Ovu djelatnost na našem Fakultetu posebno potičemo u radu znanstvenih novaka. Ali ono po čemu je naš fakultet poznat toliko da bih mogao bi reći kako mu je to brend, jest iznimni udio nastavnika Fakulteta u projektiranju i građenju nemalog broja velikih i složenih objekata kako u regiji, tako i šire. Pogledajte kroz prozor i vidjet ćete objekte kampusa, sjetite se nove dvorane Spaladium u Lori, objekata na autocesti Zagreb – Ploče itd. Upravo nam to u ovim ne baš povoljnim prilikama danas u društvu, omogućuje spokojan znanstveni i nastavni rad na fakultetu obvezujući nas da na tom putu ustrajemo.

Dane GAF-a započeli ste prezentacijom diplomskih radova vlastitih studenata. Zašto?

Diplomski je rad prvi ozbiljan rad s kojim se mora suočiti svaki student, bez obzira hoće li se u svojoj karijeri baviti znanstvenim i istraživačkim radom. Zato diplomski za svakog studenta nije važan samo kao zadnji ispit, nego kao uvođenje u struku, vrlo često na konkretnom projektu. A diplomski je važan i za naše nastavnike kako bi stekli neophodna mentorska iskustva bez kojih nijedna visokoškolska institucija ne može postići visoke rezultate. Ako su diplomski tako važni i za studente i za nastavnike, red je da im dademo pažnju koju zaslužuju i da pružimo priliku svima koji su se oko diplomskog ozbiljno potrudili da o svom radu upoznaju kolege i nastavnike i tako počnu stjecati potrebno stručno samopouzdanje.

A okrugli stol na kojem su o vašim nastavnim planovima i programima ravnopravno kritički raspravljali i renomirani stručnjaci iz prakse, i nastavnici Fakulteta i vaši studenti. Nije li ti bio neuobičajeno okrugao stol?

Da, takva praksa u akademskoj zajednici nije uobičajena. Još nije... Jer uskoro će morati zaživjeti, ne samo u tzv praktičnim znanostima. Prvo, radi se o obavezi evaluacije našega rada, i to one najteže, samoevaluacije, a tko vam tu može više pomoći nego kolege stručnjaci iz prakse, te sami studenti? No ne radi se samo o evaluaciji. Razmatranje nastavnih planova i programa, kritičko i otvoreno, u kojemu ravnopravno sudjeluju svi članovi akademske zajednice te kompetentni stručnjaci, preduvjet je i dobrih odnosa na samom fakultetu i uspostavljanja onih veza sa stručnom praksom bez koje fakultet ne može odgovoriti na potrebe tržišta. A bez toga će biti sve teže preživjeti... Na našem okruglom stolu 'Građevinski inženjeri u praksi u svjetlu nastavnih programa' koji je održan na danima Fakulteta, uistinu su sudjelovali i studenti, i profesori i vodeći građevinari i gospodarstvenici u regiji. I po sudionicima i po zaključcima rasprava je potvrdila ispravnost zacrtanog puta ravoja našega Fakulteta.

Diplomirali prvi arhitekti splitskog studija

Šest godina nakon osnivanja diplomirali su prvi studenti – devetoro njih - sveučilišnog studija arhitekture Građevinsko-arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Tim činom prvi studenti arhitekture koji su završili svoj studij u Splitu zakoračili su u svijet profesionalne prakse. Na simboličan je način tako završen osnivački ciklus formuliranja jedne nove arhitektonske škole u Hrvatskoj, prepoznatljivo profilirane u programskom, kadrovskom i organizacijskom smislu, orijentirane prema relativno malom broju studenata koji svake godine između velikog broja zainteresiranih kandidata upisuju prvu godinu studija (sa svim prednostima koje sa sobom donosi takav mentorski nastavni proces), oslonjene na višedesetljetnu uspješnu tradiciju visokoškolskog obrazovanja u području građevinarstva u Splitu i otvorene kontinuiranoj suradnji sa Arhitektonskim fakultetom u Zagrebu i sa pojedinim europskim arhitektonskim školama, te jasno senzibilizirane prema specifičnim izazovnostima mediteranskog prostora u kojem škola djeluje. Tijekom ovih nekoliko godina postojanja škola je okupila na takvom projektu značajan broj nastavnika, referentnih arhitektonskih autorskih osobnosti iz cijele Hrvatske, koji su s velikim entuzijazmom uspjeli u relativno kratkom vremenu argumentirano pozicionirati školu na nacionalnoj arhitektonskoj sceni i učiniti je kompatibilnim i atraktivnim partnerom arhitektonskim školama u europskom prostoru.

Prodekan za studij arhitekture, prof. dr.sc. Darovan Tušek

Na okruglom stolu s prezentacijama su sudjelovali: Željko Žderić i Vice Dodig, **Konstruktor inženjering d.d., Split**, Ivo Rako, **Lavčević inženjering d.o.o. Split**, Goran Morović, **Mark-Ing d.o.o.**, Sandra Antišić, **Cemex, Split** i Radoslav Markić, **Mucić&co. d.o.o. Ljubuški**. **Predavali su** Branimir Medić, arhitekt, De Architekten Cie, Amsterdam sa predavanjem 'Projekti i realizacije', H.P. Nachtnebel, 'University of Natural Resources and Applied Life Sciences', sa predavanjem 'Impacts of Human Intervention and Climate Change on Water Resources', i Boris Androić sa Građevinskog fakulteta u Zagrebu sa predavanjem 'Budućnost graditeljstva u preobrazbi svijeta'.



(S lijeva na desno) **(imena diplomiranih studenata otisnuta debljim slovima)** Prvi red: prof. Alen Harapin, prof. Darovan Tušek, prof. Ivan Pavić (Rektor), prof. Bernardin Peroš (Dekan), prof. Vesna Denić-Jukić, prof. Snježana Knezić; drugi red: prof. Kažimir Hraste, prof. Dinko Kovačić, **Hrvoje Kedžo, Nada Milišić, Lidija Lovrinović, Marija Puljić, Marija Batina**; treći red: Luka Brčić (Zamjenik Župana), **Duje Štambuk, Ivana Vlaić, Jasna Zanchi**, prof. Katja Marasović, **Dragan Žuvela**; četvrti red: prof. Lea Pelivan, Paula Vučemilović-Šimunović (tajnica), prof. Ivana Šverko, asist. Vesna Perković-Jović, Anđelka Visković (Zamjenica Gradonačelnika), prof. Neno Kezić, prof. Hrvoje Njirić, asist. Danijel Marasović, prof. Nikola Popić, prof. Dario Gabrić; peti red: asist. Hrvoje Bartulović, asist. Ana Grgić, asist. Zvonimir Bušić, prof. Roko Andričević (prorektor), prof. Ivo Babić, prof. Nikola Bašić, prof. Toma Plejić, prof. Ivo Šimunović, ..., prof. Alemka Delić (Prodekanica AF u Zagrebu), prof. Ante Kuzmanić, prof. Emil Šverko, prof. Lenko Pleština (Dekan AF u Zagrebu), prof. Idis Turato, prof. Robert Plejić.

Splitska arhitektura prilagođena novim ovlastima arhitekata

Splitski studij arhitekture je u svojoj sedmogođišnjoj povijesti okupio velik broj profesora, uglavnom vrhunskih projektanata dokazanih u struci. Svi su oni uglavnom bili privučeni novom energijom, i jednim alternativnim pristupom koji bi naš fakultet morao zastupati u odnosu na zagrebački. Za sada nam to i više nego dobro uspijeva. Splitski je fakultet je prilagođen novim ovlastima arhitekata, pa ima manje ispita koji se odnose na građevinsku mehaniku i proračune koji više nisu u tolikoj mjeri u domeni arhitekata

Budući student arhitekture treba biti spreman na nešto veći angažman od studenata ostalih fakulteta, ponekad i cjelodnovni i cjelonoćni rad na fakultetu. No to se uglavnom odnosi na kreativan rad i projektiranje, nerijetko i u grupama, koji ih uglavno i očekuje u karijeri. Struka je zaista zanimljiva i perspektivna, ne samo po mogućnostima u raznim granama posla već i u samom karakteru posla, koji iziskuje mnogo konkretnih problemskih zadataka, komuniciranja s ljudima, te putovanja.

Frane Dumandžić

'Auditorium' – predavanja dokazanih arhitekata

Splitska arhitektonska scena, do sada zapostavljena po pitanju sličnih događanja, ciklusom predavanja 'Auditorium' koja se na GAF-u održavaju svakog četvrtka je oživjela, što se i vidjelo po interesu svih generacija studenata, profesora, asistenata i zaposlenih u struci.

Ciklus od 7 predavanja u zimskom semestru već je ugostio niz arhitekata, a pokrenut je početkom jeseni predstavljanjem austrijskog teoretičara arhitekture Andreasa Rubyja iz firme 'textbild'. Usijedilo je predavanje Vedrana

Mimice, direktora nizozemskog Berlage Instituta, a potom Branimira Medića iz ureda 'de Architekten CIE'. Freelance arhitekt Petar Mišković pokazao je svoje radove, Ivan Rupnik je izložio svoju eksperimentalnu praksu, arhitekt s njujorškom adresom Leo Modrčin pričao je o crtanju, a mladi arhitektonski tim koFAKTOR, Silvija Laković i Dujam Ivanišević, predstavili su svoje alate. Sva buduća predavanja iz ciklusa planiraju se zabilježiti i u digitalnom obliku.

Bruna Kovačević

STUDENTI DOBITNICI NAGRADA



MARIO PAPARELA

Luka Petričević (rektorova)

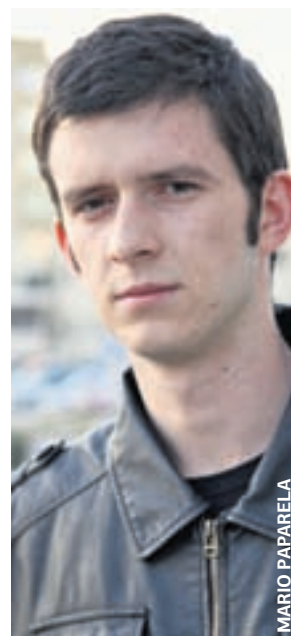
Svaki projekt novi izazov

Temeljna vrijednost struke i zadaća svakog arhitekta je stvaranje koje izravno utječe na kvalitetu ljudskog života. Odatle proizlazi i velika odgovornost arhitekata. U arhitekturi stvaranje nastaje kao rezultat istraživanja i napornog rada. To je kreativni proces u kojem ugrađujete dio sebe, sva svoja znanja, iskustva i emocije. Sav uloženi trud i odricanja zanemarivi su u odnosu na osjećaj zadovoljstva i sreće koju doživljavate baveći se arhitekturom. Svaki novi projekt znači i novi izazov, nove uspone i padove, ali uvijek i novu motivaciju i želju za dokazivanjem. Arhitektura je zapravo strast, način razmišljanja i način života. Studij arhitekture u Splitu doživio sam kao pravo mjesto za takav način razmišljanja uz stjecanje znanja i vještina koje su izravno primjenjive u praksi.



MARKO JOVIĆ

Fabjan Vidak (dekanova)



MARIO PAPARELA

Marko Abram (rektorova)



MARKO JOVIĆ

Ivan Jurić (dekanova)



SS3 6



Od 14. studenog do 6. prosinca splitska je publika mogla razgledati 36. Splitski salon, bijenalnu tematsku izložbu koju organizira Hrvatska udruga likovnih umjetnika. S dva tematska postava na tri lokacije, ovogodišnji je Salon protekao u znaku skulpture. U Multimedijalnom kulturnom centru i Akvariju na Bačvicama kustos Dalibor Prančević predstavio je izbor radova na temu "Ready-made - rukotvorina - fetiš - igračka", dok

je Toni Meštrović u Podrumima Dioklecijanove palače postavio izložbu "Razmišljanja o skulpturi". Među izlagačima bio je velik broj nastavnika i nekoliko studenata Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu. Posjet izložbi bio je prilika da se ispita pozicija Akademije u likovnom životu Grada i odgovori na pitanje je li, i u kojoj mjeri, prepoznata vrijednost njezinih studijskih programa.

- 1 Otvaranje postava u Akvariju
- 2 Gloria Oreb
- 3 Sandra Sterle, Dan Oki
- 4 Otvaranje postava u MKC-u
- 5 Josip Špika
- 6 Mateo Perasović
- 7 Kristina Restović
- 8 Vojin Hraste

Foto: Zoran ALAJBEG



STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE



Maja Zemunik
Mužinić



medicinski fakultet

Zašto studirati medicinu?

Piše:
MATKO MARUŠIĆ*

Svi dekani vole struku koja se uči na njihovu fakultetu, pa ću i ja hvaliti medicinu, pozivati učenike da se upišu na fakultet koji vodim i iznositi argumente zašto je to dobro. Ako se kome učini da pretjerujem, podsjetit ću ga da sam se kao splitski maturant na Medicinu upisao 1965. i da sam otad sretan čovjek, iako sam došao s dna društvene ljestvice i nije mi bilo dovoljno postati liječnikom da bih svoj život doveo na razinu koju taj život zaslužuje. Medicina je idealan studij za one koji nemaju neki poseban dar, poput umjetničkog, matematičkog ili fizičkog, a to smo većina nas. Idealan je i za one koji se ne mogu čvrsto odlučiti za svoj životni poziv, jer fakultet nudi ozbiljno i široko obrazovanje, a diploma velik izbor zanimanja među kojima svatko može naći ono što će s užitkom raditi.

Na medicinu se lako upisati, jer se zna što treba učiti (kemija, fizika i biologija), a ni jednu od njih ne treba znati ni savršeno, ni genijalno, jer razredbeni ispit to ne traži. Za siguran upis traži se znanje za klasičnu gimnazijsku peticu. Na razredbenom ispitu nema varanja, korupcije ni krivotvorenja, što je dobra vijest ponajprije stoga što se kandidat ne treba bojati da će ga istisnuti netko tko je zapravo slabiji od njega. Poštenje nas čini radosnim, u teškim situacijama i više negoli u lakim.

Legendarna anatomija, opojna fiziologija, neznani svijet mikroba...

Za sam studij mnogi kažu da je težak, što nije točno. Studij je samo ozbiljan, organiziran i napravljen da se studente pretvori u primjerenije liječnike. Ne vidim tko bi želio studirati na fakultetu koji je "lagan" po cijeni da se ne osposobi za posao koji ga čeka. Studij medicine iznimno je zanimljiv, od legendarne anatomije, koja otkriva prelijepi stroj čovjekova tijela, tako da se ne možete oteti dojmu da je to ipak napravio tim jako pametnih i sposobnih stručnjaka (kojih?) "koji su na sve mislili". Opojna fiziologija uči ne samo kako organi i organski sustavi rade, nego i shvatite ovozemaljsku šifru života koja se zove "regulacija", automatska, bez nakane i plana, zasnovana samo na kemijskim i fizikalnim zakonima, a tako savršena da, na primjer, nogometnom vrataru omogućujući da se baci, leti zrakom, odbije loptu i padne na tle, a da mu se pritom u tijelu ništa ne poremeti ili ošteti. Na patologiji se nauči tajna bolesti, koja može i sama proći, a na patofiziologiji tajna poremećaja koji se mogu – djelovanjem regulacijskih

Duh poštivanja hijerarhije, nužnosti brzog i odlučnog djelovanja i samostalnog donošenja odluka na osnovi promišljanja i analize raspoloživih podataka, omogućili su liječnicima da i na najodgovornijom izvanmedicinskim dužnostima djeluju bolje od drugih



Matko Marušić



putova – popravljati ili pogoršavati. Otkrije se posve neznani svijet mikroba i oruđa teškoga rata koji tijelo s njima neprestano vodi. Lijekovi se ne uče napamet (kao što se nekima čini), nego po načelima raspodjele u organizmu, lakoće ulaska u stanice, spajanja s tjelesnim molekulama, razgradnje i izlučivanja. Potom dolazi klinika, i vrlo mlad čovjek, na trećoj godini studija, postaje – liječnik.

Tajne, tuga i veličina medicine

To je možda i najbolji dio studija: otkriju se sve tajne, tuga i veličina medicine, i otkrije se da je sve dotad učeno upravo tu, pri bolesničkoj postelji i da, pažljivo i promišljeno primijenjeno – liječi i teško bolesnog čovjeka. Student

pritom još ne osjeća strepnju odgovornosti i strah od pogreške, jer ga štite njegovi učitelji, koji zapravo sve znaju i sve mogu, toliko da svaki student poželi biti kao oni.

Lijepo je biti liječnik, zbog osjećaja korisnosti, priznanja, zahvalnosti, dobre plaće, ugleda i osjećaja moći koju donose znanje, vještina i razumijevanje Božje tajne života i smrti. No, mnogi ne znaju da liječnik može biti i još mnogo toga osim porodničara, kirurga ili okulista. Liječnici u javnom zdravstvu brinu za zdravlje cijeloga naroda ili njegova dijela, poput djece ili staraca, pa su i moćniji i zadovoljniji od onih koji liječe pojedinačne pacijente. Posebno je poželjno (i gušt!) da se liječnik bavi temeljnim medicinskim istraživanjima, jer on ima opću sliku funkcioniranja organizma, zdravlja i bolesti,

pa najbolje shvaća cilj i svrhu svojega istraživanja. To mu daje golemu prednost pred onima koji se rano stručno usmjere, pa su u tom usmjerenju bolji, ali svoje znanje nikad ne mogu dovoljno privlačno i korisno staviti u opći kontekst.

Sve je u obrazovanju!

Naposljetku, ima li išta ljepše, društvenije i ljudskije nego biti obiteljski liječnik i znati povijest stotina obitelji i njihovih članova, pa im pomagati ne samo svojim liječničkim znanjem, nego i poznavanjem njihova načina života, problema, strahova, radosti, sve do putova nasljeđivanja? Ne treba zaboraviti da su mnogi liječnici djelovali kao umjetnici ili mislioci, na što ih potiče neprestano susretanje s najvećim tajnama života, sreće, patnje i

smrti. A upravo je Hrvatska, u svom tegobnom nastajanju, zoran primjer koliko su liječnici osposobljeni i za sasvim nemedicinske aspekte života: brojni su liječnici postali vođe, ratnici i političari kad je neprijateljska najezda zaprijatila hrvatskom narodu i mladoj državi a oni nisu imali ni stručnjaka ni tradicije kojom bi se obranili. Duh poštivanja hijerarhije, nužnosti brzog i odlučnog djelovanja i samostalnog donošenja odluka na osnovi promišljanja i analize raspoloživih podataka, omogućili su liječnicima da i na najodgovornijom izvanmedicinskim dužnostima djeluju bolje od drugih.

Sve je u obrazovanju. Ozbiljniji studij daje ne samo bolje stručnjake, nego i ozbiljnije i veće ljude.

* Prof. dr. Matko Marušić je dekan Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE



Ivona Vrkić

Spasiti život – najjača motivacija

Upisala sam Medicinski fakultet 2005. godine sa željom da se bavim istraživanjima na području genetike i etiologije karcinoma, a sa ciljem da dođem do zaključaka koji bi nam pomogli u borbi protiv te opake bolesti. No, koliko god me znanost privlačila, boraveći u bolnici i komunicirajući s pacijentima, shvatila sam da je ono što me zapravo privlači mogućnost da svojim znanjem i radom nekome mogu pomoći i spasiti život, a mislim da to saznanje pruža osjećaj s kojim se ništa na ovom svijetu ne može mjeriti. Znati da netko vjeruje u vas i računa na vašu pomoć do samog kraja i vidjeti zahvalnost u nečijim očima daje motivaciju za prevladavanje svih poteškoća i strahova, iako to stavlja ogromnu odgovornost pred vas. Da bi se studirala medicina i imale dobre ocjene treba uložiti mnogo truda i volje, učiti svakodnevno pogotovo jer se prema Bologni ispiti polažu odmah nakon odslušanog turnusa. Ako se tako radi, uz dobru organizaciju, ostaje vremena i za ostale aktivnosti, bavljenje sportom, izlaske i zabave, kao i čitavo slobodno ljeto.



Ivan Žaja

O odabiru studija ne smije odlučivati:

1. Težina razredbenoga ispita. Birate cjeloživotni poziv, rad i položaj u društvu i za to treba platiti cijene koje se traže.
2. Priče o (ne)mogućnosti zaposlenja nakon diplomiranja. Kvalitetni diplomci jako su traženi i zapošljavaju se bez ikakvih problema.
3. Glasine o tome kako su u toj struci male plaće. Plaće su takve kakve jesu, a učen i vrijedan radnik lako zaradi dobru plaću.
Studij trebate odabrati držeći na umu da ćete poslije diplomiranja taj posao raditi četrdeset godina; ako Vam nije jako drag, patit ćete cijeloga života.

Što ako pogriješim u odabiru?

Ništa se strašno nije dogodilo. Dobro učite na studiju koji ste upisali, vjerojatno je da ćete otkriti njegovu ljepotu i zavoljeti ga. Ako se to ne dogodi, na sljedećem upisu promijenite studij.
“Odabir krivoga studija” nije isprika za slabo učenje.

Tko će biti uspješan student?

Sva primjereno provedena istraživanja provedena na primjereno organiziranim fakultetima pokazuju da oni uspješni na razredbenom ispitu budu i uspješniji studenti.

Što ako se ne upišem?

To nije dobar znak. Pristupnici koji imaju teškoća s upisom imaju problema i sa studijem. Budući da je razredbeni ispit pošten, Vaš neuspjeh ili slab uspjeh (dno upisne ljestvice) pokazuje da ne učite dovoljno i dovoljno predano. A za studiranje je to pogubno. Razmislite ponovno o svojim željama i mogućnostima. Ako se upišete na neki drugi fakultet da biste dogodine opet „probali“ na medicini, onda na prvoj godini toga „pričuvnoga“ fakulteta morate položiti sve ispite. Ako to učinite, dogodine se sretno i mirno prebacite na medicinu. A ako to ne učinite, klonite se medicine a, bojim se, i škole općenito.

Studirati medicinu

Dobro je biti liječnik, ponajprije zato što se liječnika naziva doktorom. A svatko zna što je i tko je doktor, nije to menadžment (koja riječ!), komunikologija, ili međunarodni odnosi. Kad je moj brat diplomirao arhitekturu, nije mogao odoljeti nego se pohvalio našoj baki. Baka nije znala što je arhitektura, pa je mislila i mislila i onda rekla:
– Dobro je, moj sinko. Bolje i to nego kopat'.
Jedino je studirati medicinu ljepše nego biti doktor. Studenti medicine o svojem studiju govore stalno i detaljno, s ljubavlju, divljenjem i ponosom, pa svima idu na živce. No njih to ne smeta, jer im je cilj objasniti da je studij medicine najljepši, najteži, najzanimljiviji i najbolji studij koji postoji. A kad se takvim pričama ljudima u društvu popnu na glavu i više ih nitko ne sluša, oni to objašnjavaju da su svih uvjerali. (Ulomak iz knjige M. Marušića „Medicina iznutra“).

Zdravstveni univerzitet u Splitu

integrirani preddiplomski i diplomski studiji

MEDICINA

■ upisuje 75 studenata
(70 državna matura, 5 starijih od 24 godine na razredbeni ispit)

STOMATOLOGIJA

■ upisuje do 35 studenata (25 državna matura, 10 razredbeni ispit)

FARMACIJA

■ upisuje do 30 studenata

poslijediplomski studiji

DOKTORSKI STUDIJI

■ Biologija novotvorina
■ Klinička medicina utemeljena na dokazima

stručni studiji

SESTRINSTVO

■ 60 studenata (30 državna matura, 30 razredbeni)

FIZIOTERAPIJA

■ upisuje do 25 studenata (20 državna matura, 5 razredbeni)

specijalistički studij

■ Klinička epidemiologija

Farmacija – novi studij splitskog sveučilišta

Pokretanje studija farmacije dolazi u vrijeme kad Splitsko-dalmatinska županija i okolne županije ne mogu popuniti radna mjesta ljekarnika, a preduvjeti za upis studija su završena četverogodišnja srednja škola i pohađanje latinskog jezika tijekom najmanje dvije godine



prof. dr. sc. Igor Jerković (KTF), voditelj studija farmacije



doc. dr. sc. Darko Modun (MF), zamjenik voditelja studija farmacije

Integrirani preddiplomski i diplomski studij Farmacija je zajednički studij Kemijsko-tehnološkog fakulteta (KTF) i Medicinskog fakulteta (MF) koji je upravo dobio dopusnicu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Studij je organiziran u okviru postojećih kapaciteta Sveučilišta u Splitu što smanjuje troškove i potiče razvoj oba fakulteta. Nastava će se izvoditi u prostorima KTF-a koji su u završnoj fazi izgradnje u Sveučilišnom kampusu te u novoj zgradi MF-a. Na smotri Sveučilišta u Splitu studij se prezentira prvi put i to kao jedini studij Farmacije u Republici Hrvatskoj izvan Sveučilišta u Zagrebu. Izobrazba farmaceuta je u skladu s europskom smjernicom 2005/36/EZ i prilagođena je potrebama hrvatskog i europskog tržišta rada. Studij je kompatibilan i usporediv s programima Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta u Zagrebu i uglednih visokih učilišta u EU i susjednim državama kao što su: Université de Genève (Švicarska), Universität Wien (Austrija), Universa v Ljubljani (Slovenija), Univerzitet u Beogradu (Srbija), Univerzitet u Sarajevu (Bosna i Hercegovina).

Široke mogućnosti zapošljavanja

Suradničke ustanove ovog studija su Hrvatska ljekarnička komora, Ljekarna Splitsko-dalmatinske županije, Agencija za lijekove i medicinske proizvode, i farmaceutske tvrtke, što osigurava kvalitetni upliv farmaceutske struke i primjereno izvođenje stručne prakse koja je zastupljena na svim godinama studija. Pokretanje studija farmacije dolazi u vrijeme kad Splitsko-dalmatinska županija i okolne županije ne mogu popuniti radna mjesta ljekarnika, a što bitno utječe na kvalitetu življenja. Magistar farmacije ima mogućnost zapošljavanja u primarnoj zdravstvenoj skrbi, farmaceutskoj industriji i marketingu, raznim istraživačkim centrima te državnim i javnim institucijama. Preduvjeti za upis ovog studija su: završena četverogodišnja srednja škola, pohađanje latinskog jezika tijekom najmanje dvije godine i dokaz o zdravstvenim i psihofizičkim sposobnostima za studij, a upisna kvota je 30 studenata. Otvorena je mogućnost poslijediplomskog obrazovanja u istom, ali i u drugim srodnim područjima, a prema uvjetima pojedinih studija.

Stomatologija – suradnja s vrhunskim svjetskim učilištima

Današnji stomatolozi trebaju poznavati principe znanstvene misli i multidisciplinarnog pristupa ostalim medicinskim strukama

Ovaj mladi studij je započeo s radom u akademskoj godini 2007/2008. upisavši prvu generaciju studenata. Prema dostupnim informacijama iz MZOŠ-a, na studij stomatologije na Medicinskom fakultetu u Splitu, na prvu godinu studija u šk. godini 2010/2011. upisat će najviše 35 studenata (25 s položenom državnom maturom i 10 bez državne mature, ali uz polaganje razredbenog ispita). Već samim tim osigurana je individualna i kvalitetna nastava. Splitski

studij stomatologije je vrlo dinamičan studij: rastemo, gradimo, razvijamo se i osposobljavamo naše nove studente. Perspektive su velike, osobito za buduće stomatologe splitskog studija. Dogovorena je suradnja s učilištima u Ottavi u Kanadi, u Freiburgu u Njemačkoj, Barijem u Italiji. Timovi vrhunskih stručnjaka navedenih učilišta voljni su svojim znanjem, stručnošću i sposobnošću pomoći i na znanstvenom i nastavnom području. Struka je sama po sebi zanimljiva, te nudi

bezbroy mogućnosti. Današnji stomatolozi uključeni su u znanstvenim bazičnim i kliničkim granama biomedicine. Jer biti stomatolog ne znači samo liječiti zub. Današnji stomatolozi trebaju poznavati principe znanstvene misli i multidisciplinarnog pristupa ostalim medicinskim strukama, zadovoljiti kriterije suvremene stomatologije i biti konkurentni. To je zahtjevno, ali sve što je zahtjevno zanimljivo je i dinamično.

Doc.dr.sc. Dolores Biočina-Lukenda

kemijsko-tehnološki fakultet

Budite sudionici rasta i razvoja kemije kao znanosti!

Mnoge će laboratorijske pokuse u kemiji u budućnosti zamijeniti kompjuterske simulacije istih pokusa, bez efekata 'prljavih ruku'

Kemijsko-tehnološki fakultet još je jedan koji dogodi-
ne seli na kampus, što bi trebao biti dodatni motiv
zaljubljenicima u kemijske čarolije, koje umnogome
ovise o infrastrukturi i opremljenosti. No, kemija nije
samo mučkanje: kemija se mijenja, 'odrašta' i modernizira se,
na način da svake godine opada udio istraživanja u laboratoriju
na račun kompjuterske kemije, pa ako se trend nastavi istom
stopom, za očekivati je da će u budućnosti kompjuterska kemija
dostići onu eksperimentalnu, neki predviđaju već u idućih 20-
30 godina. Drugim riječima, mnoge će laboratorijske pokuse
uskoro zamijeniti kompjuterske simulacije istih pokusa, bez
efekata 'prljavih ruku'.

Još jedan interesantan smjer razvoja današnje kemije je tzv.
zelena kemija - propulzivno područje istraživanja koje pokušava
pronaći i održati ravnotežu između primjene prirodnih resursa,
ekonomskog rasta i očuvanja okoliša. Da bi se sačuvali prirodni
resursi i okoliš stvara se nova generacija znanstvenika i tehnolo-
ga koji na ekonomskoj osnovi analiziraju procese i materijale
uporabljene u proizvodnji i razvoju. Kemijska su znanja potrebna
za izradu gotovo svih predmeta koji nas okružuju, kemija je glav-
na prirodna znanost koja ima svoju industriju. Sve važnija postaje
primjena kemije u svakodnevnom životu, i to svih njezinih grana
ravnopravno. Kemija je izuzetno široko područje, izuzetno bitni
doprinosi za čovječanstvo, i temelj je za mnoge druge znanosti i
discipline, posebice medicinu. Istraživački rad u području kemije
utire putove napretka u razumijevanju kemijskog i biološkog
svijeta i upućuje na nove primjene toga znanja u budućnosti.

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE

Najlakše odustati, najslade pobjediti

Oduvijek sam više voljela prirodne znanosti od društvenih, a osobito kemiju u kojoj
sam našla način da izrazim sebe i svoju kreativnost. Kemija je izrazito kreativna
znanost koja može biti i jako zabavna, s kemijom dobivate ulaznicu za jedan vrlo
specifičan svijet, svijet atoma i molekula te svih njihovih zakonitosti. Meni se to
činilo zanimljivim područjem koje je još nedovoljno istraženo. Na fakultet sam
došla sa znanjem da se neki procesi događaju, a uskoro odlazim sa znanjem zašto
se neki procesi događaju. Između ta dva stanja velika je razlika, dovoljna da bu-
dem zadovoljna, budući da mi je fakultet omogućio da bolje razumijem svijet oko
sebe. Jer, kad malo bolje pogledate, kemija je ipak sve oko nas. Upornost je jedna
od najvažnijih osobina za budućeg studenta. Nigdje, pa ni u kemiji nije sve med i
mlijeko, katkad čovjek itekako namuči da postigne uspjeh, no važno je u takvim
situacijama ne pognuti glavu i odustati već se nastaviti boriti, govoreći sebi 'mogu
ja to!'. Jer, kao što kažu naši stari, najlakše je odustati, ali je pobjediti puno slađe.



Maja Marasović

Kemija nije samo mučkanje

'Pa kud kemija?' To je pitanje koje me svi pitaju. Ljudima nije jasno da volim ke-
miju i da je to za mene bio dovoljan razlog da upišem fakultet. Za ovaj je fakultet
potrebno malo bolje predznanje iz prirodnih znanosti i matematike jer ovaj studij
nije samo mučkanje. No, ipak znam da ću kad završim ovaj fakultet, raditi posao
koji volim i to mi daje snage da guram dalje. Kad znaš da voliš to što radiš, ništa nije
teško. Dosad su vježbe (koje su meni osobno interesantne) bile izvođene u Kaštel
Sućurcu, pa nam nije manjkalo putovanja i provođenja čitavih dana na Fakultetu,
nadam se da će biti mnogo bolje kad se fakultet dogodi preseli na Sveučilišni
kampus. Bologna nije savršena, ali polagano se uhodavamo, i profesori i studenti.



Igor Živković

MARKO JOVIĆ

ekonomski fakultet

Fakultet koji ne treba reklamirati

Razumijevanje ekonomskih odnosa nužno je za pravilno upravljanje resursima, na kojoj god razini gledali, od obitelji do države



Ekonomske sile oblikuju način kako se biznis razvija
i ponaša, nastanak i razvitak novih kompanija, a
na osobnom je nivou ekonomija važna jer oblikuje
naš vlastiti život. Ekonomija je, s treće strane, na-
čin razmišljanja, analiziranja svijeta, koji može pomoći u
svim životnim situacijama i u svemu što radimo. Naime,
ama baš svaka djelatnost ima svoj ekonomski aspekt, i
ako se s te strane promotri, jasno je da je širina mogućih
zaposlenja kao posljedica predmeta specifičnih interesa
praktički neograničena.

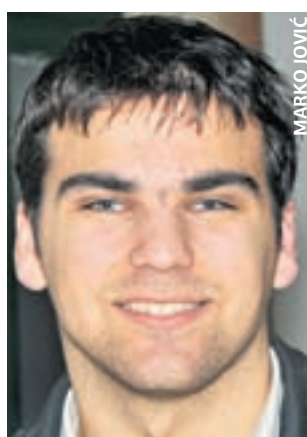
Ekonomija je fakultet koji ne treba reklamirati. No, on
vapi za ljudima kojima je fakultetska diploma tek jedan od
koraka na putu životnog uspjeha koji neće biti samo njihov,
već i čitave društvene zajednice. Razumijevanje ekonom-
skih odnosa nužno je za pravilno upravljanje resursima,
na kojoj god razini gledali, od obitelji do države.

Ekonomija nije samo zmo zdravog razuma i logike nego
mnogo više, problemi se danas i događaju upravo zbog
predrasuda da ekonomski posao može raditi bilo tko, a
ekonomske odluke donose ne-ekonomisti misleći da je
motiv profita jedini ispravan. Rezultat su odluke koje nose
minimalne kratkoročne koristi a golemu dugoročnu štetu
za cijelo društvo. Budite oni koji će se oduprijeti takvom
stavu i vlastitim primjerom ukazati na potrebu zaštite
ekonomske struke!

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE

Istaknuta profesorska imena

Splitska ekonomija se
u najmanju ruku može
svrstati u isti rang kao
i zagrebačka. Novi stu-
denti su redovito im-
presionirani dizajnom
zgrade, uređenošću
okoliša i opremljeno-
šću dvorana i laborato-
rija. Na listi profesora
nalaze se istaknuta
imena iz svijeta eko-
nomske znanosti, te
sam bio jako zadovoljan
osiguranom kvalitetom
i pristupačnim profeso-
rima i asistentima. Studij ne smatram teškim ni oso-
bito napornim, a uz redovito učenje svaki ga student
može završiti na vrije-
me. Uz to, studentima
ostaje mnogo vremena
za bavljenje raznim
hobijima. Nude im se i
mogućnosti pohađanja
različitih stručnih se-
minara, a postoji i orga-
nizirana međunarodna
razmjena studenata.
Nakon završetka stu-
dija na raspolaganju je
širok raspon mogućih
poslova, jer je ekonomi-
jom prožet svaki posao
i svako poduzeće.



Nikola Sunjika



Vladimir Lukić

MARKO JOVIĆ

Evo što su neki od studenata u blic-anketi istakli zašto vole studirati ekonomiju:

- jer je to studij o tome kako svijet 'radi'
- jer ekonomija može popraviti svijet
- jer će mi pomoći zaraditi novce
- jer je globalno zagrijavanje ekonomski problem
- jer je ekonomija primjenjiva na bilo koju životnu situa-
ciju
- jer želim razumijeti sile koje imaju utjecaja na naše
živote
- jer možda ipak dokućim kako dobiti besplatni ručak

Ekonomija je dobra za one koji:

- lako donose odluke iza kojih stoje i za koje su odgovorni
- odlučuju na osnovu objektivnih i kvantitabilnih rasudi-
vanja
- se ne plaše kao treba koristiti matematičku i statistič-
ku analizu
- imaju nezajažljivu potrebu shvatiti i objasniti zašto se
stvari događaju kao što se događaju

Nakon ekonomskog 'faksa' ćete:

- razumjeti što se događa oko vas i o čemu govore po-
litičari
- shvaćati pozadinu i važnost naoko nevažnih novinskih
vijesti
- naučiti razmišljati kao ekonomist, što će vam pomoći u
profesionalnom i privatnom životu
- shvatiti važnost upućenosti, informiranosti i suradnje
- razviti mnoge vještine - pregovaračke, prezentacijske,
analitičke, komunikacijske...
- se u znanstvenom radu moći baviti relevantnim i aktu-
alnim temama i time utjecati na hrvatsku stvarnost
- shvatiti da o vama ovisi koliko daleko ćete stići, jer fa-
kutet daje dobro osnovno znanje, a do vas je hoćete li
ostatak života provesti kao referent u prosječnoj firmi,
guverner HNB-a ili premijer



Promocija na Pravnom fakultetu

Dekan Pomorskog fakulteta prof. dr. sc. Radovan Antonić sa suradnicima obavio je 5. prosinca promociju 207 studenata Pomorskog fakulteta. Promovirano je dvoje magistara pomorskog prometa, 24 diplomirana inženjera pomorskog prometa, sveučilišni studij, 48 diplomiranih inženjera pomorskog prometa, stručni studij, 76 inženjera pomorskog prometa, stručni studij, te 57 sveučilišnih prvostupnika (baccalaureus) inženjera pomorskog prometa. Najuspješniji studenti su nagrađeni knjigom i pohvaljeni, a to su: Siniša Anđelić, Luka Trošić, Antonio Matić, Marija Škiljo, Antonela Žitko, Denis Buble, Nikica Pribačić, Marko Karić, Rok Djini, Andrija Vuletić, Ante Jelovčić, Vladimir Barbača, Tina Perić, Frane Vidović, Helena Milić, Ino Munitić i Danijel Pušić.

Važnost pomorstva u stalnom rastu

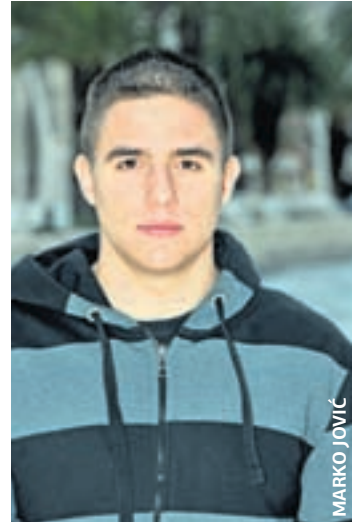
Analize pokazuju da je na globalnoj razini nedovoljan broj kvalificiranih pomoraca, i to posebno u tradicionalnim pomorskim zemljama kao što je Hrvatska. Kako nije svako zlo za zlo, nedostatak sve većeg broja časnika povećava šanse za zaposlenje, posebno kad se sagleda u svjetlu stalnog povećanja svjetske flote gdje permanentno raste potražnja za pomorcima. Naime, sve veći udio svjetskog prometa odvija se morskim i riječnim putevima. Motivacija za kvalitetno obrazovanje i obučene mlade ljude trebala bi biti i činjenica da je najveći broj pomorskih nezgoda i nesreća uzrokovan ljudskim faktorom, pa izazov kvalitetno obrazovanim i obučanim mladim ljudima može biti i kako povećati sigurnost plovidbe u tom segmentu. Pomorstvo je struka u kojoj se, uz nezaobilazna teoretska znanja, naglašava važnost vještina, sposobnosti i iskustva, a Vlada Republike Hrvatske planira u nadolazećem razdoblju posvetiti razvoju pomorstva u svim segmentima, jer se Hrvatska nikako ne bi trebala odreći pomorske tradicije i orijentacije. Na kraju, maturanticama treba posebno istaknuti da razmisle o ovom studiju i nastave razbijati mit o tome kako ženi nije mjesto na brodu. Naime, žene su se pokazale i kao vrlo uspješni zapovjednici, često bolji od muških kolega, zbog sposobnosti da više stvari obavljaju odjednom.

pomorski fakultet

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE

Odlični i pristupačni profesori

Vrlo sam zadovoljan studijem jer se osim teorijskog znanja dobiju i praktična znanja i vještine kroz razne moderne simulatore, a od sljedeće će godine biti još bolje jer se Pomorski fakultet seli u novu zgradu na Kampusu. Dio praktične nastave je i vježba plovidbe i upravljanja većim jedrilicama na koje se ide više puta tijekom godine te plovidba većim brodom nekoliko dana, što je vrlo poučno ali i zabavno. Posebno bih istaknuo da su profesori na fakultetu odlični i uvijek pristupačni, a nastava zanimljiva. Program na fakultetu je osmišljen tako da se predaje baš ono što pomorsko tržište i tržište rada traži. Savjet iz mog osobnog iskustva budućim studentima kako bi im studiranje išlo što bolje i lakše je da idu na sva predavanja, a posebno da pažljivo slušaju tijekom predavanja. Nakon završenog pomorskog fakulteta laka je mogućnost zaposlenja, a u budućnosti će biti još i lakše dobiti posao jer je sve više brodova. Također se lako zaposliti i na kopnu, jer je Hrvatska zemlja okrenuta turizmu a većina našeg turizma se događa uz more pa je to prilika da se lakše dođe do posla.



Antonio Matić



Magda Bonacin

kineziološki fakultet

Kineziologija - pravo polje za dokazivanje mladih stručnjaka

Iako se možda na prvi pogled ne čini, mogućnosti kvalitetnog znanstveno-istraživačkog rada u ovom području su velike

Kineziologija je relativno mlada znanost i vapi za mladim stručnjacima. Temeljno polazište struke je preventiva – različite poremećaje zdravlja je moguće spriječiti vježbanjem. U budućnosti se predviđa rast društvenog statusa stručnjaka kineziologije. Naime, najveći izazov za kineziologe je što djeca, učenici i mladež postaju „sjedilačka civilizacija“, a to nosi brojne

negativne posljedice. Hrvatska je na samom dnu u usporedbi s drugim zemljama Europe prema broju sati redovite nastave tjelesne i zdravstvene kulture, i treba puno raditi za dostići razinu razvoja i uvjete rada koji su prisutni u razvijenim zemljama. Kineziologija je studij za one koji žele dati svoj doprinos procesu uvođenja tjelesnog vježbanja u kulturu življenja. Koristi od ulaganja u takav model zdravlja su višestruke, a može se pomoći i onima koji su „zakasnili“ – kineziterapija. Iako se možda na prvi pogled ne čini, mogućnosti kvalitetnog znanstveno-istraživačkog rada u ovom području su velike. Naime, fakultet potiče darovite studente na edukaciju u sferi mjerenja i analize podataka, te praćenje suvremenih dosega u svjetskim bazama podataka kao i upotrebu suvremene tehnologije u programiranju i kontroli procesa vježbanja. Mnogi značajni rezultati postignuti su u svim primijenjenim područjima kineziologije, ali

ipak se još uvijek ne uspijeva u potrebnoj mjeri odgovoriti na zahtjeve života i rada u suvremenom društvu, pa je to pravo polje za dokazivanje novih mladih stručnjaka u ovom području.

Mogućnosti zapošljavanja

Zaposlenja se kreću od izvođenja nastavne tjelesne i zdravstvene kulture na svim stupnjevima odgoja i obrazovanja, provođenja sportskih aktivnosti na svim razinama natjecateljskog sporta, do provođenja kineziterapijskih postupaka. Dodatne perspektive zapošljavanja su sportski vrtići, sveučilišni sport, vježbanje s odraslim osobama, uključivanje što više stanovništva u programe rekreacije (lokalna zajednica, sela, sindikati...), rad s raznim međunarodnim asocijacijama, sport u sredstvima javnog priopćavanja...

Zašto studirati kineziologiju?

- Jer ćete biti najljepši studenti
- Jer je u zdravom tijelu zdrav duh
- Jer su još stari Grci spoznali i njegovali kulturu tjelovježbe
- Jer ćete postati ovisni o'pozitivnoj drogi organizma', koja će vas dalje goniti i tjerati na daljnje uspjehe.
- Jer je sport danas, u internacionalnom okruženju, uz znanost, najotvorenije područje ljudskog djelovanja

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE

Studentima mogućnost kreiranja programa

Početni motiv za studij mi je bio dobiti odgovore na more pitanja. Sada je more još veće ali se ja puno bolje snalazim u njemu. Iznimno sam zadovoljan kvalitetom studiranja na Kineziološkom fakultetu u Splitu. Posebno me raduje što studenti imaju mogućnost aktivnog sudjelovanja u izradi i realizaciji svih planova i programa fakulteta, a pogotovo onih što se odnose na studente i unaprjeđenje kvalitete studija. Takav odnos mora rezultirati obostranim zadovoljstvom. Misim da kineziolozi nisu adekvatno cijenjeni obzirom na njihovu društvenu i moralnu odgovornost. Na žalost i(ili) na sreću današnji način života kineziologe sve više gura u prvi plan, i tu se stvaraju brojne mogućnosti zapošljavanja. Koliko unosnog, nadam se da ovisi o kvaliteti pojedinca. Primarni ciljevi i najveća društvena korist kineziologije trebali bi biti osigurati djeci pravilan rast i razvoj, te omogućiti osobama treće životne dobi dostojanstven život.



Luka Pezelj



Antonija Ćorak

prirodoslovno-matematički fakultet

Sudjelujte u stvaranju budućnosti!

Piše:
VJEKO PERIŠIĆ

Jeste li jedna/jedan od onih koje zanimaju prirodne znanosti? Želite li steći znanje i način razmišljanja koji će vas napraviti apsolutno konkurentima vašim kolegama bilo gdje na svijetu? Želite li studirati fakultet kojim možete omogućiti nastavak školovanja na bilo kojem svjetski relevantnom mjestu kad se radi o prirodnim znanostima? Ili možda još niste sigurni bi li u znanost, podučavanje, biznis, ili nešto četvrto...

Nepravedno neprepoznat od strane studenata i onih koji ih usmjeravaju, jer je i ove godine kvota na nekim usmjerenjima ostala nepopunjena, PMF omogućava sve navedeno.

Fakultet trenira i potiče sposobnost analitičkog razmišljanja. Daje univerzalost i prenosivost znanja u sredine u drugim zemljama, u mnogo većoj mjeri nego što je to u društvenim znanostima, te mnogo veću nezamjenjivost, važnu pogotovo u razdobljima krize.

Nužan širok 'srednji sloj' znanstvenika

No, prednost malog broja studenata je zaista kvalitetan i osoban odnos sa nastavnicima. Osobnost splitskog studija je i kvalitetni nastavni kadar, spoj mladosti i iskustva. Na kraju, ne i najmanje važno, nove će studente sljedeće akademske godine dočekati potpuno nova i suvremeno opremljena zgrada novog PMF-a na kampusu.

Ne može se pogriješiti ako se kaže da se na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu uče znanostima koje su najvažnije za budućnost. Više od toga – tamo se brusi senzibilnost za prepoznavanje i proizvodnju budućnosti. Želite li i vi sudjelovati u njenom stvaranju? Splitski PMF je apsolutno konkurentno mjesto za to!



Važno je naglasiti da cilj ovog fakulteta nije samo obrazovanje 'genijalaca'. Pronaći Higgsov bozon, novu prostornu dimenziju ili izgubljenu kariku evolucije ogroman je motivator za mnoge i prirodno je težiti 'velikim' stvarima. No, ono što je prijeko potrebno je stvoriti bazu, široki 'srednji sloj' kvalitetnih znanstvenika, tehnologa, inženjera, ali i podučavatelja prirodnih znanosti, toliko zanemarenih u našem društvu i čitavoj Europi. Smatrajući prirodne znanosti ključnima za budućnost Europe utemeljene na znanju, Europska je komisija pozvala na uvođenje novog pristupa podučavanju prirod-

nih znanosti koji bi se znatno razlikovao od tradicionalnih pedagoških metoda. Tako se preporučuje uvođenje metoda učenja kroz istraživanje i iskustveno učenje kao načinu povećanja interesa za prirodne znanosti u mladima. Prema Lisabonskoj strategiji, EU ima cilj postati najkonkurentnije svjetsko gospodarstvo temeljeno na znanju izdavanjem 3 posto BDP-a za istraživanje do 2010., za što se procjenjuje da će joj trebati oko pola milijuna novih istraživača i oko 1,2 milijuna znanstvenog osoblja u idućih nekoliko godina. Hrvatska ne smije ostati na repu tog trenda.

Zašto studirati matematiku?

Poslodavci traže ljude koji mogu logično razmišljati, precizno analizirati situacije i donositi razumne odluke na osnovu svojih zaključaka, a te prenosive vještine su integralni dio treninga za matematičare

S jedne strane, matematika je sama po sebi fascinantna i uzbudljiv predmet. S druge, ona je jezik modernog biznisa, inženjerstva, znanosti i tehnologije i omogućava vrlo širok spektar zaposlenja i karijera. Rasprostranjena je zabluda da je matematika 'dovršena' znanost kojoj se nema što dodati, jer ona je itekako živa - dapače, u zadnjih 30 godina ona je u svojevrsnom novom 'zlatnom dobu'. Nova područja matematike izrasla su kao odgovori na potrebe drugih disciplina - fizike, kemije, biologije i ekonomije, a napredak u snazi kompjutera omogućio je da se računi koji bi prije 30 godina trajali nekoliko desetljeća sada mogu izvesti u nekoliko sekundi. Neki od problema koji su zaokupljali umove stotinama godina napokon su riješeni - Teorem četiri boje (1976. - 125 godina), Fermatov posljednji teorem (1995. - 357 godina), Keplerov problem pakiranja sfera (1998. - 387 godina). Naravno, još je brdo neobavljena posla, toliko je još problema koje treba riješiti na koje nitko ne zna odgovore! Današnje aktivnosti zahtijevaju konstrukciju matematičkih modela u kojima su jednadžbe toliko komplicirane da sadašnje matematičko znanje nije adekvatno za nositi se s njima. Zato su potrebna istraživanja kako bi se proširile postojeće teorije da bi se mogle nositi s tim novim problemima. Neki od njih su matematičke financije (vjerojatnost, statistika), nelinearni dinamički sistemi (teorija kaosa), tehnologija tekućih kristala, sigurnosni problemi (teorija brojeva)... Poslodavci traže ljude koji mogu logično razmišljati, precizno analizirati situacije i donositi razumne odluke na osnovu svojih zaključaka. Te prenosive vještine su integralni dio treninga za matematičare. Dakle, studiranje matematike ostavlja mnoga vrata otvorenima, dok u isto vrijeme možete uživati u predmetu koji kombinira eleganciju i ljepotu sa relevantnošću u odnosu na stvarni svijet.

Računala - najmoćnije oruđe koje je čovjek ikada napravio

Informatika je jedna od onih nekoliko znanstvenih disciplina koja zaista utjelovljuje budućnost. Koje drugo područje ima toliko utjecaja, toliko je sveprisutno, i toliko brzo mijenja svijet? U jednoj disciplini objedinjuju se fundamentalna znanost i trenutni utjecaj na društvo. Informatika je disciplina koja svakog dana raste i mijenja se nepredvidljivom brzinom, a informatičari stvaraju rješenja koja usmjeravaju svijet u kojem živimo.

Kompjuteri su tehnologija koja omogućava gotovo sve. Naravno, oni su dobri za biznis, kroz koji su i postali popularni. No, oni su nezamjenjivi za razumijevanje svijeta u

kojem živimo. Fizika je danas nezamisliva bez kompjutera, teoretska je biologija kompjutorska znanost, društvene znanosti koriste kompjutere za, primjerice, kompleksne analize situacija ili osobnosti... Kompjuteri donose novi pogled na jezik i mišljenje - programi su strojevi bez mehaničkih dijelova, a informatika je znanost o tim transcendentnim dijelovima.

Računala su najmoćnije i najprilagodljivije oruđe koje je čovjek ikad do sad iznašao za znanost, inženjerstvo, tehnologiju, biznis, upravu, i važnost informatike neće nikada prestati rasti.

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE



Jana Buzolić

Matematika? A što s time raditi?

Upišete li studij matematike, najčešće pitanje koje ćete čuti je: „A što se s tim može raditi?“ Jedini posao šire poznat je predavanje matematike u školama. To je svakako dobar posao. Čak ako oni koje podučavate ne namjeravaju odrasti u matematičare, matematika pomaže mladim umovima da razviju apstraktan način razmišljanja. Ali matematika je mnogo više od znanja koje se prenosi s generacije na generaciju. Matematika nije sama sebi svrhom. Ona ima svoju primjenu, gotovo u bilo kojoj ljudskoj aktivnosti koja stvara novo i poboljšava postojeće, od razvoja softwarea, novih materijala, lijekova, do peleni i espresso aparata, specijalnih efekata te vremenskih prognoza. Čak ako se odlučite biti teoretski matematičar i raditi na nekom institutu, velika je vjerojatnost da će netko naći primjenu za ono što radite.



Ante Miočić

Treba znati organizirati raspored

Prije nego što sam počeo studirati fiziku, mislio sam da se razumijem u nju, no tek sam naknadno shvatio koliko je moje neznanje. Najviše sam se iznenadio saznaši kolika je sličnost matematike i svijeta u kojem živimo. Kako se uz matematiku i fizikalno znanje može sa potpuno drugačijeg gledišta sagledati svijet u kojem živimo. Kvaliteta studija je, što se tiče profesora, iznimna. Budući da je na studiju fizike malen broj studenata, i profesorima je puno lakše predavati i stvoriti ugodnu atmosferu gdje uz ozbiljan rad ne nedostaje i humora i zabave. No, potrebno je dnevno utrošiti barem 3 sata da bi ste bili u toku s onim što se radi. Isto tako, nužno je znati dobro organizirati svoj raspored i znati točno što, kako, kada i koliko učiti.

Davor Pavuna: Garantiram svima – ČUDESA!

RAZGOVARAO:
TOMISLAV ČIZMIĆ MAROVIĆ

Prof. dr. sc. Davor Pavuna radi u Lausanne u Švicarskoj kao sveučilišni profesor fizike, kemije kondenzirane materije te mikro i opto elektronike. Objavio je preko 150 znanstvenih radova i udžbenik o supravodljivosti na engleskom jeziku, koji se prevodi i na druge jezike. Održao je stotinjak predavanja na uvaženim svjetskim sveučilištima. Radi na projektu na Synchrotronu u američkoj državi Wisconsin, što je zajednički projekt švicarskih i američkih fondova za znanstvena istraživanja. Predsjednik je Svjetskog kongresa o nano-inženjeringu i novim oksidnim tehnologijama u SAD-u. Savjetnik je poduzećima u nekoliko država. Kao savjetnika na području energetike angažirao ga je američki predsjednik Barack Obama.

Zašto studirati prirodne znanosti?

Prednost prirodnih znanosti sastoji se u tome što kod njih nema mjesta za površan pristup ili ukrašavanje situacije. Svaki vrhunski fizičar prisiljen je formirati svoj cijeli duh: nužni su red, rad i disciplina. Dok neku poeziju možete interpretirati na razne načine, često spontano, da biste naučili i shvatili fiziku treba 12-18 godina očajno tvrdog, teškog studija – to Vam pročisti sve stereotipe i ljudske "kanale" i kao u vrhunskom sportu postanete - bolji čovjek! Ujedno, prava inovacija ili jest ili nije, ne postoji nešto između. Prirodne su znanosti stvarno univerzalne, poglavito fizika iliti Physis (znanost o prirodi) koju poučavam. Sve što ja, primjerice, branim univerzalno je, prirodno i temeljeno kako na Iskonu tako i na Zakonu Univerzuma kojeg samo logično primjenjujem posvuda. Smatram da postoji daleko previše ne-znanstvenika i ne-inženjera u Hrvatskoj i zbog toga jer su studiji poput prava, ekonomije i nekih filo-disciplina smiješni u usporedbi s fizikom na PMF-u ili na MIT-u. A to nije moja arogancija, nego, nažalost, objektivna istina. To su mi brojni prijatelji ekonomisti potvrdili. Osim toga, znanost vas snažno definira kao čovjeka. Odabrali znanost i edukaciju kao svoju profesiju podrazumijeva cjeloživotnu posvećenost i predanost radu, stvaranju i inovacijama. To na kraju više nije profesija već stil života i naravno da vas određuje. Znanstvenik ulazi u istinu kako bi proizveo novu formu, rješenje ili mišljenje za što mu je potrebna i velika „kuražnost“. Posebice fizika, koja vam definitivno promijeni sve uobičajene stavove prema životu i postojanju! Drago mi je što sam na neki način popularizirao znanost. Nakon emisije 'Nedjeljom u 2' u

Davor Pavuna, hrvatski fizičar sa adresom u Lausanne u Švicarskoj, član tima za energetiku Baracka Obame, široj javnosti još poznatiji nakon inspiriranog intervjua u emisiji 'Nedjeljom u 2' u ožujku, čitateljima Universitas i budućim studentima otkriva čari prirodnih znanosti



kojoj sam gostovao, postalo je „cool“ biti fizičar, biti znanstvenik. I vjerujte mi – to je najdivniji poziv koji postoji: svaki dan je nov i svaki novi pojam izazov. Kreiram se



Znanosti budućnosti su pluridisciplinarne te ujedno i nepredvidive jer će svakako biti i nevjerovatnih iznenađenja koja nitko ne može ni naslutiti

svaki dan ponovo kao nov, bolji i gord čovjek!

Što je ono najzanimljivije i najvažnije s čime će se u iduće desetljeće ili dva prirodna znanost uhvatiti u koštac?

Budući da se civilizacija i život više ne mogu nastaviti u ovakvoj civilizaciji nafte, zagađenja i ljudske neosviještenosti, u idućem će se desetljeću znanost najviše baviti obnovljivim izvorima energije – solarnom hidroenergijom, energijom vjetera, geotermalnom energijom, biogorivima... U Hrvatskoj je favorit svakako sunčeva energija. Slobodna Hrvatska kao zemlja osviještenih treba prigriliti sunčevu energiju jer je ona prirodno i učinkovito rješenje. I u Hrvatskoj postoje zanimljiva i originalna energetska rješenja u solarnoj tehnologiji (Institut Ru-

der Bošković te brojni inovatori), ali i u drugim segmentima poput vode, mora, vjetera a postoje i neke nestandardne vizije temeljene na uvidima Nikole Tesle. Ne treba zaboraviti nacionalnu strategiju u domeni otpada, gdje je stanje gotovo katastrofalno: oko 300 tisuća tona smeća deponira se posvuda, a to je ekvivalent 60 tisuća tona nafte. Time se truju naše podzemne vode, ali i cijela nacija, kroz sustav pića i hrane. Što se Jadrana tiče, svakako ćemo morati naći zajednički jezik i s Talijanima i Slovencima te zabraniti tankere kao i sve druge zagađivače tog malog mora. Danas nam prioritet i prvi cilj moraju biti čist okoliš, zdrava prirodna ekosfera i život svih vrsta, a poglavito čovjeka. To je bit poruke i vizije za planet i Hrvatsku. Tko ne želi to zaživjeti nužno gubi jer alternative nema,

osim eventualnog raseljavanja po galaktici, a to ni svojoj ni vašoj djeci ne želim. Utjeha svima koji zaziru od brzih promjena je činjenica da su promjene postupne i traju jednu ili dvije generacije.

Koliko je hrvatski javni prostor daleko od svjetski relevantnih znanstvenih i društvenih pitanja?

Hrvatska je u razmišljanju još dosta dogmatična, sputana, zatvorena i opterećena kao i svaka tranzicijska zemlja. Radi se o naciji koja je ubrzanom podaničkom kvazi-euro-asimilacijskom 'strategijom' ušla u veću krizu nego što je bilo potrebno i sad joj je potrebna totalna promjena strategije. Trebamo pustiti ovaj preumorni tanker boljševizma da postupno odumre u nafti i polupreradaštvu te kva-

zi-turizmu. Nas 3% radosno kreativnih, trebamo što brže umrežiti i zaživjeti nad-ekonomiju znalaca. Da, dovoljno je da manje od 100 tisuća sposobnih kreativno i strasno djeluje i stvarat će više od sadašnjih 1,3 milijuna zaposlenih! Pogledajte Google koji je mlađi nego Hrvatska, a sa 20 tisuća zaposlenih okreće više od 100 milijardi dolara uz profit od milijun po zaposlenom! To je ekonomija znanja. Osim toga, Hrvati moraju naučiti biti zreli i odgovorni tvorci vlastite budućnosti. Hrvatska prvo mora biti svoja te mora naučiti integrirati, prodavati i izvoziti svoje vrijednosti i proizvode, a tek onda ulaziti u opet neke integracije poput birokratske EU. Iako bi službeni ulazak u EU malo ubrzao ozračivanje sposobnih probuđenih Europejaca. Važno je razlikovati taj "EUSSSR" od Europe ljudi. EUSSSR je jedna



Drago mi je što sam na neki način popularizirao znanost. Nakon emisije 'Nedjeljom u 2' u kojoj sam gostovao, postalo je „cool“ biti fizičar, biti znanstvenik

birokratska Bruxelles "mafija", a Europa ljudi nešto je sasvim drugo kao i razvoj svake osobe u tom cijelom kompleksu. Mi imamo sve talente kao Europljani, ali imamo li sposobne i samosvjesne lidere koji se znaju nositi s Eurobirokracijom? Ja ih zasad vidio nisam!

Nešto što sami želite istaknuti?

Želim istaknuti svoju uspješnu i pozitivnu suradnju s Mrežom za razvoj i kreativnost – drugom MRAK te tvrtkom Indigo plavo, našim fakultetima, tehnološkim parkovima, tvrtkom Biozon, i našim izuzetnim programerima te s brojnim znalcima planetarno kao i s Katoličkom Crkvom i duhovnjacima posvuda. Mi ćemo zaživjeti ono što želimo kad se 3% nas znalaca probudi i dinamički umreži. Mi možemo i hoćemo realizirati bolju Hrvatsku znanja i znalaca. Nacionalna budućnost inače nema ni smisla jer ćemo ostati (polu)kolonija raznih centara moći. Udružiti ćemo naše "know-how" talente i sustavno razviti sinergije za dobrobit svih. Imam puno iskustva u suradnjama svakojakog tipa, ali to je tema za sebe o kojoj pišem i knjigu. Naime, sve je Živo i sve je Komunikacija. Posljedično, svatko treba zaživjeti svoju autentičnost i originalnost te to onda i komunikacijski zaživjeti u sinergiji i plemenitoj viziji koju dijelimo. To je dinamičan, suvremen koncept čija dinamika evoluiru u skladu s promjenom rubnih uvjeta, jer sve se stalno mijenja.

Koje su glavne otvorene znanstvene 'fronte' a koje će se tek otvoriti? Koje su 'znanosti budućnosti'?

Shvatiti fiziku jer ne znamo što je 95% tamne materije i energije u Svemiru niti znamo ujediniti kvantnu i relativističku fiziku, bolji softver u svakom segmentu, bolja zelena energetika jer energija jest doslovno posvuda, prebrojni izazovi biokemije i biomedicine, te što je život! Mislim da je jasno da smo još na početku civilizacije i same znanosti! Uskoro će zaživjeti takva tehnologija da ćete imati računala veličine ručnog sata s kojima ćete moći pričati, automobile koji neće zagađivati zemlju, matične stanice kao biotehnologiju itd. Znanosti budućnosti su pluridisciplinarne te ujedno i nepredvidive jer će svakako biti i nevjerovatnih iznenađenja koja nitko ne može ni naslutiti. Garantiram svima – ČUDESA. Bit će fascinantno živjeti u 2150. ili 3410. godini, preživimo li toliko! Posvuda moramo podići svijest i postupno zaživjeti bolju i plemenitiju civilizaciju koja će poštivati i čovjeka i svako biće kao i ekosferu Planeta. Mislim da ljudi različitih vjera, znači kršćani, budisti, hindusi i drugi, moraju zajedno funkcionirati misle li dugoročno opstati.

katoličko-bogoslovni fakultet

‘Ako vjera nije promišljena, nije nikakva’

Ni veliki znanstvenik ni veliki teolog nije onaj koji daje sve odgovore, već onaj koji uvijek postavlja prava, potrebna pitanja.

Ukoliko za ijedan studij stoji tvrdnja da ga nije moguće studirati bez ljubavi, onda je to zasigurno teologija. S tim da su ovdje potrebne dvije ljubavi – ona prema studiju, kao i prema Bogu. No, teolozi se, osim za crkvene službe, osposobljavaju za rad u školi. Studij pruža veliko veliko opće znanje. Ipak, ni veliki znanstvenik ni veliki teolog nije onaj koji daje sve odgovore, već onaj koji uvijek postavlja prava, potrebna pitanja. Ako vjera nije promišljena, ona nije nikakva. Zato su teolozi uključeni u suvremena promišljanja o značajnim temama, prvenstveno etici. U današnje doba, najveći izazovi za teologe dolaze iz medicine, potom iz biologije, posebno biogenetike. Neka od ključnih pitanja za promišljanje su medicinski potpomognuta oplodnja, uporaba matičnih stanica, kloniranje embrija, genetička ili genska terapija, manipulacija kromosoma, uporaba ljudskog genoma u trgovačke, političke i ekonomske svrhe, presađivanje organa, eutanazija, eugenetika, palijativna skrb, javno i privatno zdravstvo, pravo na život i smrt, pravo na zdravlje i zdravstvenu skrb, te alokacija ekonomskih resursa u zdravstvu. Teme koje su u srcu javne rasprave, a u koje su teolozi zdušno uključeni su: ‘Evolucijska etika i problem utemeljenja moralnosti’, ‘Može li kršćanin biti iskreni darvinist?’, ‘Razvitak svemira i čovjekovih promišljanja o njemu’ itd.

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE



Franjo Frankopan Velić

‘Svećenik: čovjek koji ljubi sve ljude’

Upisao sam studij teologije jer želim postati svećenik. Tko je svećenik? Svećenik je čovjek koji ljubi sve ljude, zato što ljubi Boga. Svećenik je čovjek koji je blizak svim nevoljnicima i patnicima, zato što u njima prepoznaje Krista. Svećenik je čovjek koji ‘plače sa zaplakanima, a raduje se s radosnima’, zato što je ispunjen snagom Duha Svetoga. Kako mogu znati da me Bog zove u svećeničku službu? Jedan mi mudri svećenik reče: Ne dolazi, ako se bojiš. Ne dolazi, ako ne ljubiš Crkvu kao majku. Ne dolazi, ako misliš da svojim dolaskom Crkvi činiš uslugu. Dođi, ako ti je jedina želja služiti Kristu. Dođi, ako imaš čvrsta ramena, koja će podnositi teret. Dođi, ako imaš razborit, otvoren i bistar duh. Dođi, ako imaš srce veće nego svijet. Dođi, ako se znaš nasmijati dobroj šali, a ponekad i samome sebi.

Prije transcendencija – imanencija

Mislim da mi je teologija uistinu ponudila odgovore na mnoga pitanja, ali što je važnije za osobni razvoj, još više važnih pitanja mi postavila. Jedino u tom okviru mogu se promatrati i mogućnosti zaposlenja koje pruža ovaj fakultet. Ne postoji posebno područje zaposlenja teologa, jer osposobljenost koju stječe na ovom fakultetu, i ono što bi trebao promicati, može koristiti na bilo kojem radnom mjestu. Posebno je danas važna, uz teološku osposobljenost, i ona za rad na drugim znanstvenim i životnim područjima. Jer, za transcendenciju na koju bi teolozi trebali svojim naukom i životom upućivati, mnogi žele čuti tek nakon što su posvjedočili njihovom umijeću rada na konkretnim ljudskim, ‘imanentnim’, poteškoćama.



Gina Sparada

pravni fakultet

Najveći izazov - vladavina prava

Činjenica da se upravo u pravosuđu akumulira najveći dio neefikasnosti sustava, trebala bi biti poticaj za mlade pravnike



Pravo je još jedan fakultet kojeg ne treba posebno predstavljati. U prvom redu jer je dovoljno popularan, a u drugom što njegov predmet bavljenja čini okvire našeg društvenog života. Pravna je dimenzija ključna po pitanju organizacije cjelokupnog društva. Predrasuda je da fakultet inzistira na učenju napamet i savladavanju zamornog i nelogičnog gradiva. Istina, potrebne su dobre radne navike, no potrebno je i znati učiti, jer materija potiče razlikovanje bitnog od nebitnog, kao i vježbanje kratkoročnog pamćenja. Zaposlenje je moguće na različitim i istaknutim položajima u mnogim sferama pravne problematike – sudskoj, odvjetničkoj, upravnoj, gospodarskoj, a otvara se i mogućnosti specijalizacije na zanimljiva područja

kao što je, primjerice, intelektualno vlasništvo.

Raste važnost prava u gospodarstvu i modernom biznisu zbog zahtjeva za sve većom transparentnošću poslovanja, pa je pravna regulacija u tom području sve kompleksnija i šira. Razvoj tehnologije i ubrzano mijenjanje našeg svijeta također su izazov u budućnosti pravne struke, jer je sve više područja koja treba normirati. No, prema mišljenju Europske komisije, najveći izazov za Hrvatsku je upravo vladavina prava (pod tim se podrazumijeva prvenstveno borba protiv korupcije i organiziranog kriminala, te neovisno pravosuđe i smanjenje broja predmeta na sudovima). Činjenica da se upravo u pravosuđu akumulira najveći dio neefikasnosti sustava, trebala bi biti poticaj za mlade pravnike.

Izazovi pravne struke:

- Usklađivanje sa zakonodavstvom EU
- Ubrzani razvoj nadnacionalnog pravosuđa
- Modernizacija pravne struke uvjetovana demokratizacijom i globalizacijom
- Borba protiv korupcije i organiziranog kriminala
- Specijalizacija za nova i zanimljiva područja

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE

Slijedite vlastite želje

Kako i na temelju čega, tako mlad i u tako kratkom vremenu, odlučiti o vlastitoj budućnosti i čitavom životu, pitanje je koje je prije pet godina mučilo i mene. Nisam bila sigurna je li pravilno slijediti vlastitu želju, savjet i sugestiju bližnjih, ili bih se morala voditi materijalnim i odabrati ono što će mi donijeti izvjesnu i svijetlu budućnost. Naposljetku i na sreću, presudilo je ono prvo. Studiranje je složen proces koji ovisi o brojnim okolnostima, od kojih na većinu, nažalost, nećete moći utjecati. Bilo bi nerealno i licemjerno reći da često nije i neće biti teško i obeshrabrujuće. Upravo u tako otežavajućim okolnostima, dolaze do izražaja vrline i kvalitete izvrsnog studenta ustrajnog u svom naumu da uspije. Upornost, predanost, organiziranost i požrtvornost odlike su koje garantiraju uspjeh. S vremenom dođu i zasluge za vaš trud i rad. Tako sam i ja, kao jedna od najboljih studenata svoje generacije, imala



Ljubica Čulić



Sandra Ledić

priliku, zahvaljujući iznimnom zalaganju pojedinih profesora Pravnog fakulteta i suradnji s Tempus programom, prvi semestar četvrte godine provesti na Staffordshire University u Stoke-u u Engleskoj. To je bilo neprocjenjivo intelektualno i životno iskustvo. Zapošljavanje u pravnoj struci nažalost obično predstavlja problem ali, iako diplomiranih pravnika ima jako puno, znatno je manji broj onih izvrsnih. Nakon položenog pravosudnog ispita, spektar mogućnosti mnogo je širi, pa se radu u pravnoj službi priključuje i rad u odvjetništvu, sudstvu ili javnom bilježništvu. Svaki od navedenih pruža svojevrсно zadovoljstvo, jer bavljenje pravom znači ujedno i sudjelovanje u društvenom razvitku, napretku i boljitku, u oblikovanju pojedinaca, ali i čitavog kolektiva, kao i u nastojanju da naša domovina pronađe svoje mjesto pod svjetskim nebom.

Osuвременjeni fakultet za inženjere budućnosti

U društvu još uvijek postoji pozitivno „strahopoštovanje“ prema inženjerima tehničke struke

PIŠE:
SANDRO NIŽETIĆ*



Raspon mogućnosti zaposlenja inženjera tehničke struke je golem, pogotovo strojarke struke koja daje najširi mogući opseg djelovanja u smislu obavljanja poslova. Gdje god se okrenemo i pogledamo, koji god proizvod koristili u svakodnevnom životu u svemu su na direktan ili indirektan način sudjelovali inženjeri tehničkih struka. Moram priznati da ugled inženjera nije kao na razini od prije 50-ak godina, ali u društvu još uvijek postoji pozitivno „strahopoštovanje“ prema inženjerima tehničke struke, upravo zbog njihove odgovornosti prema društvu. Iako se radi o unostnom zanimanju, isto tako moram priznati da plaće nisu na razini naših kolega u EU. Međutim, kada se Hrvatska okrene proizvodnji temeljnoj na znanju, siguran sam da će tada i novčana primanja inženjera dosegnuti razinu primanja kolega iz EU. Nedavno sam pročitao podatak da u Hrvatskoj inženjeri strojarstva imaju za oko 26 % veću plaću od prosječne u zemlji, što ih nakon liječnika i farmaceuta svrstava na drugo mjesto (a što govori o potražnji).

Što se uvjeta studiranja tiče, proširenjem tj. nadogradnjom, FESB je dobio golemi prostor, ali i isto tako mogućnosti pružanja kvalitetnije usluge školovanja budućim studentima. Formiran je veliki broj laboratorija

koji su opremljeni ili su u fazi opremanja. U tom tehničkom pogledu FESB je dosegao visoku razinu i kao takav može odgovoriti budućim zahtjevima. Zbog obujma i težine gradiva studiranje na tehničkim fakultetima, pa tako i na FESB-u, iziskuje samodisciplinu i ustrajnost. Tko to shvati i razumije nema problema i studiranje postaje užitak.

***Dr. sc., katedra za Strojarstvo**

Vrijeme domaćih stručnjaka tek dolazi

Tehnologije u području elektrotehnike i računarstva često se mijenjaju, pa je nužno stalno savladavati nova znanja, međutim to je s druge strane i zanimljivost ovih struka, vrlo su dinamične i nikada nije monotono

PIŠE:
DARKO STIPANIČEV*

Elektrotehnika i računarstvo su, usudio bih se kazati, znanosti koje su prisutne u svakom segmentu života. Nema područja ljudske djelatnosti u kojem specijalizacije elektrotehnike kao što su informacijsko – komunikacijske tehnologije, automatika, elektroenergetika, a posebno djelatnosti vezane uz računarstvo ne nalaze direktnu i indirektnu primjenu. Društvene su koristi studiranja ovih znanosti velike, a ja se nadam da nam slijede promjene i u orijentaciji Hrvatske sa trgovine i uvoza na vlastitu proizvodnju i razvoj. Tada će se stručnjaci iz područja elektrotehnike i računarstva posebno doći do izražaja. Raspon mogućnosti zaposlenja stručnjaka iz područja elektrotehnike i računarstva je velik, njih se traži u svim tvrtkama, od banaka do proizvodnih pogona. Međutim, moram priznati da se ovo nisu struke u kojima se može “lako” zaraditi. Moraju se savladati kompleksna znanja i treba se stalno učiti. Tehnologije u području elektrotehnike i računarstva često se mijenjaju, pa je nužno stalno savladavati nova znanja, međutim to je s druge strane i zanimljivost ovih struka, vrlo su dinamične i nikada nije monotono. Studij zahtijeva matematički tip studenta kojem

savladavanje matematičkih znanja ne predstavlja napor, već prije zabavu. Uglavnom se svi kolegiji temelje na matematici i fizici koja se detaljno uči na prvim godinama studija, a kasnije provlači kroz cijeli studij. Pri tome je dovoljno osnovno gimnazijsko znanje matematike i nije nužno završiti matematičku gimnaziju. Znam brojne uspješne studente koji su završili klasičnu gimnaziju i bez problema savladavali studije elektrotehnike i računarstva. Važno je i studij ozbiljno shvatiti i raditi od prvog dana i onda nikakvih problema ne bi trebalo biti.

dr. sc., katedra za Elektrotehniku i računarstvo



Moramo se boriti za hrvatsku brodogradnju!

PIŠE:
ROKO MARKOVINA*

U zadnjih četiri desetljeća količina znanstvenih spoznaja u brodogradnji povećala se gotovo eksponencijalno. Brodograđevna znanost se proširila, počev od područja hidrodinamike pa sve do teorije vjerojatnosti, koristeći ujedno iskustva i spoznaje mnogih pomoćnih grana tehničkih znanosti i već odavno svjetska brodograd-

nja proizvodi, a ne gradi brod. Brod je danas visoko informatizirani i automatizirani tehnički sustav, visoke kapitalne vrijednosti, koji iz razloga specifičnih uvjeta korištenja podliježe veoma strogim ocjenama kvalitete. U splitskom brodograđevnom “bazenu”, na potezu od Zadra do Dubrovnika djeluju dva velika brodogradilišta, tri brodogradilišta, četiri brodogradilišta srednje veličine, te dvadesetak manjih brodogradilišta koja održavaju stoljetnu tradiciju u gradnji i remontu malih plovnih jedinica, te dvadesetak lučica

i marina koji se bave brodograđevnom djelatnosti. Iako vlada uvriježeno mišljenje da brodogradnja samo proizvodi gubitke, kad bi se uništila hrvatska brodogradnja nestalo bi 12-15% izvoza RH, 12 mlrd. kn godišnje potrošnje u RH, nestao bi povezani doprinos proračunu RH u iznosu od oko 1,3 mlrd. kn/godišnje, prestala bi i izdvajanja iz proračuna RH za brodogradnju u iznosu od oko 1,2 mlrd. kn/godišnje, smanjio bi se rizik budućih gubitaka i dodatnih izdvajanja na teret drugih poreznih obveznika, i trebalo bi

naći drugu poslovno uspješniju i dugotrajno održivu gospodarsku djelatnost, koja bi osigurala zaposlenje za 40.500 ljudi i time egzistenciju oko 190.000 stanovnika RH, a takve u Republici Hrvatskoj, danas, nema. Stoga, kao priznata brodograđevna sila moramo biti svjesni i boriti se za boljitak naše brodogradnje i njezinu konkurentnost, a ne za njezino gašenje, jer, brodogradnja je jedina prava industrija u ovoj zemlji.

dr.sc., red. prof., FESB Split, šef Katedre za brodogradnju

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE



Josip Vasilj

10% na fakultetu,
90% na studentu!

Želio sam prije svega upisati fakultet koji se temelji na prirodnim znanostima a stavlja naglasak na praktičnu primjenu. Od fakulteta kao takvog očekivao sam da po završetku studija budem spreman rješavati konkretne probleme u praksi kao i razumjeti iste s teoretskog gledišta. U ovom trenutku mogu reći da je, zahvaljujući odličnim profesorima, fakultet ispunio moja očekivanja. Međutim, 10% je na fakultetu i profesorima a 90% na studentu. Ako bih za kvalitetu studija dao ocjenu 5, onda bih za standard dao 3, iako treba imati razumijevanja za trenutnu situaciju. A što se života u Splitu tiče, osobno sam prezadovoljan i mislim da je Split idealan studentski grad.



Antonijo Vukman

Spektar mogućnosti
u cijelome svijetu

Kao prvostupnik računarstva imam samo riječi hvale za FESB. Fakultet je veoma organiziran, a što je najvažnije, profesori su srdačni i spremni na suradnju. Na samome fakultetu se nude razne izvanredne aktivnosti te mogućnost članstva u udruženjima poput IAESTE-a koji osigurava odlazak na stručnu praksu u inozemstvo. Kada se sagleda trenutno stanje na tržištu rada, čak i u ovim kriznim vremenima, jasno je da su struke koje ovaj fakultet osposobljava veoma cijenjene te da se takav trend očekuje i u budućnosti. Jednom osposobljeni inženjeri nisu orijentirani samo na tuzemstvo već im se nudi čitav spektar mogućnosti u cijelome svijetu pošto, počevši od mobitela pa do svemirske letjelice, sve vrvi elektronikom i mehanikom. Moja struka je sama po sebi specifična pošto se kontinuirano izmišljaju nove, naprednije tehnologije koje je potrebno savladati. To znači da se budući inženjer oboružan upomošću osposobljava čitav svoj radni vijek, da svaki dan nanovo uči, što i čini svu njezinu ljepotu.

Studij Mora

More - najvrjedniji hrvatski resurs

Koliko se studenata na svijetu može pohvaliti takvim praktikumskim igralištem kao što je to Jadransko more?



Što je prepoznatljivije obilježje našeg grada i regije od pripadnosti mediteranskom i morskom kulturno – klimatskom krugu? Očuvanje resursa našeg Jadranskog mora jedna je od ključnih nacionalnih zadaća koja treba biti povjerena ljudima koji more vole, koji more razumiju, koji se za more brinu, ukoliko – čiji je život more. Mnogi izazovi čekaju našu zemlju u idućih nekoliko desetljeća, od kojih je ekološka komponenta samo jedna.

Hrvatska kao primorska i pomorska zemlja mora u tom području imati obrazovane kadrove s naj-

višim sveučilišnim i akademskim nazivima i stručnim zvanjima, kao što to ima najveći broj pomorskih zemalja u svijetu. Radi se o kadrovima bitnima za dugoročni strateški razvoj Hrvatske, jer je more je neosporno najznačajniji resurs gospodarstva Hrvatske. Zato s godinama i vremenom raste interes i broj kandidata za ovaj studij.

Studirajte fakultet koji će vam u sklopu studija dati dane i tjedne provedene na moru, a što može biti ljepše od toga? Koliko se studenata na svijetu može pohvaliti takvim praktikumskim igralištem kao što je to Jadransko more?

Zašto Studij Mora?

- Jer ćete svoju ljubav pretvoriti u zanimanje
- Jer ćete brinuti o najvrednijem hrvatskom resursu
- Jer ćete na poslu uživati u lijepim pejzažima i lijepom vremenu
- Jer ćete brinuti o rijetkim i ugroženim životinjskim vrstama
- Jer ćete znati da radite važan i koristan posao

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE

Ljudi sve svjesniji važnosti mora

Pri odabiru studija vodila me želja spojiti ugodno s korisnim. Temperamentna sam osoba, pa zanimanja koja vežu čovjeka u ured s papirima nisu dolazila u obzir. Živim uz more, odgojena sam da ga istražujem, poštujem i čuvam, i zbog toga sam izabrala upravo ovaj fakultet. Upisala sam biologiju i ekologiju mora, uspješno završila prvi stupanj, a zatim nastavila smjer morsko ribarstvo jer sam htjela proširiti svoja znanja na tehniku uzgoja i samog izlova ribe. Volim to što radim, i nadam se da neće biti problema oko potrage posla, iako to danas u nijednoj struci nije zagantirano. Ipak, svaki su dan ljudi su sve svjesniji važnosti mora kao izvora prehrambenih sredstava, turizma, itd. Također, trebalo bi se za nas naći mjesta i u političkim klupama kako bih spriječili nesporazume o kojima svakodnevno slušamo ☺ Ovaj studij bih preporučila svima koji vole prirodu, ide im biologija i kemija i željni su novih otkrića, strpljivima i vrijednima koje žele upoznati nešto novo. Moja struka je jako zanimljiva, neobična ali nimalo laka. Međutim, kad nešto voliš, ništa nije problem.



Maja Buljević



Jerko Hrabar

Meditranska poljoprivreda

Meditran – trajna inspiracija

Meditran je ono po čemu je Hrvatska u svijetu poznata i to trebamo znati iskoristiti

Radi se o studiju koji je, poput Studija Mora, utemeljen u lokalnome. Mediteran je bio i ostao trajna inspiracija mnogima, a u svijetu u kojem je svaka komparativna prednost unovčiva i važna, mi moramo svoje prirodne resurse na pravi način znati oploditi i iskoristiti. U novim tržišnim uvjetima koji Hrvatsku očekuju pristupom u EU, u poljoprivrednoj se proizvodnji daje značajan naglasak na potencijale poljoprivrede u mediteranskom dijelu Hrvatske. Težište ovog studija počiva na specifičnim potrebama poljoprivredne proizvodnje u agroekološkim uvjetima mediteranskog dijela Hrvatske, primarno hortikulturi. Međutim, studij pokriva i druge oblike poljoprivredne proizvodnje zasnovane na prirodnim resursima mediteranskog agrosustava, primarno iz domene agrarne ekonomike i stočarstva. Mediteran je ono po čemu je Hrvatska u svijetu poznata- po tome smo najposebniji. I to trebamo znati iskoristiti.



Zašto upisati studij Mediteranske Poljoprivrede?

Naš, ali i vaš budući studij je najbolji primjer implementacije bolonjskog procesa kako u Dalmaciji tako širom Lijepe naše! Godinu na faksu čini 30 ljudi, prednost takve grupe je u tome što ćete biti povezani kao cjelina, koja će djelovati po potrebi grupe i pojedinca! Svaki će vas profesor poznavati po imenu, što je na drugim studijima gotovo nemoguće. U početku dok se ne snađete imati ćete pomoć vaših iskusnijih kolega kako druge, tako i treće godine. Svaki je predmet nadasve zanimljiv, i ono što je najvažnije, poslije savladanih teorijskih znanja nastupa praksa iz određenog predmeta, gdje koristimo dobivena znanja i ulazimo u bit problema, naravno, uz laboratorijske vježbe koje dopunjavaju naše znanje i pretaču ga u iskustvo. Tu su i terenske nastave sa kojima ćete proći cijelu Dalmaciju i uživati u raznolikim blagodatima našeg zanimanja (a vjerujte mi da ih dosta). Svakodnevnu ste u mogućnosti koristiti prostorije studija u kojima uvijek ima netko od starijih kolega koji će Vam spremno pomoći u rješavanju svih zapreka i problema u određenom predmetu. Prostorije udruge MUSA- Mediteranska udruga studenata agronomije nalaze se na studiju, ukoliko ste njezin član, ona će rješavati bilo kakav vaš problem vezan uz studiranje.

Tonči B.

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE



Iva Šušić

Ugodno iznenađena studijem

Trenutno pohađam prvu godinu diplomskog studija Agronomskog fakulteta u Zagrebu, a preddiplomski studij sam završila u Splitu na međusveučilišnom studiju Mediteranska poljoprivreda. Taj studij sam upisala, usudim se slobodno reći, spletom okolnosti i zapravo nisam ni znala što očekivati, ali moram naglasiti da sam ostala ugodno iznenađena programom koji nudi. Promijenila su mi se gledišta na stvari koje većina nas smatra nevažnima, a nakon što se zagrebe malo ispod površine otkrije se puno zanimljivosti neophodnih za život.



Tija Mlinac

Smjer kakav je nedostajao

Završila sam preddiplomski studij Mediteranska poljoprivreda i trenutno sam na prvoj godini diplomskog studija na Agronomskom fakultetu u Zagrebu, smjer Agroekologija. Mediteranska poljoprivreda je među novijim studijima i mislim da je obzirom na podneblje u kojem živimo upravo takav studij nedostajao u Splitu. Nadam se da će ubrzo biti omogućen i nastavak studija odnosno diplomski studij u Splitu, jer ipak odlazak u Zagreb ograničava daljnje školovanje pojedinim studentima. Studij sam upisala u malo zrelijim godinama pa pojedine stvari gledam iz drukčije perspektive od većine kolega. Vjerujem da zainteresiranost i želja za usvajanjem novih znanja u kombinaciji s kvalitetnim predavačima mogu dati prave rezultate u daljnjem školovanju kao i u primjeni struke.

Kako se upisati bez polaganja državne mature?

O d početka **prosinca 2009. do 01. veljače 2010.** započela je prijava na studijske programe za akademsku godinu 2010./2011. Opći uvjet za upis na studijski program je završeno najmanje četverogodišnje srednjoškolsko obrazovanje. Posebne uvjete određuje svaka visokoškolska ustanova ovisno o studijskom programu, a uvjet rangiranja i obveznosti polaganja državne mature ovisi o datumu rođenja. Državna matura obvezna je samo za sadašnje gimnazijske programe jer završavaju polaganjem državne mature.

Kandidati, koji s danom **31. siječnja 2010. još nisu navršili 24 godine, a koji su završili srednje obrazovanje prije 2010.**, ako to žele, mogu polagati ispite državne mature koje je vi-



Smiljana Bezić

soko učilište utvrdilo kao uvjete za upis. Ako ne žele, mogu se prijaviti na željeni studijski pro-

gram, no u tom slučaju ne dobivaju bodove koji se odnose na taj dio vrjednovanja, već za upis konkuriraju samo ocjenama koje su stekli srednjoškolskim obrazovanjem.

Svi zainteresirani za polaganje državne mature trebaju tijekom prosinca pregledati proceduru prijave na www.postani-student.hr i www.studij.hr.

Za kandidate koji su 31. siječnja 2010. navršili 24 godine, radi omogućavanja cjeloživotnoga obrazovanja, visoko učilište utvrđuje posebnu upisnu kvotu. Ti kandidati trebaju sve informacije o postojanju kvota te načinu i uvjetima upisa potražiti u visokoškolskoj ustanovi koja provodi studijski program kojeg žele upisati. (S.B.)

Smiljana Bezić, pomoćnica Pročelnika za nastavu Sveučilišnog Centra za stručne studije

STUDENTI DOBITNICI REKTOROVE NAGRADE



Mario Dujić

Student sam posljednje godine studija Računovodstva i financija. Želio bih nastaviti studirati i pronaći posao u nekom revizijskom poduzeću, steći iskustva i napredovati. Kratko i jasno, cilj mi je revizija. Svim studentima preporučam smjer RiF jer daje veoma dobru podlogu i stručno znanje.



Danijela Brčić

Studij Informacijske tehnologije odlučila sam upisati jer sam zadovoljela programiranje. Na odluku o opisu uvelike je utjecao moj suprug, koji je na završnoj godini istog studija. Plan mi je završiti studij u roku i zaposliti se u stuci, koja otvara brojne mogućnosti.

Šest usmjerenja na stručnim studijima

RAČUNOVODSTVO I FINANCIJE titula: Stručni prvostupnik ekonomije

■ **osposobljen** za područja računovodstva i financija, revizije i platnog prometa, analize financijskih i konsolidiranih izvješća te porezne bilance kao i bankovnog poslovanja;

■ **zapošljavanje** na financijsko računovodstvenim poslovima

Najvažnija odlika ovog studija je u tome da priprema studente za samostalan i praktičan rad nakon završetka studija. Uz to, studij osigurava teorijska i praktična znanja te vještine iz područja računovodstva, financija i poreza koje su izravno primjenjive u praksi i nužne u svakodnevnim poslovima. Većina diplomiranih studenata studija RIF-a zaposlila se u struci neposredno nakon završetka studija. Studenti koji su već radili u struci ostvarili su značajan napredak u smislu obavljanja složenijih i bolje plaćenih poslova.

TRGOVINSKO POSLOVANJE titula: Stručni prvostupnik ekonomije

(Trgovinsko poslovanje, Poduzetništvo, Vanjska trgovina i međunarodna putovanja)

■ **osposobljeni** - ovisno o smjeru - za: trgovačku dokumentaciju, cijene, trgovinu s inozemstvom; marketing i menadžment, poduzetničko projektiranje, vlastito poduzetništvo; menadžment, marketing i upravljanju selektivnim oblicima turističke ponude.

■ **zapošljavanje** međunarodna trgovina, proizvodnja i špedicija, robni terminali, carina, turizam i ugostiteljstvo, vlastiti obrt ili trgovačko društvo

Cilj studija **Trgovinsko poslovanje** je edukacija studenata u području suvremenih teorijskih i naprednih praktičnih postupaka i načina izvedbe te implementacije trgovinskih i poduzetničkih vještina, kao i suvremenih tehnika vanjsko-trgovinskog poslovanja i međunarodnih putovanja, čime se osigurava temelj za praktičan i samostalan rad studenta nakon završetka studija.

INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA titula Stručni prvostupnik inženjer informacijske tehnologije

(Programiranje, Baze podataka, Računalni sustavi i mreže,



Informacijski sustavi)

■ **zapošljavanje** - ovisno o smjeru - na izradi programske podrške, projektiranju baze podataka i informacijskih sustava te projektiranju i održavanju računalnih sustava i mreža.

Usmjeravanje se obavlja izborom smjera u četvrtom semestru, odnosno izborom dva obvezatna izborna kolegija za taj smjer. Preostala dva izborna kolegija četvrtog semestra biraju se slobodno. U trećoj godini studenti izborne kolegije biraju slobodno, uz preporuku kolegija sukladnih izabranom smjeru.

ELEKTRONIKA titula Stručni prvostupnik inženjer elektronike

(Primijenjena elektronika, Mehatronika, Telekomunikacije)

■ **zapošljavanje** - ovisno o modulima - na projektiranju, planiranju, pripremanju, gradnji, ispitivanju, održavanju, nadzoru, realizaciji i primjeni sklopova, uređaja i postrojenja; oržavanju i implementaciji medicinske mjerne instrumentacije i elektroakustičkih sustava te uporabi specijalističkih programskih alata i opreme uključujući integraciju softverskih i hardverskih rješenja. Prema dosadašnjim iskustvima postoje, ovisno o odabranim stručnim modulima, dobre perspektive zapošljavanja u: javnim i privatnim telekomunikacijskim tvrtkama (mobilnoj i fiksnoj telefoniji), industrijskim pogonima u brodograđevnoj, cementnoj, kemijskoj i metalnoj industriji, elektroprivredi (objekti i pogoni HEP-a), bolnicama, građevinskim tvrtkama i slično.

ELEKTROENERGETIKA titula Stručni prvostupnik inženjer elektroenergetike

(Elektroenergetski sustavi, Energetski sustavi u industriji)

■ **Zapošljavanje** - ovisno o modulima. planiranje, održa-

vanje, nadzor, upravljanje i zaštita prijenosnih i distribucijskih mreža, rasklopnih postrojenja i elektrana; projektiranje, ispitivanje, izvedba, održavanje i primjena električnih instalacija 0-1000V te uporaba modernih specijalističkih programskih alata i opreme za sve vrste projektiranja i upravljanja u elektroenergetskim sustavima. Studij **energetike** ima perspektivu zapošljavanja uglavnom u području proizvodnje, prijenosa i distribucije električne energije, rada energet-

skih postrojenja u brodograđevnoj, cementnoj, kemijskoj i metalnoj industriji, te u nizu tvrtki koje se bave projektiranjem i izvođenjem električnih instalacija, energetskih pogona, alata i drugih složenih dijelova i uređaja. Studenti su osposobljeni za upravljanje i održavanje elektroenergetskih sustava i industrijskih pogona.

KONSTRUKCIJSKO STROJARSTVO titula Stručni prvostupnik inženjer konstrukcijskog strojarstva

■ **Zapošljavanje**: konstruktor uređaja, alata i naprava, strojeva s područja općeg strojarstva, nosivih konstrukcija, prenosila i dizala, motora i vozila te drugih transportnih sredstava u tvrtkama procesne, metaloprerađivačke i brodograđevne industrije, projektim uredima, graditeljskim tvrtkama, brodarskim i prometnim organizacijama, tvrtkama za ispitivanje i nadzor kvalitete tehničkih proizvoda; samozapošljavanje u vlastitoj tvrtki ili obrtu.

Studij **konstrukcijsko strojarstvo** zasnovan je na činjenici o potrebi učinkovitog školovanja stručnjaka koji će temeljem suvremenih tehnologija biti u stanju razvijati nove proizvode. Kako je razvoj i dizajn proizvoda interdisciplinarna aktivnost, osim tehničkim, na studiju je posebna pažnja posvećena i ekonomskim aspektima razvoja te oblikovanju proizvoda. U svim predmetima ističe se praktični aspekt primjene usvojenih znanja i metodologije za rješavanje konkretnih profesionalnih problema. Polaznici se osposobljavaju za donošenje konkretnih, inženjerskih i tržišno utemeljenih, profitno izglednih, poslovnih odluka vezanih za razvoj i dizajn proizvoda. Za oblikovanje i simulacije ponašanja proizvoda u nastavi i praktičnom radu studenata koriste se najsuvremeniji i najpoznatiji računalni programi.

Sveučilište i neoliberalizam

Sveučilišta trebaju moralno spašavanje!

Piše:
HENRY A. GIROUX*

Početkom školske godine fakulteti i sveučilišta u Sjevernoj Americi čine sve što je moguće kako bi privukli studente, uključujući preobrazbu imidža u visoko sofisticirani shopping-centar ili cool brend. Neke institucije studentima daruju besplatne Appleove iPhoneove i iPodove s mogućnošću spajanja na Internet. Drugi, pak, grade atraktivne sportske objekte, proširuju ponudu dućana na kampusu i pružaju mnoštvo specijaliziranih kafića. Neki ovu promjenu pozdravljaju kao briljantnu tržišnu strategiju dok drugi vjeruju kako svako kozmetičko uljepšavanje poboljšava često nezanimljivu akademsku predodžbu kojom mnogi fakulteti zrače. Unatoč tome što je sve više i više studenata isključeno iz sfera pristojnog obrazovanja zbog recesije, čini se da su obrazovni službenici manje zabrinuti stanjem siromašnih studenata nego time kako pronaći pravi brend pod kojim bi se prodali kako bi privukli nove studente. Ali ovdje se ipak radi o puno značajnijoj stvari nego što je razvijanje nove estetika kampusa ili osvještavanja da se studenti sada poima klijentima koji predstavljaju važnu tržišnu nišu. Tu je i usmjerenje mnogih sveučilišta prema usvajanju tržišnih mehanizama kao načina redefiniranja gotovo svih aspekata sveučilišnog života – unatoč propasti i ekscesima takvog sustava čemu svjedoči i skandal Bernie Madoff, sumanutim bonusima izvršnih tijela, financijskoj korupciji, krizi na tržištu drugorazrednih hipotekarnih kredita, i korporativnoj pohlepi koja je prouzročila aktualnu ekonomsku recesiju. Umjesto propitivanja ekonomske neodgovornosti, ekološke štete, ljudske patnje i kulture okrutnosti razularene slobodno-tržišnim fundamentalizmom, visoko obrazovanje izgleda kao najdosljedniji branitelj takvih uvjeta, nekritički prihvaćajući samopoimanje utemeljeno na tržišnom modelu sveučilišnog sustava.

Sveučilišta kao izlozi korporativnih brendova

Čini se da je malo dionika obrazovnog sustava shvatilo da sveučilišta trebaju moralno spašavanje, uzimajući u obzir da prihvaćaju upravo one tržišne vrijednosti, identitete i socijalne relacije koji ne samo da su perpetuirali bešćutne vrijednosti koje su prouzročile ekonomsku krizu, nego su sama ta sveučilišta doveli u strašnu financijsku krizu koju upravo proživljavaju. Korporativni škripac u kojem se visoko obrazovanje nalazi sve više jača, neovisno o tome koliko je tržišni fundamentalizam obezvrijeđen za vrijeme najveće ekonomske krize koju su Sjedinjene Države ikada iskusile. Vapeći za novcem i sve se više definirajući je-

Malo dionika obrazovnog sustava primjećuje da sveučilišta prihvaćaju upravo one tržišne vrijednosti, identitete i socijalne relacije koji ne samo da su perpetuirali bešćutnost koja je prouzročila ekonomsku krizu, nego su sama ta sveučilišta doveli u strašnu financijsku krizu koju upravo proživljavaju.



Dok je nekoć sveučilište bilo cijenjeno kao mjesto gdje studenti uče kako postati angažirani građani, educirani u znanjima, vještinama, vrijednostima i vrlinama demokracije, danas ih se poučava kako biti što bolji radnici i potrošači

zikom korporativne kulture, mnoga sveučilišta djeluju kao da ih manje zanima visoko obrazovanje od postavljanja licenciranim izlozima korporativnih brendova – prodajući prostor, zgrade i dobro plaćena mjesta bogatim korporativnim donatorima. Nije stoga iznenađujuće što se studente sad naziva »klijentima«, dok se neki predsjednici sveučilišta čak zalažu da se profesore etiketira kao »sveučilišne poduzetnike«. Umjesto da svoje položaje koriste kako bi se dotakli relevantnih društvenih problema, predsjednici sveučilišta se sad nazivaju CEO-ovi (izvršni upravitelji) i poimaju se primarno kao pribavljači financijskih sredstava.

Uvježbavanje umjesto poučavanja studenata

U doba novca i profita akademski subjekti zavređuju svoj status skoro isključivo svojom razmjenskom vrijednošću na tržištu. Većina studenata završava svoj glavni studij u području studija poslovanja, što je dvostruko više nego u bilo kojem drugom području. Humanistika sve više postaje puki ornament, umirući trag doba kojim nisu dominirali suvišak i dostupnost dobara Zlatnog doba. Dok je nekoć sveučilište bilo cijenjeno kao mjesto gdje studenti uče kako postati angažirani građani, educirani u znanjima, vještinama, vrijednostima i vrlinama demokracije, danas ih se poučava kako biti što bolji radnici i potrošači. Obrazovne se vrijednosti sada mjere prema formulama za izračunavanje utroška/dobitka, i jedina racionalnost koja uopće



Henry A. Giroux

dolazi u obzir je ona ekonomske razmjene. Obrazovanje se sve više reducira na usku instrumentalnu logiku koja se prepoznaje samo kao oblik uvježbavanja, dok je poučavanje izbrisano iz diskursa društvene i moralne odgovornosti, kritičke imaginacije i građanske hrabrosti. U doba povećane specijalizacije, obrazaca plati-za-ocjenu, pretjeranog instrumentalizma i povećanog prijezira prema kritičkom mišljenju visoko obrazovanje stvara uvijek nove oblike političke

i građanske nepismenosti, proizvedeći studente koji gotovo da i ne razumiju kompleksnosti vanjskog svijeta, bivajući uz to nesvjesni svoje moći kao društvenih čimbenika i odmaknuti od sposobnosti koje kombiniraju kritiku i čežnju za društvenom pravednošću, znanjem i društvenom promjenom, učenjem i suosjećanjem za druge. Rezultat se može vidjeti u rastućoj generaciji mladih ljudi i odraslih koji jedva da su pismeni, koji žive u potpuno privatiziranom svijetu i indiferentni su, ili pak suglasni s rastućom kulturom okrutnosti.

Visoko obrazovanje - više od prilike za investiciju

Propitivanje obrazovanja kao demokratskog pokušaja počinje prepoznavanjem činjenice da je visoko obrazovanje nešto više od prilike za investiciju, da građanstvo podrazumijeva više od potrošnje, da je učenje više nego pripremanje za posao, i konačno, da je demokracija više od lažnih izbora koje nude normirajuća korporativna država i tržište. Visoko

obrazovanje zacijelo je jedno od rijetkih preostalih mjesta na kojem studenti mogu naučiti znanja i vještine koji ih osposobljavaju ne samo u kritičkom posredovanju između demokratskih vrijednosti i zahtjeva korporativne moći, nego i u razlikovanju između identiteta temeljenih na demokratskim principima i identiteta prožetih oblicima kompetitivnog, neograničenog individualizma koji uzvisuje vlastite interese, stvaranje profita i pohlepu. Drugim riječima, visoko obrazovanje ne bi trebalo miješati obrazovanje s uvježbavanjem, niti bi trebalo sugerirati da je jedina obaveza građanstva potrošnja.

Pravo obrazovanje nudi obećanje pravednog i demokratskog društva

Visoko je obrazovanje demokratsko postignuće izvojevano teškom borbom, i vrijeme je da roditelji, fakulteti, studenti, alumni i zainteresirani građani počinju zahtijevati da visoko obrazovanje ponovno postane temeljno javno dobro, a ne puko uvježbavalište za korporativne interese, vrijednosti i profit. Obrazovanje nije samo stvar rada i ekonomije –ma koliko ovi mogli biti važni, nego i stvar pravednosti, slobode i sposobnosti za demokratsko djelovanje, akciju te promjenu, kao i s tim povezana pitanja moći, isključivanja i građanstva. U najboljem slučaju, zadaća obrazovanja je osposobljavanje studenata da ozbiljno uzmu u obzir kako bi trebali živjeti svoje živote, podupirati ideale pravednog društva, učiti kako prosljediti osobne probleme u domenu javne rasprave, te djelovati u skladu s čvrsto demokratskim jamstvima. Ovo su obrazovna i politička pitanja i treba ih se tretirati kao dio šire skrbi za obnovom borbe za društvenu pravednost i demokraciju. Dajmo našim studentima obrazovanje u suštinskoj demokraciji koje zaslužuju. Školovanje nudi više od obećanja pristojna posla, koliko god to postalo teško shvatljivo; još važnije, ono nudi obećanje pravednog i demokratskog društva.

* Prijevod teksta Henry A. Girouxa "Obrazovanje u korporativnom škripcu", prvotno objavljenog u online-magazinu Counterpunch, 8. rujna 2009., prenosimo sa stranice slobodnifilozofski.com u prijevodu Gorana Pavlića.

Budući da se visoko obrazovanje transformira u biznis ili pak sve više militarizira, mladi se ljudi nalaze na kampusima koji izgledaju više poput shopping-centara ili novačkih postaja države nacionalne sigurnosti. Povrh toga, poučavaju ih profesori koji su zaposleni kao honorarci, imaju nepristojno puno posla i jedva zarađuju dostatno da prežive. Fakultetski zaposlenici sa stalnim statusom angažirani su na pribavljanju donacija, uspostavljanju bliskih partnerstava s korporacijama te poučavanju kolegija koji imaju praktičnu vrijednost na trži-

štu. Ono što je nekad bio prikriveni kurikulum mnogih sveučilišta – podređivanje visokog obrazovanja korporativnim vrijednostima – sada je postala otvorena i naveliko slavljena politika javnog i privatnog visokog obrazovanja. Malo je toga u ova-kvoj viziji sveučilišta koje bi mlade ljude smatralo kritičkim građanima i kritičkim čimbenicima koji su obrazovani kako bi ozbiljno shvatili svoju ulogu propitivača važnih društvenih pitanja i preuzeli odgovornost za jačanje i širenje dosega stvarne i suštinske demokracije.

Dresiranim dog(m)ama na studente

Piše:
ANTEJ JELENIĆ

U posljednjih nekoliko dana raste količina moralnog smeća kojim se razni branitelji tržišnog modela življenja i školovanja nabacuju na nove studentske prosvjede i blokade u Hrvatskoj, koji se pod krilaticom "Jedan svijet, jedna borba" ovaj put odvijaju i na više od sedamdeset fakulteta diljem Europe, i šire. Je li stvarno moguće da su studenti toliko indoktrinirani i nazadni u svojim stajalištima ili su možda ipak njihovi revni kritičari ti koji slijepo prate neoliberalne dogme, dok se s druge strane čitav ekonomski sustav, zajedno s ekološkim, urušava u svojim temeljima, povlačeći za sobom u duboko siromaštvo, doslovce, milijarde ljudi? Komercijalizacija obrazovanja je samo jedan od poteza perverzno sustava koji time želi potpuno socijalno isključiti one na čijim su se grbačama i radu obogatili i zadržati ih tamo gdje im je i mjesto, u redu jeftine radne snage. S druge strane, želi se one koji studiraju, od malih nogu, naviknuti na dužničko ropstvo kroz razne "povoljne" studentske kredite i time ih u startu pretvoriti u poslušne automate koji će stidljivo obavljati koju god dužnost im poslodavac namijeni i strepiti hoće li na vrijeme platiti sljedeću ratu.

Je li besplatno i ništavno?

U nedavnom tekstu gospodina **Ranka Matasovića** u *Jutarnjem listu* smo čuli da su besplatne diplome isto što i ništavne diplome. Autor na taj način promovira glavnu kapitalističku izmišljotinu da je kvaliteta i vrijednost nečega inherentna njegovoj tržišnoj vrijednosti. Tom jednakobom se automatski obezvrjeđuje sve ono što je "besplatno". Sve ono što smo dobili u naslijeđe, počevši od samog planeta Zemlje pa do tkanja najrazličitijih spoznaja, koje nazivamo znanje, i koje je nastalo, ne zbog obećanih slave i novca, nego, prije svega, zbog čudesnog osjećaja spoznaje koji iznenada otvara novi misaoni pejzaž, prostor mašte i prostor slobode. Naravno da je znanje zajednička baština i naravno da sam prijenos tog znanja na studente nije besplatan, ali još je naravnije da to obrazovanje bude svima jednako dostupno kroz njegovo javno financiranje jer je ono, na koncu, i glavni pokretač i korektiv jednog društva. Upravo je znanje ukazalo na perverziju trenutnog sustava i pokazalo se kao jedina šansa društva da pronađe alternativu. Dakle, prigovor da je besplatna diploma ništavna, ne stoji. Upravo zato jer gospodin Matasović, osim svojih dogmatskih uvjerenja, nije ponudio nikakvo objašnjenje zašto bi se snizila kvaliteta obrazovanja time

Naravno da je znanje zajednička baština i naravno da sam prijenos tog znanja na studente nije besplatan, ali još je naravnije da to obrazovanje bude svima jednako dostupno kroz njegovo javno financiranje jer je ono, na koncu, i glavni pokretač i korektiv jednog društva. Studentski prosvjedi otvaraju novu staru ideju i mogućnost da se elitizmu, kompetitivnosti i individualizmu, koji na svaki čin solidarnosti gledaju kao prepreku osobnom uspjehu, suprotstavi jednostavan pojam zajedništva. U samo nekoliko dana blokade, u zoni slobodnog duha plenuma, tribina, alternativne nastave i stalne rasprave o svim mogućim pojmovima, naučili smo puno više nego u čitavom dosadašnjem obrazovnom procesu.



što bi se promijenio model njegovog financiranja.

Otvoreno tržište nije čuvar javnog interesa!

Međutim, postoji druga zastrašujuća dimenzija ovakvog stava. Ta druga dimenzija govori o prešutnom obećanju proklamiranih neoliberala da će se sve ono što je do sada bilo javno dobro, dostupno svima, srozati na najniže grane i biti poharano kao elementarna nepogoda ili će čekati da se desi stvarna nepogoda (npr. privatizacija čitavog obrazovnog sektora nakon uragana Katrine u SAD-u). Nakon srozavanja slijedi napad i izručivanje privatnom interesu, kao što su činili i kod nas, kroz pljačku i uništavanje državnih poduzeća, otpuštanje radnika, kroz srozavanje svih obrazovnih kriterija putem bolonjske reforme, sve ne bi li se

dočepali još jednog dijela društvene baštine. "Jer, tko je bolji čuvar javnog interesa od otvorenog tržišta? Što može biti bolji korektiv u društvu i nositelj ideja solidarnosti i brige za sve svoje građane od imperativa profita?", retorički se pita gospodin Matasović. "Zašto postoji bauk neoliberalizma?" Pa zbog svih očitih perverznih devijacija koje je on donio, preko svih njegovih žrtava i bolesnih činjenica, kao što je ona da je američki IBM pružao čitavu računalnu infrastrukturu nacističkih logora u Drugom svjetskom ratu...

Suradnja i razmjena znanja umjesto natjecanja

I gdje su onda studenti u svemu tome? Studenti su ponudili jedan drukčiji model, oprečan onome u kojem se moć izručuje onome

tko je dovoljno beskrupulozan. Predložili su plenum kao prirodni poligon za demokraciju, komunikaciju i, prije svega, solidarnost. Svaka moć koncentrirana na jednom mjestu jest moć koja će se sigurno zloupotrijebiti i moć koja će monopolizirati pravo na istinu kroz kontrolu svih društvenih sfera. Nasuprot tome, imamo plenum gdje su, ne samo pojedinci jednaki, nego su i svi pristupi istini jednako vrijedni, ne postoji ideološki autoritet, što nije bio slučaj u čitavoj povijesti od boljševizma, preko fašizma sve do njihovog logičnog nastavka neoliberalizma. Studentski prosvjedi otvaraju novu staru ideju i mogućnost da se elitizmu, kompetitivnosti i individualizmu, koji na svaki čin solidarnosti gledaju kao prepreku osobnom uspjehu, suprotstavi jednostavan pojam zajedništva. Natjecanje u kojem se na drugog gleda kao na prijetnju ili

u slučaju studenata na onoga koji bi nas mogao istisnuti na niže rangirano mjesto, mijenja apsolutna suradnja i razmjena znanja među studentima. U samo nekoliko dana blokade, u zoni slobodnog duha plenuma, tribina, alternativne nastave i stalne rasprave o svim mogućim pojmovima, naučili smo puno više nego u čitavom dosadašnjem obrazovnom procesu. Sloboda je, dakle, glavna pretpostavka boljeg društva, sloboda od misaonog i fizičkog autoriteta, sloboda od svake vrste diktature i tiranije manjine koja je privatizirala moć i ukinula svaku naznaku demokracije, a studenti su upravo ti koji su svojom borbom pokazali realnu mogućnost za njezino ostvarenje putem direktne demokracije. Zato, gospodo kritičari i svi ostali koji pametujete iz svojih sigurnih budoara, dođite na plenum ili jednostavno zašutite!



Moderna samouprava kao alternativa kapitalizmu

Na subotnjoj alternativnoj nastavi (nakon tribine s radnicima Dalmatinke Nove), na Filozofskom u Splitu je upriličena projekcija dokumentarnog filma "The take" ili "Preuzimanje", koji je samo potvrdio ono što smo intuitivno znali, a to je da su direktna demokracija i studentski pokret jedina moguća strategija. Novinari **Avi Lewis** i **Naomi Klein** u filmu prate nekoliko argentinskih tvornica koje su se ili izborile ili se tek bore za radničko preuzimanje pogona i pokretanje proizvodnje. Situacija u tim tvornicama je bila gotovo identična onoj u Hrvatskoj. Privatni vlasnici su se nakon nekog vremena povukli, u dobro znanoj maniri, u potrazi za jeftinijom

radnom snagom, obustavili proizvodnju i ostavili za sobom neisplaćene plaće i ispraznjene tvornice, čiju su imovinu kriomice prodavali. Film prikazuje mukotrpnu borbu kroz okupaciju tvornica od strane radnika i kroz pravnu bitku u kojoj pokušavaju dokazati da su vlasnici nelegalno prodavali stečajnu masu. Neizbježan dio priče su sukobi s policijom i samim državnim vrhom koji je u direktnoj sprezi s predstavnicima krupnog kapitala. Međutim, svojim ustrajnim višemjesečnim okupiranjem i pritiskom na strukture, radnici su, na koncu, natjerali parlament da izglasa novi Zakon o eksproprijaciji tj. preuzimanju proizvodnih pogona od strane radnika. Danas

u Argentini postoji preko dvjesto institucija, tvornica, bolnica, škola koje su uvele samoupravu. Funkcioniraju po principu plenuma i svi imaju jednake plaće kao i jednaku odgovornost prema svome radnome mjestu. Bitna je razlika da samouprava nije, kao u prijašnjim sustavima, nametnuta s viših instanci, nego sa samog dna, od radnika. Kao mjeher u vodi koja počinje ključati, pokret se širi i pokazuje realnu alternativu sadašnjem eksploatorskom sustavu u kojem sav višak vrijednosti ide u džepove kapitalista, čime se pokazuje da su studentski prosvjedi širom svijeta puno značajniji i dalekosežniji od same ideje besplatnog obrazovanja.

biblioteke

Standardi i smjernice razvoja visokoškolskih knjižnica

Piše:
EDITA BAČIĆ*

Prema odredbama važećeg Zakona o knjižnicama, ustrojstvo i upravljanje visokoškolskim knjižnicama u Republici Hrvatskoj pobliže se uređuje zakonima, statutom ustanove u čijem sastavu se knjižnica nalazi, pravilnicima o radu knjižnice te drugim općim aktima visokog učilišta, a sve u skladu sa *Standardima za visokoškolske knjižnice*. Važeći Standardi za visokoškolske knjižnice usvojeni su 1990. godine i već dugo nisu u skladu sa zakonskom regulativom i potrebama reforme visokog školstva u Hrvatskoj. Zbog toga je na prijedlog Vijeća za knjižnice pri Ministarstvu kulture još 2006. imenovano stručno Povjerenstvo za izradu Standarda za visokoškolske knjižnice RH. Povjerenstvo je krajem prošle godine završilo s radom na osnovnom prijedlogu Standarda, a nakon više stručnih konzultacija i javne rasprave održane u Hrvatskom knjižničarskom društvu konačni prijedlog upućen je ovih dana u daljnju proceduru.

Prijedlog Standarda za visokoškolske knjižnice utemeljen je na važećim propisima Republike Hrvatske, međunarodnim normama i dokumentima, a u oblikovanju prijedloga hrvatskih standarda korišteni su i najnoviji dokumenti Međunarodne federacije knjižničarskih društava (IFLA). Standardi polaze od iskustva da kvantitativni pokazatelji kao što su veličina knjižničkog fonda i prostora, količina opreme i broj zaposlenog osoblja u knjižnici sami po sebi ne osiguravaju kvalitetu, već je djelatnost knjižnice potrebno i kvalitativno vrednovati u odnosu na potrebe korisnika visokoškolske knjižnice: nastavnika, znanstvenika i studenata na visokom učilištu, ali i drugih zaposlenika te šire društvene zajednice uključene u programe cjeloživotnog učenja na visokom učilištu.

Misija i ustroj visokoškolskih knjižnica

Prema sadržaju zbirke te organizaciji informacijsko-referalnih usluga, knjižnice visokih učilišta mogu biti općeznanstvenog i specijalnog tipa.

Sveučilišna, odnosno veleučilišna knjižnica po tipu je općeznanstvenog karaktera i kao središnja knjižnica na razini poje-

dinog sveučilišta ili veleučilišta brine o uspostavi i funkcioniranju jedinstvenog knjižničkog sustava u koji su uključene sve knjižnice matičnog sveučilišta ili veleučilišta. Fakultetske (na nekim sveučilištima odjelne) knjižnice visoke škole ili umjetničke akademije su knjižnice specijalnog tipa, organizirane kao posebne

Knjižnične usluge i Formiranje knjižničnih zbirki

Knjižničari podučavaju svoje korisnike za uporabu informacijskih izvora u knjižnici (npr. bibliografsko-kataložne informacije) ili upućuju korisnike u korištenje postojećih usluga i način korištenja

posebne bibliografije, kataloge knjižnica i sl. U nabavnoj politici knjižnica visokih učilišta broj primjeraka propisanih udžbenika te broj naslova i primjeraka preporučene literature potrebno je uskladiti s brojem studenata. Knjižnice visokih učilišta, kao polazište za nabavu propisane i preporučene literature moraju poštovati prepo-

Stručno knjižničarsko osoblje, prostor i oprema

Stručne knjižničarske poslove u visokoškolskim knjižnicama obavljaju pomoćni knjižničari, knjižničari, diplomirani knjižničari odnosno magistri knjižničarske struke (svi s položenim stručnim odnosno državnim ispitom) te knjižničari s najvišim stručnim zvanjima: viši knjižničari i knjižničarski savjetnici. Broj i stručna sprema knjižničarskog osoblja ovisi o veličini i namjeni knjižnične zbirke, načini- ma korištenja i uslugama koje pružaju korisnicima, smještaju građe i sl. Pojedine poslove u knjižnicama mogu obavljati i drugi stručnjaci sukladno zakonskim odredbama te studenti i volonteri (prema potrebi) čiji rad mora biti pod nadzorom stručnog knjižničarskog osoblja.

Kriteriji za mjerenje uspješnosti visokoškolskih knjižnica

Mjerenje uspješnosti visokoškolske knjižnice sastavni je dio postupka vrednovanja visokih učilišta, a kriteriji vrednovanja trebaju biti ujednačeni radi usporednih analiza i kvalitativnih prosudbi. U tom smislu Standard pred-

laže sljedeće:

„U svrhu osiguranja kvalitete svojih usluga visokoškolske knjižnice trebaju odrediti svoje poslanje, postaviti ciljeve te sukladno tome planirati sve svoje aktivnosti. Poslanje i ciljevi visokoškolskih knjižnica trebaju biti postavljeni u skladu s ciljevima visokih učilišta, odnosno njihovih osnivača.“ Prema Standardima, knjižnice su dužne uspostaviti sustav provjere svih svojih aktivnosti na način da zatraže i dobiju povratnu informaciju od strane korisnika, knjižničnih djelatnika i ostalog osoblja (putem anketa, intervjua, upitnika i sl.). Za mjerenje uspješnosti i međusobnu usporedbu visokoškolskih knjižnica, osnovni pokazatelji su: *osoblje knjižnice, fond knjižnice, usluge knjižnice, troškovi knjižnice, prostor i oprema.*...

***Voditeljica knjižnice Pravnog fakulteta u Splitu, članica Povjerenstva za izradu Standarda za visokoškolske knjižnice RH**



Knjižnica katoličko-bogoslovnog fakulteta, najveća fakultetska knjižnica sveučilišta u Splitu

ustrojbene jedinice. Voditelji visokoškolskih knjižnica po svojoj dužnosti moraju biti uključeni u rad upravnog, odnosno stručnog vijeća matične ustanove. Prilika je naglasiti kako se fakultetske uprave najčešće opiru provođenju ove norme i time krše odredbe Zakona o knjižnicama.

Visokoškolske knjižnice dužne su svoje djelovanje neprestano usklađivati s ciljevima i zahtjevima nastavnog i znanstvenog djelovanja visokoškolskih ustanova, a u skladu sa zakonima i propisima te domaćim i međunarodnim standardima. Radi transparentnosti svoga rada visokoškolske knjižnice moraju voditi statistiku i ostale potrebne bilješke o svome radu, izvještavati osnivača te slati na zahtjev statističke i druge podatke matičnoj knjižnici i drugim državnim ustanovama. Godišnja izvješća visokoškolskih knjižnica trebala bi biti dostupna na njihovim mrežnim stranicama.

prostora ili opreme (čitaonica, javnih kataloga, računalne opreme, pretraživanja računalnih kataloga i baza podataka, korištenja postojeće klasifikacije, pretraživanja interneta, i sl.). U cilju bolje informiranosti stvarnih i potencijalnih korisnika o knjižnici te njezinim službama i uslugama, visokoškolske knjižnice priređuju informativne materijale i održavaju mrežne stranice. Kod formiranja knjižničnih zbirki visokoškolske knjižnice moraju posebno razvijati referentnu zbirku: enciklopedije, rječnike, priručnike, leksikone, biografske priručnike,

ruku Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje Republike Hrvatske prema kojoj:

- propisana literatura u svim kolegijima koji se izvode na nekome visokom učilištu u broju primjeraka iznosi barem 20% (za obveznu literaturu), odnosno 10% (za dopunsku literaturu) od broja studenata koji trenutačno pohađaju nastavu iz nekog kolegija. Isti odnos propisuju i Kriteriji za vrednovanje visokih učilišta u sastavu sveučilišta i Kriteriji za vrednovanje veleučilišta i visokih škola.

Pravo na osposobljavanje i usavršavanje

Pravo i dužnost stručnog osoblja zaposlenog u visokoškolskim knjižnicama je stalno stručno osposobljavanje i usavršavanje na seminarima, tečajevima, radionicama ili u okviru poslijediplomskih studija. U skladu s postignućima, stručno knjižničarsko osoblje napreduje na radnom mjestu i stručnom zvanju. Stjecanjem stručnog zvanja koje dodjeljuje Ministarstvo kulture (viši knjižničar i knjižničarski savjetnik) knjižničarsko osoblje ostvaruje pravo i na primjereno materijalno vrednovanje, što spada u još jedno od rješenja Zakona o knjižnicama čija realizacija u praksi često nailazi na poteškoće.

Insomnia dolcissima

Ugašeni satovi, maline, jagode, šparoge
život tranzistora i šansone
a ja ne stajem bdijeti utopiju boja
jagoda, malina i šparoga



Crne kutije



Intermezzo

Put (samoće)

U doba visokih plima stupati kopnom,
za maglenih noći jasno vidjeti
s visine najviših planina

U doba nevinosti i prije toga
razabrati krivulje kako se krive,
posvuda

Ni slomljene iluzije u daljini
svjetlost mjesečeva ne skriva,
put lune je
put samoće



U nebo

Literarna rubrika Universitas

Poziva studente splitskog Sveučilišta na literarnu suradnju!
Šaljite nam pjesme, priče, stripove, fotografije, karikature, kritike,
recenzije i ostale vrste umjetnosti i publicistike.
Jedini kriterij objave je kvaliteta.
universitas@unist.hr

Pjesma za noć

Gdje je runo mojih ljubavi?
U doba kad se zora nije odvažila,
mrak do kasno sni

Krajevi su mirniji
i dišu s daljinama

A ja jesam
dok ćutim kako je divna
i srebrna

Maria Poljanić je studentica četvrte godine violine na Umjetničkoj akademiji u Splitu

Kristina Tešija je studentica treće godine filozofije i hrvatskog jezika i književnosti na FFST-u. Fotografijom se zarazila prije tri godine, a najviše voli ulične motive, konceptualnu fotografiju i minimalizam



O prijateljstvu

Kraj dana

Riječi se gube, i slike, u tekstu, u vremenu.
Sumrak se podiže, sablazan bjelodani.

U vremenu, mješaju se sjećanje i nesjećanje.
Turobna je dosada, luka mir i slatka sjeta.

U nevremenu vremena, šišanu vjetrovima što
nestaju u vlastitu ostvarenju.
Nema vremena za dosadu.

Gube se pjesničke slike, u poemi. Briše se mo-
ja ličnost. Krhke su niti ljubavi, u ovoj tuzi
između nas.
Ljudi jedu jedni druge, guše se. Kostí ostaju
za malodobnike, one što ne znaju.

Čemu služe onda, instrumenti mašte naše ?

Gube li se njihove nade s imenima. Njihove
mane...

Kako kosti izdrže same. Mjene su to , sablazni
mračne, svjetla uzdignuta.
Čahure su ljudske, davno potrošena baruta.
Braća su i sestre, jedni drugima predjelo. Maj-
ke i očevi ne ostaju gladni.

Gubi se sve, i nestaje. Tmina se kroz sablazan
uzdiže, dok svijetli hram svijetleći u noći.

Anton Panić je student ekonomije u Splitu

sveučilišni sport

Splitsko pravo odgaja najbolje tenisače

Piše:
TONI GAMULIN*

Pobjedom studenata Pravnog fakulteta, posljednje nedjelje u studenome završilo je Sveučilišno prvenstvo u tenisu koje se protekla tri vikenda održavalo na splitskim Firulama u organizaciji Splitskog sveučilišnog športskog saveza i Sveučilišne športske udruge. Prvenstvo je održano u ekipnoj konkurenciji studenata, pojedinačnoj konkurenciji studentica, te konkurenciji parova za profesore.

U muškoj konkurenciji prvaci Sveučilišta u Splitu postali su studenti Pravnog fakulteta Hrvoje Radić, Pavo Borovina i Toni Dujmjenović koji su u finalu nakon pobjede u parovima sa 2:1 pobijedili ekipu Građevinskog fakulteta Duju Blaževića i Luku Zaninovića. Treća je bila prva ekipa Ekonomskog fa-

ne umanjuje dominantni nastup i pobjedu u finalnom meču prorektora Željka Domazeta i pročelnika Stručnih studija Bože Plazibata. Srebrene medalje su osvojili profesori Ekonomskog fakulteta Zoran Babić i Nikša Nikolić a brončane sveučilišni profesori s Prirodoslovno – matematičkog fakulteta Hraste i Matijaš. Na ovaj način je završeno posljednje natjecanje u ovoj kalendarskoj godini i prvo natjecanje u ovoj akademskoj godini a daljnje aktivnosti se nastavljaju sukladno ustaljenom kalendaru sveučilišnog športa u Splitu.

*** predsjednik Splitskog sveučilišnog športskog saveza i Sveučilišne športske udruge**

Studenti Pravnog fakulteta pobjedom su osigurali nastup na Sveučilišnom športskom prvenstvu Hrvatske koje će se u svibnju održati u Puli, a gdje će se imati priliku boriti za stjecanje prava nastupa na Europskom prvenstvu u Portugalu.

Hrvoje Radić,
Pavo Borovina,
Toni Dujmjenović



Bože Plazibat, Ivo Goran Munivrana, Željko Domazet

kulteta za koju su igrali Marin Plošnić i Ivan Ković. Studenti pravnog fakulteta ovim su trijumfom osigurali nastup na Sveučilišnom športskom prvenstvu Hrvatske koje će se u svibnju održati u Puli, a gdje će se imati priliku boriti za stjecanje prava nastupa na Europskom prvenstvu u Portugalu.

Zbog manjeg broja prijava studentice su se natjecale u pojedinačnoj konkurenciji a najbolja je bila Mia Šimunović sa Stručnih studija. Na postolje su se pele još Jelena Šimundža s Ekonomije i Snježana Lelas s Prirodoslovno - matematičkog fakulteta, koje će zajedno s pobjednicom biti osnova ekipe Sveučilišta u Splitu na Prvenstvu Hrvatske u Puli.

Profesori – revijalni samo na papiru

Mečevi profesorskih parova bilu su revijalni samo na papiru jer su sveučilišni profesori pokazali zavidnu razinu teniske igre. Iako je konkurencija bila djelomično porijeđena zloglasnom gripom, to



Sveučilišni profesori su pokazali zavidnu razinu teniskog umijeća.



Fotografije: Denis Boban

Kalendar sveučilišnih sportskih natjecanja

Službena natjecanja na Sveučilištu u Splitu koja ulaze u kalendaru natjecanja Sveučilišta u Splitu (tablica) realizira Splitski sveučilišni športski savez i Sveučilišna športska udruga. U kalendaru su objedinjena sve sportsko – rekreativne manifestacije na razini splitskog Sveučilišta u ovoj akademskoj godini, a usklađen je s kalendarom Hrvatskog Sveučilišnog športskog saveza te kalendarom međunarodnih asocijacija. Zbog nedostatka sustavnog i redovitog financiranja, termini ne mogu biti detaljno definirani niti je sigurno da će sve manifestacije biti održane ali organizatori će se sukladno mogućnostima nastojati pratiti kalendar. S obzirom da je u velikom dijelu sportova, pobjeda na Prvenstvu našeg Sveučilišta kriterij za odlazak na Sveučilišno športsko prvenstvo Republike Hrvatske, a ono se održava u drugom tjednu mjeseca svibnja u Puli, većina natjecanja mora biti gotova do tog termina.

Termin	Naziv natjecanja
Studen	Prvenstvo Sveučilišta u tenisu
Veljača	Prvenstvo Sveučilišta u stolnom tenisu
Veljača	Prvenstvo Sveučilišta u šahu
Ožujak	Sveučilišna košarkaška liga
Ožujak	Sveučilišna malonogometna liga
Ožujak	Prvenstvo Sveučilišta u judu
Travanj	Prvenstvo Sveučilišta u rukometu
Travanj	Prvenstvo Sveučilišta u odbojci
Travanj	Jedriličarska regata „Repiket“
Svibanj	Dan aerobika
Svibanj	Međunarodna veslačka regata Sv. Duje
Svibanj	Otvoreno prvenstvo Sveučilišta u veslanju
Svibanj	Otvoreno prvenstvo Sveučilišta u vaterpolu
Lipanj	Prvenstvo Sveučilišta u badmintonu